

MİLLET MECLİSİ

TUTANAK DERGİSİ

CİLT : 22

Yüz kırkıüçüncü Birleşim

26 . 9 . 1963 Perşembe

İçindekiler

	Sayfa		Sayfa
1. — Geçen tutanak özeti	2:3	4. — İzmir Milletvekili Şinasi Osma ve Edirne Milletvekili Nazmi Özogül'un, orduda kıt'a hizmetinde çalışan kara, subay ve astsubaylarına ait kıt'a tazminatı verilmesi hakkındaki kanun teklifinin aynı mevzuda Hükümetçe hazırlanmakta olan kanun tasarısı ile birlikte görüşülmek üzere müzakeresinin tehir edildiğine dair Millî Savunma Komisyonu Başkanlığı tezeresi (3/710) (2/410)	10
2. — Gelen kâğıtlar	3	5. — Görüşülen işler	10
3. — Yoklama	4	1. — Türkiye Radyo - Televizyon Kurumu kanunu tasarısı ve Geçici Komisyon raporu (1/483) (S. Sayısı: 455)	10:46
4. — Başkanlık Divanının Genel Kurula sunuşları	4	6. — Sorular ve cevaplar	46
1. — Çalışma Bakanı ve Millî Eğitim Bakanı Vekili Bülent Eceyit'in, Balıkesir Milletvekili Gökhan Evliyaoglu'nun, 24 . 9 . 1963 günlü 141 nci Birleşimde, komünizm aleyhtarı ve milliyetçi eser ve dergilerin, Millî Eğitim Bakanının emriyle, Halk Kütüphanelerinden kaldırıldığı, komünist ve yabancı ideolojilere ait eserlerin serbest bırakıldığı yolundaki konuşmasına cevabı	4:7	B)• Yazılı sorular ve cevapları	46
2. — İzmir Milletvekili Şinasi Osma'nın, turistik Napoli seyahati hakkında demeci	7:9	1. — Giresun Milletvekili Mustafa Kemal Çilesiz'in, 1962 yılı sonbaharında başlayan Ordu - Giresun yolunun onarım işinin daha ne zamana kadar devam edece-	
3. — Muş Milletvekili Sami Öztürk'ün, geçen birleşim tutanağı hakkında demeci ve Başkanlığın cevabı	9:10		

	Sayfa
ğine dair yazılı soru önergesi ve Bayındırlık Bakanı İlyas Seçkin'in yazılı cevabı (7/318)	46:47
2. — Aydın Milletvekili Hilmi Aydıçer'in, Germencik ilçesinin içme suyunun kökünden halli için ne gibi tedbirler düşünüldüğüne dair yazılı soru önergesi ve İmar ve İskân Bakanı Fahrettin Kerim Gökay'ın yazılı cevabı (7/334)	47:48
3. — Edirne Milletvekili Fahir Giritlioğlu'nun, 1963 yılında Edirne ili dâhilinde hangi köy yollarının yapılacağına dair yazılı soru önergesi ve Bayındırlık Bakanı İlyas Seçkin'in yazılı cevabı (7/339)	48:50
4. — Edirne Milletvekili Fahir Giritlioğlu'nun, Edirne çiftçilerinin 1963 ekim	

	Sayfa
dönemi suni gübre ihtiyaçlarının zamanında temin edilip edilmeyeceğine dair yazılı soru önergesi ve Tarım Bakanı Mehmet İzmen'in yazılı cevabı (7/341)	51
5. — Kastamonu Milletvekili Ali Özdikmenli'nin, Kastamonu ilinde inşa edilecek olan kapalı spor salonu için konulan ödeneğin gönderilip gönderilmediğine dair yazılı soru önergesi ve Devlet Bakanı Neemi Ökten'in yazılı cevabı (7/356)	52
6. — Sivas Milletvekili Ahmet Kangal'ın, Kangal veterinerinin başka vilâyete nakli sebebine ve bu naklin durdurulup durdurulamıyacağına dair yazılı soru önergesi ve Tarım Bakanı Mehmet İzmen'in yazılı cevabı (7/364)	52:53
7. — Düzeltiler	54

1. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ.

Çalışma Bakanı ve Millî Eğitim Bakanı Vekili Bülent Ecevit, geçen birleşimde konuşan Gaziantep Milletvekili Süleyman Ünlü'ye cevap vererek, bir meslek bölge okulunun yaptırılması düşünüldüğü takdirde bunun yerinin particilik gayretinden uzak yetkili uzmanların verecekleri karara göre tesbit edileceğini açıkladı ve Süleyman Ünlü de, yanlış bir habere dayanarak öne sürdüğü meselenin böylece açıklanmasından duyduğu memnuniyeti belirtti.

Hükümetimizle Milletlerarası Kalkınma Birliği arasında imzalanan Kalkınma Kredisi Andlaşması ile Federal Almanya tarafından radyo tesisatı ve yayınları alanında memleketimize teknik yardım yapılması ile ilgili Andlaşma ve Hükümetimizle İtalya Hükümeti arasında 6 250 000 000 liralık malî andlaşmaların, 31 . 5 . 1963 tarihli ve 244 sayılı Kanun gereğince Genel Kurulun bilgisine sunulmasına dair Başbakanlık tezkeresi ve,

Vazife ile yurt dışına gidecek olan Millî Eğitim Bakanı İbrahim Öktem'in, dönüşüne kadar kendisine Çalışma Bakanı Bülent Ecevit'in,

Maliye Bakanı Ferid Melen'in, dönüşüne kadar kendisine, Bayındırlık Bakanı İlyas Seçkin'in,

Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Ekrem Alican'ın, dönüşüne kadar kendisine, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı Yusuf Azizoglu'nun vekillik edeceklerine dair Cumhurbaşkanlığı tezkereleri okunarak bilgiye sunuldu.

Sayın üyelerden bâzılarına, Başkanlık tezkeresinde yazılı sürelerle izin verilmesi kabul edildi.

Türkiye Radyo - Televizyon Kurumu kanunu tasarısının maddeleri üzerindeki görüşmelere devam olundu.

26 . 9 . 1963 Perşembe günü saat 15 te toplanılmak üzere Birleşime son verildi.

Başkan	Kâtip
Başkanvekili	Balikesir
Mekki Keskin	Mithat Şükrü Çavdaroglu

Kâtip
Ankara

İbrahim Sıtkı Hatipoğlu

SORULAR

Sözlü sorular

1. — Antalya Milletvekili İhsan Ataöv'ün, Millî Eğitim Bakanlığı merkez teşkilâtına yapılan tâyinlere ve Ankara'daki ilkokul öğretmen durumuna dair sözlü soru önergesi, Millî Eğitim Bakanlığına gönderilmiştir. (6/723)

2. — Tunceli Milletvekili Vahap Kışoğlu'nun, Tunceli iline ait halen yürürlükte bulunan yasak bölge kararının kaldırılması hususunda ne düşünüldüğüne dair sözlü soru önergesi, Turizm ve Tanıtma ve İçişleri Bakanlıklarına gönderilmiştir. (6/724)

3. — Bolu Milletvekili Turgut Çulha'nın, Bolu ili sınırları içinde bir kâğıt fabrikası ku-

rulmasının düşünülüp düşünülmediğine dair sözlü soru önergesi, Sanayi Bakanlığına gönderilmiştir. (6/725)

4. — Erzurum Milletvekili Nihat Diler'in, Erzurum ili ve dolaylarındaki yolların ne zaman karayolları programına alınacağına dair sözlü soru önergesi, Bayındırlık Bakanlığına gönderilmiştir. (6/726)

5. — Bolu Milletvekili Turgut Çulha'nın, Bolu, ilçe ve köylerinde 5 Yıllık Kalkınma Plânında ne gibi yatırımlar yapılacağına dair sözlü soru önergesi, Başbakanlığa gönderilmiştir. (6/727)

2. — GELEN KÂĞITLAR

Teklâfler

1. — Artvin Milletvekili Saffet Eminagaoglu ve oniki arkadaşının, 53 sayılı Devlet İstatistik Enstitüsünün görev yetki ve kuruluşu hakkındaki Kanunun 3 ücü maddesine bir fıkra

eklenmesine dair kanun teklifi (2/586) (İçişleri ve Plân komisyonlarına)

2. — Ordu Milletvekili Ata Topaloğlu'nun, fındık ziraatinin bölgelerde yapılması hakkında kanun teklifi (2/587) (Adalet, Tarım ve Plân komisyonlarına)

BİRİNCİ OTURUM

Açılma saati : 15,00

BAŞKAN — Başkanvekili Mekki Keskin

KÂTIPLER : Mithat Şükrü Çavdaroğlu (Balıkesir), İbrahim Sıtkı Hatipoğlu (Ankara)

BAŞKAN — Birleşimi açıyorum.

3. — YOKLAMA

BAŞKAN — Yoklama yapılacaktır.
(Yoklama yapıldı.)

BAŞKAN — Ekscriyetimiz var, müzakere-
lere başlıyoruz.

4. — BAŞKANLIK DİVANININ GENEL KURULA SUNUŞLARI

1. — Çalışma Bakanı ve Millî Eğitim Bakan
Vekili Bülent Ecevit'in,

Balıkesir Milletvekili Gökhan Evliyaoğlu'nun, 24.9.1963 günlü 141 nci Birleşimde, komünizm aleyhtarı ve milliyetçi eser ve dergilerin, Millî Eğitim Bakanının emriyle, Halk Kütüphanelerinden kaldırıldığı, komünist ve yabancı ideolojilere ait eserlerin serbest bırakıldığı yolundaki konuşmasına cevabı

BAŞKAN — Gündem dışı konuşmaları takdim edeceğiz. Açıklama yapmak arzusunda bulunan Millî Eğitim Bakan Vekili Sayın Ecevit, buyurun.

ÇALIŞMA BAKANI VE MİLLÎ EĞİTİM BAKAN VEKİLİ BÜLENT ECEVİT (Ankara)
— Sayın Başkan, sayın milletvekilleri;

Millî Eğitim Bakanlığımıza bağlı kütüphaneler konusunda bir gazetenin bir süredir devam eden yayımları ve bu yayımlarla bağlantılı olarak Balıkesir Milletvekili Sayın Gökhan Evliyaoğlu'nun 24 Eylül Salı günü Millet Meclisinde yaptığı gündem dışı konuşma üzerine, Yüksek Kurulunuza, bir görev gezisinde bulunduğu için vekâlet ettiğim Millî Eğitim Bakanı Sayın İbrahim Öktem yerine cevap vermek için huzurunuzu işgal ediyorum.

Söz konusu gazete ve Sayın Gökhan Evliyaoğlu, ilkin, Millî Eğitim Bakanı Sayın İbrahim Öktem'in emriyle, anti - komünist yayınların Millî Eğitim Bakanlığımıza bağlı kütüphanelerden toplattırıldığını ileri sürmüştü; bu iddi-

ayı desteklemek üzere de kendilerince bâzı örnekler vermişlerdir.

Millî Eğitim Bakanı Sayın Öktem, gerek 19 Eylül günü Millet Meclisi kürsüsünden yaptığı konuşmada, gerek aynı gün basına yaptığı açıklamada, bu iddiaların gerçeklerden uzaklığını ve her türlü dayanaktan yoksunluğunu kesin olarak belirttiği halde, söz konusu gazete ve sayın milletvekili, izahı güç olduğu için «maksatlı» kabul ettiğimiz bir direnişle, bu iddialarını, ithamlarını devam ettirmektedirler.

Ancak, Sayın Bakanın açıklamalarından sonra, kendisini şahsan itham temenin güçleşmesi üzerine, şimdi ithamlarını, daha çok Millî Eğitim Bakanlığının Kütüphaneler Genel Müdürlüğüne yöneltmek eğiliminde görünmektedirler.

İddia ve ithamlarımdaki bu direniş üzerine, gerçekleri kısaca belirtmek isterim :

1. Sayın Gökhan Evliyaoğlu ve söz konusu gazete tarafından, Millî Eğitim Bakanı Sayın İbrahim Öktem'in emir veya müdahalesiyle toplattırıldığı iddia edilen kitaplar hakkında, Sayın Öktem'in Bakanlığı sırasında hiçbir işlem yapılmış değildir.

2. Bu kitapların toplattırılması veya bâzı kütüphanelerden kaldırılması için, Sayın İbrahim Öktem'den önce aynı makamda bulunan bakanların da hiçbir emir veya müdahaleleri olmamıştır.

3. Millî Eğitim Bakanının veya Millî Eğitim Bakanlığının kitap toplatma veya her hangi bir yayının satışını önleme yetkileri yoktur.

Bu yetki, yurt dışındaki yayınlar için yalnız Bakanlar Kuruluna, çocuklara zararlı yayınlar için bakanlıklar arası bir kurula, Türkiye'deki başka yayınlar için de yalnız mahkemelere tanınmıştır.

4. Türkiye'de Millî Eğitim Bakanlığına bağlı ve halka açık başlıca iki çeşit kütüphane vardır:

Devlet kütüphaneleri denen derleme kitaplıkları ve halk kütüphaneleri.

Bunlardan, Devlet kütüphanelerinde, Türkiye'de yayınlanan bütün kitap, dergi ve broşürler, hattâ afiş, el ilânı, şarkı gibi yayınlar da bulunmaktadır. Bütün yayınevleri ve basımevleri, bastıkları, yayınladıkları her matbuadan belirli sayıda Millî Eğitim Bakanlığına bedelsiz olarak gönderirler. Bu yayınların hepsi, sayısı beşi bulan Devlet kitaplıklarında bulundurulur.

Bu kitaplıklar şunlardır :

Ankara Millî Kütüphanesi; Ankara Genel Kütüphanesi, İstanbul Üniversite Kütüphanesi, İstanbul Beyazıt Kütüphanesi; İzmir Millî Kütüphanesi.

Bakanlar Kurulu kararı ile yurda sokulması yasaklanmış veya mahkeme kararı ile toplatılmış yayınlar, bu kütüphanelerin depolarında saklanır; haklarında böyle bir karar bulunmayan her çeşit yayını, her hangi bir kimse, adlarını saydığım Devlet kütüphanelerinde bulup serbestçe okuyabilir.

Halk kütüphanelerinde bulunan eserlerse, hibe yolu ile veya satınalmak suretiyle sağlanan eserlerdir. Bunlardan hangilerine halk kütüphanelerinde yer verilebileceği, 1957 yılından beri yürürlükte olan bir genelge uyarınca, yetkili bakanlık memurlarından kurulu bir heyetçe tesbit edilir, ve bakanlık makamına arz edilmeksizin, doğrudan doğruya Kütüphaneler Genel Müdürlüğüne gereği yapılır.

1957 de yürürlüğe konan genelgeye göre, halk kütüphanelerinde halkın istifadesine sunulacak eserlerin niteliklerini, daha önce, Meclis kürsüsünden Sayın Millî Eğitim Bakanı belirtmiştir. Sayın Bakan ayrıca, günün isterlerine daha uygun bir rejim kurulması için çalışmalar yapılacağını da basın toplantısında söylemiştir.

5. Halk kütüphaneleri için kitap seçmeye yetkili kurulun ne kadar tarafsız davrandığı çeşitli örneklerle gösterilebilir. Nitekim Sayın

Gökhan Evliyaoğlu'nun ve söz konusu gazetenin adlarını saydığı yazarların bâzı eserleri, köy enstitülerini bitirmiş öğretmenler gibi bâzı şerefli zümreleri kötülediği veya bâzı kimseleri itham veya şüphe altında bıraktığı için halk kütüphanelerinde bulundurulması uygun görülmemiş olmakla beraber, aynı yazarların, o arada meselâ bizzat Sayın Gökhan Evliyaoğlu'nun, Necip Fazıl Kısakürek'in bâzı antikomünist yayınları bu kütüphanelerde bulundurulmaktadır.

6. Millî Eğitim Bakanlığının, antikomünist eserleri kütüphanelerden toplatırken, komünist propagandası yapan bâzı eserleri kütüphanelerde tuttuğuna örnek olarak, sayın milletvekilinin ve söz konusu gazetenin belirttiği Fransızca'dan çevrilmiş bir kitap, gerçekten, İstanbul'daki Beyazıt Kütüphanesinde vardır ve açıktadır. Aneak bu kütüphane, derleme kitaplığı niteliğindeki beş Devlet kütüphanesinden biridir. Daha önce de belirttiğim gibi, bütün yayınların bu kütüphanelerin beşinde de bulundurulması kanun gereğidir. Nitekim, gerek Beyazıt Devlet Kütüphanesinde gerek öteki Devlet kütüphanelerinde, gazetenin ve sayın milletvekilinin, antikomünist olduğu için kütüphanelerden toplattırıldığını söylediği bütün eserler de bulunmakta ve isteyenlerin okumasına sunulmaktadır.

Bu kitaplardan, Darendeliolu tarafından yazılmış «Türkiye'de komünizm hareketleri» başlıklı kitap, Ankara Millî Kütüphanesinde 1962 AD 2327 katalog numarasıyla; İstanbul Beyazıt Kütüphanesinde ise, 95996 demirbaş numarasıyla; Gökhan Evliyaoğlu'nun «Su uyur, komünist uyumaz» adlı kitabı, Millî Kütüphanede 1962 AD 1413; Beyazıt Kütüphanesinde 9899 demirbaş numarasıyla kayıtlı olup açıktadır ve yine isteyenlerin okumasına sunulmaktadır.

Buna karşılık, Sayın Gökhan Evliyaoğlu'nun kütüphanelerde bulundurulmasından şikâyet ettiği «Sosyalizmin ışığında ilim ve din» adlı kitabın halk kütüphaneleri için satın alınması veya hibe yoluyla kabul edilmesi yolunda bakanlıkça hiçbir karar alınmış veya işlem yapılmış değildir.

Sayın Gökhan Evliyaoğlu, Millet Meclisindeki konuşmasında, «Bakan durumu tetkik ettireceğim demiş olsaydı konuya tekrar dönmeyecektik.» tarzında konuştuğu halde, sanırım bu izahat sonunda açıkça görülüyor ki, duru-

mu gereği gibi tetkik etmemiş olan Millî Eğitim Bakanı Sayın İbrahim Öktem değil, bizzat Milletvekili Sayın Gökhan Evliyaoğlu'dur. Kendisi, birtakım yersiz, haksız iddialarla, Meclis kürsüsünden veya gazete sütunlarından kamu oyunu bulandırma gayretine düşmeden önce, Devlet kütüphaneleri ile halk kütüphaneleri arasındaki farkı öğrenecek kadar olsun, durumu tetkik etmiş olsaydı; hele, Devlet kütüphanelerinden birinde komünist eğilimli olarak belirttiği kitabın katalog numarasını öğrenirken, kendi kitaplarının da aynı kütüphanelerde bulunup bulunmadığını soracak ve bulunduğuna göre katalog numaralarını öğrenmek zahmetine katlanacak kadar meselenin üzerine eğilseydi, her halde, kendisi de kamu oyu karşısında şimdi güç duruma düşmekten kurtulurdu. (C. H. P. sıralarından alkışlar, bravo sesleri)

Ayrıca, Sayın Gökhan Evliyaoğlu'nun, iddialarını ne kadar yanlış bilgilere dayandırdığına bir başka örnek olarak, toplattırılmasından şikâyet ederek adlarını saydığı eserlerden bâzısının, meselâ Sayın İsmail Hâmi Danışment'e ve Sayın Prof. Mümtaz Turhan'a ait kitapların, yalnız, kanuni bir mecburiyet sonucu olarak Devlet kütüphanelerinde değil, yetkili kurul kararı ile halk kütüphanelerinde de açıkta bulundurulduğunu; ayrıca, Sayın Cahit Okure'nin «İdeal Milliyetçilik» kitabının, adsız imzalı «Bozkurtlar Diriliyor» adlı kitabın, dünyaca tanınmış «Hürriyeti Seçtim» adlı kitabın, «Bir daha Rusya'ya dönmiyeceğim» adlı kitabın ve bunlar gibi, Gökhan Evliyaoğlu'nun bir kitabı da dâhil olmak üzere, daha birçok milliyetçi veya anti - komünist kitapların, halk kütüphanelerinde açıkta bulundurulduğunu hattâ bâzısının Devlet parasıyla satın alınarak dağıtıldığını belirtmek isterim.

Hepsi Devlet kütüphanelerinde bulunmakla beraber, halk kütüphanelerinde bulundurulması uygun görülmiyen bâzı eserler hakkında yetkili kurulca verilen kararlarda ise, hiçbir Millî Eğitim Bakanının takdir ölçüsü rol oynamadığı ve oynayamayacağı gibi, Balıkesir Milletvekili Sayın Gökhan Evliyaoğlu'nun şahsi takdir ölçüleri de elbette rol oynyamaz. (C. H. P. sıralarından bravo sesleri) Yetkili kurul üyelerinin takdir ölçülerinde, bir başka kimsenin görüşüne göre, yanlışlıklar olabilir. Fakat böyle bir

anlayış ve ölçü değişikliği, her halde bâzı se-refli memurları şüphe altında bırakma yetkisini hiçbir kimseye vermese gerektir. (C. H. P. sıralarından bravo sesleri, alkışlar)

Sayın Gökhan Evliyaoğlu, konuşmasında, «Bu memlekette, hatamızı anladık, hemen tamer edeceğiz veya ben bu işin ehli değilim, istifa ediyorum diyebilecek makam sahiplerine kavuşuncaya kadar galiba ıstırap çekmekte devam edeceğiz.» demiştir.

Ben, aynı mantık ve ölçüyü kullanarak, Sayın Gökhan Evliyaoğlu'nu, hatasını itiraf etmeye veya milletvekilliğinden istifa etmeye davet edecek değilim. Böyle bir yetkimiz de yoktur. Ancak, bu açıklamanın sonunda, Sayın Gökhan Evliyaoğlu'nun, Millî Eğitim Bakanı Sayın İbrahim Öktem'e yönelttiği «gaflet» sözünü kendisine iade etmekle yetineceğim ve kendisinden, sadece, Meclis kürsüsünde veya gazete sütunlarında, birtakım haksız isnatlara, iftiralara delil göstermek vesilesiyle, kendi eserlerinin veya - istemiyerek de olsa - komünist eğilimli yayımların propagandasını yapmaktan artık vazgeçmesini rica edeceğim. (Ortadan ve sağdan bravo sesleri ve sürekli alkışlar)

BAŞKAN — Turistik Napoli seyahati hakkında, gündem dışı, Sayın Osma buyurun. (Soldan, gürültüler.)

GÖKHAN EVLİYAOĞLU (Balıkesir) — Söz istiyorum.

BAŞKAN — Muhterem arkadaşlar, bir dakikanızı rica edeceğim.

GÖKHAN EVLİYAOĞLU (Balıkesir) — Söz istiyorum.

BAŞKAN — Anladım Sayın Gökhan Evliyaoğlu.

GÖKHAN EVLİYAOĞLU (Balıkesir) — Sataşma vardır, söz istiyorum.

BAŞKAN — Geçen defa sizin konuşmanıza Millî Eğitim Bakan Vekili tarafından verilen cevap. Şahsınıza bir sataşma yoktur. (Soldan, var, var, sesleri.) (Gürültüler)

BAŞKAN — Acele etmeyin. Siz sataşma olduğu iddiasında mısınız?

GÖKHAN EVLİYAOĞLU (Balıkesir) — Evet.

BAŞKAN — Yüksek Meclisin oyuna sunacağım. Direniyor musunuz?

GÖKHAN EVLİYAOĞLU (Balıkesir) — Direniyorum.

KEMAL BAĞCIOĞLU (Maraş) — Usulü tatbik etmiyorsunuz.

BAŞKAN — Bağcıoğlu, rica ederim. Usulü harfiyen tatbik ediyorum. Müsaade buyurun. (Gürültüler.)

Efendim, arkadaşımız Gökhan Evliyaoğlu Millî Eğitim Bakan Vekilinin kendisine sataştığı iddiasındadır. Yüksek oylarımıza sunacağım. (Soldan, Riyaset ne düşünüyor?, sesleri.)

Riyaset sataşma olmadığı kanaatindedir. Sataşma olduğunu kabul edenler...

GÖKHAN EVLİYAOĞLU (Balıkesir) — Hakikatleri konuşmaya cesaretleri varsa müsaade etsinler, konuşayım. (Gürültüler)

ÂTIF ŞOHOĞLU (Denizli) — Bu Meclisin işi yok da kafatası ile mi uğraşacak?... (Gürültüler).

BAŞKAN — Muhterem efendim, sizin heyecanınız Mecliste bir şey yaratabilir beyefendi.

Sataşma olduğunu kabul etmiyenler... 88 oya karşı 117 oyla sataşma olduğu kabul edilmemiştir.

GÖKHAN EVLİYAOĞLU (Balıkesir) — Usul hakkında söz istiyorum.

BAŞKAN — Ne usulü efendim? (Gündem dışı konuşuyoruz ve hiçbir usul hatası yapılmamıştır. Hangi usul? Usul, kanunların müzakeresinde Riyasetin yaptığı her hangi bir işlemine karşı istenir.

GÖKHAN EVLİYAOĞLU (Balıkesir) — İzah edeceğim, usul hakkında söz istiyorum efendim. (Gürültüler).

2. — *İzmir Milletvekili Şinasi Osma'nın, turistik Napoli seyahati hakkında demeci.*

BAŞKAN — Turistik Napoli seyahati hakkında gündem dışı söz Şinasi Osma'ya verilmiştir. Buyurun Şinasi Osma.

ŞİNASI OSMAN (İzmir) — Sayın Başkan ve sayın milletvekilleri, huzurunuzu işgal etmemek için çok sabrettim. Fakat son günlerde Türk efkârına tercüman olan taraflı ve tarafsız basın bizleri vazifeye davetleri, turist bir seyahat olarak vasıflandırılıkları Akdeniz Oyunlarına ait üzücü haberleri, sabrımı taşırdı ve konuyu huzurunuzda getirmek mecburiyetinde kaldım. Bu sebeple affımı istirham ederim.

Sayın arkadaşlar;

Yek nazarda bir sözlü soru olabilecek mahiyette görülen bu mevzu, aylarca uyutulmaya tahammülü olmıyan, sıcağı sıcağına görüşülmesinin bir memleket severlik olduğuna inandığım bir konudur :

Bâzı kimselere göre memleketin daha pek çok dertleri dururken bu mevzuyla meşgul olmak, fazla bir işgüzarlık gibi görünürse de hakikat hiç de böyle değildir. Çünkü;

Memleketin idaresini yarım ellerine tevdi edeceğimiz bütün Türk gençliğini ve hattâ vatandaşların çoğunu alâkalandıran bu mevzu iktisadî bir mevzu kadar mühimdir. Bunun böyle olduğunun delili, memleketimizde olduğu gibi, bütün dünyada da, günlük gazetelerin bir veya iki sayfasının buna tahsis edildiğini göstermek kâfidir.

Arkadaşlar, bugün Türk sporu kocaman bir gövdenin küçüçük bir baş tarafından idare edilmesi neticesidir ki, muvaffakiyetsizliklere uğramakta ve bocalamaktadır. Lâübalilik, bilgisizlik ve yetersizlik yanında hırs ve menfaatlerin ön plânda tutulduğu bu idari mekanizmanın, (A) dan (Z) ye kadar bozukluğunu kabul ederek bir çare aramak Türk Gençliğine ve Türk Milletine hakikaten büyük bir hizmet olur.

Gelen haberlere göre, hakiki sebebi turistik, zâhiri sebebi, tetkik, idare veya tecrübeleri artırmak olan bu seyahata katılan kafilerdeki idarecilerin durumu hayret, dehşet ve ibaretle seyredilecek bir mahiyettedir.

İktisaden kalkınmış memleketlerin bile mâhdud sayıda sporcu ve idarecilerle katıldıkları bu çeşit oyunlara, bizim 141 kişi ile katılmamız nasıl izah edilebilir.

Başta Devlet Bakanı, Genel Müdür, Federasyon başkanları ve üleriyle kayırmak istenilen Kalemi Mahsus Müdürleri, Mühendisler, ve bâzı bölge müdürleri de tercüman olarak kafielere katılanlar sayılamıyacak kadar çoktur.

Akdeniz oyunlarını tetkik ederek Türkiye'de 1971 senesinde bir olimpiyat organize etmek gerekçesiyle yola çıkanlar, acaba, memleketimizde mevcut saha ve tesislerin değil bir olimpiyadı, bir beynelmilel turnuvayı dahi organize etmeğe müsait olmadığını bilmiyorlar mı?

Eğer hakikaten bir tetkik bahis mevzuu idi ise buna dostluk ve ahbablıkla bâzı kimseler

kayrılacağına, bu işleri tedvire memur Millî Olimpiyat Komitesini neden görevlendirmediler.

Kaldı ki, Türk Hükümetini temsil eden bir Bakanın sudan bir bahane ile davet olunmadığı bir yere gitmesi kadar acayip bir şey de olmaz. Bu hal, doğrudan doğruya Türk Hükümetinin prestijini sarsmaktır.

Sayın arkadaşlar, bir misal olmak üzere İtalya'ya davetsiz olarak giden Devlet Bakanımız için İtalyan'ların neler söylediklerini beraberce bu gazete sütunundan okuyalım.

«Efendim şu meşhur Napoli seyahati varya; hani sessiz sedasız, sanki pek lâzımmış gibi, kendini Akdeniz oyunları kafilesine ilâve ediverdiği seyahat. Az kalsın bu seyahat İtalya ile Türkiye'nin arasını açıyordu. Ne zanettiniz ya.. İtalyanlar nezaket mevzuunda son derece hassas adamlardır. Protokola dehşetli riayet ederler. Nitekim bizim kafilenin idarecilerini bulmuşlar ve adeta çıkmışlar. Nasıl olur da Türkiye'nin Devlet bakanlarından biri Napoli'ye geldiği halde bizim haberimiz olmaz. Bize haber vermezsiniz ve bizi mahcup duruma düşürürsünüz demişler.

Nitekim Sayın Devlet Bakanımız bunun cezasını da çekti ve altın sınıf bir otelde, ancak balıkçıların yatıp kalktığı bir otelde misafir edildi.

Sayın arkadaşlar;

Kanaatimece olimpiyatlar tertibetmek bahaneleriyle Hükümet Başkanlarına hulûs çakanlar, yarenlere seyahatlar bahşedenler, evvela memleket içindeki gençlik problemlerinin halline çalışmalıydılar.

Bundan bir müddet evvel, bir yazı ile dikkatini çektiğim Sayın Hükümet Başkanının bu mevzua lâyük olduğu ehemmiyeti vererek üzerinde durmasını milletin bir temsilcisi olarak huzurunuzda istirham ediyorum ve bekliyorum.

Arkadaşlar; bu memlekette yabancı diyarlara seyahat hastalığı bu fakir milletin tahammül edemediği bir meseledir. Memleketin islahı muhtaç, yardım bekliyen müesseseleri dururken, keyfî maksatlarla harcanan paralara, Devlet kesesinin har vurulup harman savrulmasına göz yumamayız.

Yeknazarda basit gibi görünen ve Devlete yarım milyona mal olan Akdeniz oyunlarına iştirak eden bâzı turistlerin hüviyetleriyle, paraları nerelerden aldıklarına şöyle bir göz atalım.

Sayın Devlet Bakanı Başvekâlet Bütçesinden,

Sayın Kalem Mahsusus Md. Spor Totodan, Sayın Beden Terbiyesi Umum Müdürü (Başvekâletten)¹

Sayın bir mühendis (Bayındırlık Vekâletinden),

Tereüman vazifesi ile görevlendirilen bir diğer mühendis (Spor Totodan),

Antrenör namı altında gönderilen sayın bir federasyon üyesi (Beden Terbiyesi bütçesinden),

Gazetesine haber yetiştiren, yani muhabirlik yapan sayın bir Teknik Komite üyesi (Beden Terbiyesi bütçesinden),

Taltif edilmek bahanesiyle gönderilen Ankara, Konya, İzmir, Adana ve Malatya'nın sayın bölge başkanları (Beden Terbiyesi bütçesinden),

İşte bu birkaç misal, işin açıklığını ortaya koymaktadır. Bunlardan başka, kafilerle arasına sıkıştırılan, idareci, mutemet, masör, teknik uzman ve müşahitler de başka..

Arkadaşlar; memleket sporunu idare edenlerin nizam dışı tutum ve faaliyetleri yalnız bunlar değildir. 1961 den bu yana uğradığımız hezimetler ve bunlar için yapılan masraflar ortadadır ve içimizi sızlatmaktadır.

Senelerce bu mevzuda, memlekette ve beynelmlel alanda çalışmış, memleketi temsil etmiş bir arkadaşınız olarak şunu da söylemek isterim ki, bugün dünyanın birçok medeni ve sporu ileri memleketleri muvaffak olamıyacakları branşlarda bu gibi olimpiyat oyunlarına geniş kadrolarla iştirak etmemektedirler. Çünkü bu hal müspet propaganda yerine o memleket için menfi propaganda vesilesi olur.

Görgü ve bilgi noksanlıkları daha ziyade münferit millî temaslarla sağlanarak yeteri kadar olgunlaşıldıktan sonra bu gibi toplu temaslara gidilir. Ben öyle medeni ve sporda dünyaca meşhur milletler tanıyorum ki, ses getiremeyecekleri yerlere ekip göndermemektedirler, eğer son günlerde gazetelerimizdeki bu mevzu ile ilgili yazılara bir göz atmışsanız tır-

naklarını dışına takarak göğüslerimizi kabartmaya çalışan futbolcularımızla güreşçilerimizin muvafakiyeti hariç, basketboldaki yenilgimiz, bokstaki mağlubiyetlerimiz, tenisteki elimine oluşumuz, yüzmede bir varlık gösteremeyişimiz, yelkende çok geri derecelere düşmemizi müşahade etmişsinizdir.

Yine dikkat buyurursanız; Akdeniz oyunlarına katılan milletlerin hemen hepsinin, bir veya birkaç altın, gümüş ve bronz madalyalar kazandıkları, görüldükleri halde, bizim güreşçilerimiz hariç, henüz bir tek madalya dahi almayışımız ıstırap vericidir.

Arkadaşlar; gençlerimizi kahve köşelerinden kurtarmak, yeteri kadar açık ve kapalı sahalarımızla, yabancı takımlarla müsabaka yapacak çimli ve tesisleri tam bir stadımız yokken olimpiyat tertibi hayallerine kapılmak gülünçtür.

Geçen sene Balkan Atletizm yarışlarını görenler düştüğümüz fecî âkıbetin ıstırabını hâlâ duymaktadırlar.

Bu vesile ile temelleri senelere evvel atılmış olan, fakat çeşitli yanlış düşünceler ve politik tesirlerle bugün yüzüstü bırakılan Ege spor sitesinin durumunun da yürekler acısı olduğunu belirtmek isterim.

Beden Terbiyesi teşkilâtı mensuplarıyla, yâranını Napoliye taşıyan kafilerdeki idareci, müşahit ve teknisyenlerin durumu, kanaatimece Suudi Arabistan Kırallığı ve Katar Prenslüklerinde bile görümemiş cömertliklerdendir.

Bu meyanda Sayın Kalemî Mahsus Müdürünün çantasında götürdüğü ve yollarda kırılarak kokusu etrafa saçılan rakı şişelerinin haline gülmek mi, ağlamak mı lâzımgeldiğini takdirlerinize arz ederim. Sözlerimi bitirmeden evvel son günlerde bâzı gazetelerde çıkan bâzı yazıların başlıklarına da dikkat nazarınızı çekmeden geçemiyeceğim.

«Dedikodulu seyahatın bilinmiyen tarafları»,

Turistik gezi,

Olimpiyat ismini fırsat bilenler,

Tercümanlık için 4, 5 bin lira boşuna harcadı,

Kafilere son anda ilâve edilenler,

Sırf politik sebeplerle Akdeniz oyunlarına gönderilenlerin parası nereden?

Napoli rüyası tepki uyandırdı,

Başlı bozuk kâfileler,

Maçlara gelmeyen idareciler,

Gece kulübü müdavimleri,

Ökten'in macaraları,

Devlet kesesinden çıkan paraların hesabını soracak elbette bir milletvekili ve senatör çıkacak.

Devlet parasiyle Napoli'ye tetkik için gelen Devlet Vekili ile Beden Terbiyesi Genel Müdürünün, geldikleri günden beri, hiç ama hiç gözükmemeleri, kendilerinin nerelerde olduklarının bilinmemesi üzüntü uyandırdı.» ve ilâhara.

İşte arkadaşlarım, bu gidişe bir dur diyen, mesullerinden hesap soran veya soracak bir makam yoksa, Hükümeti murakabe görevini taşıyan Türk Milletinin siz muhterem mümesillerini vazifeye dâvet ediyorum. Ve huzurunuzda Sayın Hükümet Başkanından bu mühim memleket ve gençlik meselesinin üzerine eğilmesini ehemmiyetle rica ediyorum. Hürmetlerimle. (Alkışlar)

3. — *Muş Milletvekili Sami Öztürk'ün, geçen birleşim tutanağı hakkında demeci ve Başkanlığın cevabı.*

BAŞKAN — Geçen birleşim zaptı hakkında Sayın Sami Öztürk.

SAMİ ÖZTÜRK (Muş) — Muhterem arkadaşlar; dünkü birleşimde Radyo ve Televizyon Kurumu kanunu tasarisının 13 ncu maddesi görüşülürken ben de söz almış ve kısaca görüşlerimi arz etmişim. Ve özetle, «Meclis görüşmelerinin radyoda neşri esnasında asgari had olarak 15 dakika tesbit edilmiştir, bunun âzami haddinin de tesbit edilmesi lâzımdır. Aynı zamanda eşitsizlik ve tarafsızlık kelimelerinin de maddeye ithalinde fayda vardır» diye arz etmişim.

Dün akşamki Radyo Meclis Saatinde bu mevzu ile ilgili olarak, «Konya Milletvekili Sayın Selçuk Atakan'ın konuştuğundan bahsedilmiştir. Bunun radyoda okunmasının bir önemi yoktur. Fakat zabıtlarda tavzih edilmesi maksadiyle huzurunuzu işgat ettim. Saygılarımla.

BAŞKAN — Sayın Öztürk, zabıtlarda hangi mebus ne konuşmuşsa, o vardır. Zannederim ki,

bu, radyonun bir hatasıdır. Bu eiheti tetkik ederiz. Onu da radyo tashih eder.

4. — İzmir Milletvekili Şinasi Osma ve Edirne Milletvekili Nazmi Özoğul'un, orduda kit'a hizmetinde çalışan kara, subay ve astsubaylarına ait kit'a tazminatı verilmesi hakkındaki kanun teklifinin aynı mevzuda Hükümetçe hazırlanmakta olan kanun tasarısı ile birlikte görüşülme üzere müzakeresinin tehir edildiğine dair Millî Savunma Komisyonu Başkanlığı tezkeresi (3/710) (2/410)

BAŞKAN — Tezkerayı okutuyorum.

Yüksek Başkanlığa

İzmir Milletvekili Şinasi Osma ve Edirne Milletvekili Nazmi Özoğul'un, Orduda kit'a hizmetinde çalışan kara subay ve astsubaylarına ait kit'a

tazminatı verilmesi hakkında kanun teklifinin; Hükümet temsilcilerinin beyanları ile aynı mevzuda Hükümetçe hazırlanmakta olduğu ifade edilen kanun ile birleştirilerek müzakere edilmesine Komisyonumuzca karar verilmiştir.

Bu sebeple mezkûr kanun teklifinin müzakeresinin, hazırlanmakta olan kanun tasarısının müzakerelerine kadar bekletilmesi hususunun Sayın Genel Kurula arzına müsaadelerini saygı ile sunarım.

Millî Savunma Komisyonu

Başkanı

Erzurum

Serafettin Konuray

BAŞKAN — Bilgilerinize sunulur. Bu bir taleptir efendim. (Söz isteriz, sesleri) Bunun mübâkaşası filân olmaz. Komisyonun talebi.

5. — GÖRÜŞÜLEN İŞLER

1. — Türkiye Radyo - Televizyon Kurumu kanunu tasarısı ve Geçici Komisyon raporu (1/483) (S. Sayısı : 455) (1)

BAŞKAN — Şimdi, 17 nci maddenin görüşülmesine devam ediyoruz. Bu madde üzerinde grup sözcüleri ve bir kısmı arkadaşlarımız konuşular. Önergelerin oylamasına sıra gelmişti. Az evvel grupları adına Sayın Kâzım Arar söz istediler. Yeterlik önergesi olmadığına göre Kâzım Arar ve Nihat Erim'e söz verilecektir.

Millet Partisi Grubu adına buyurun Sayın Arar.

MİLLET PARTİSİ GRUPU ADINA KÂZIM ARAR (Çankırı) — Muhterem arkadaşlar,

Müzakere ettiğimiz tasarıda yer alan ve «Millî güvenliğe dokunan haller» başlığını taşıyan madde, hür bir seçimi imkânsız kılacaktır. tatbikata müsait bir hükmü ihtiva etmektedir.

Kanaatlerin emniyet ve hürriyet havası içinde tekevün ve izharına imkân verildiği ölçüde seçimler bir mâna taşır ve millî iradenin tecelîsinden bahsedilebilir. Bu imkân şu veya bu yolla ortadan kaldırıldığı takdirde seçimler bir zevahiri koruma oyunu mahiyetini alır.

(1) 455 S. Sayılı basmayazı 24 . 9 . 1963 tarihli 141 nci Birleşim tutanağı sonundadır.

Bu itibarla demokratik ölçülere göre propaganda serbestisi tanınmayan her seçimin meşruiyeti peşinen ihlâl edilmiş sayılır.

Zamanımızda bâzı diktatörler bile, bir dereceye kadar gülünç olmaktan kurtulmak için, seçimler esnasında propaganda imkânını kabul eder gözükmeye mecbur olmuşlardır. Nitekim, Paraguay Diktatörü Şubat 1963 de yapılan son seçimle Örfî İdareyi üç gün için kaldırmak, böylece seçim propagandası imkânını - zâhiren de olsa - vermek lüzumunu hissetmiştir.

Biraz evvel ifade ettiğimiz temel fikrin ışığı altında tasarıdaki hükmü bir tahlile tabi tutacağız:

Maddeye göre, Başbakan veya görevlendireceği Bakanlık millî güvenliğin açıkça gerekli olduğu hallerde bir haber veya yayını menetmeye yetkilidir.

Geçici Komisyon Sözcüsü arkadaşımız Coşkun Kırea, dünkü konuşmasında tasarıda yer alan bu hükmün seçimlerde siyasi partilerin yapacakları radyo konuşmalarında da tatbik edilebileceğini ifade ettiler. Bu suretle maddenin müzakeresi sırasında dün izhar ettiğimiz endişenin sebepsiz olmadığı anlaşılmıştır.

Muhterem arkadaşlar,

Hükümet icraatının ve iktidar partilerinin tutum ve hüviyetlerinin millet önünde muhasebesinin yapılması, seçim propagandalarının baş-

lica mevzuudur Bu muhasebe tam yapılabildiği ve millet gerçekleri öğrenebildiği ölçüde vereceği hüküm isabetli olabilir.

Bu hesaplaşmada taraf olan iktidar partilerinin ve onlara dayanan Hükümetin elinde seçim propagandalarını kısacak veya ortadan kaldıracak imkânların bulunması hür seçimin ve demokrasinin asgari şartlarıyla kabili telif değildir.

Millî güvenliğe dokunan haller var sebep ve bahanesiyle de olsa, seçimlerde partilerin yapacakları radyo konuşmalarına Hükümetin müdahale etmesini kabul etmek, -tâbir caizse- dâvada taraflardan birini hâkim tâyin etmek mânasına gelir. Millet Partisi Meclis Grubu, böyle bir esası aslâ kabul edemez.

Bu madde, komisyon sözcüsünün iddia ettiği mânada anlaşıldığı takdirde seçimlerde siyasi partilerin yapacağı radyo konuşmalarına ne suretle tatbik edileceği meselesi ortaya çıkacaktır.

Ya, parti sözcüleri radyo başında konuşurlarken bir telefon emriyle sözleri kesilecektir ve yahut bu hükmün kemâliyle tatbik edilebilmesi için radyoda yapılacak seçim konuşmalarının önceden metni istenecek ve bu metin üzerinde durulacaktır. Bu ise seçimlerde radyo konuşmalarına sansür koymak demektir. Sansürlü seçimin adı her halde hür seçim değildir. Buna cevaz veren bir memlekette de demokrasiden bahsedilemez.

Anayasamızın 22 nci maddesi «Basın hürdür, sansür edilemez» hükmünü koymaktadır.

Böyle bir hükmü koyan Anayasaya hâkim olan ruhun seçimlerde partilerin yapacağı radyo konuşmalarına sansür konmasını teeviz edebileceği düşünülemez.

Muhterem arkadaşlar,

Hükümetin radyo yayınları hakkında alacağı karara karşı iptal dâvası açılabileceği madde derpiş edilmiş ve bu dâva dolayısıyla cevap ve bu cevaba cevap sürelerinin onar gün olduğu da belirtilmiştir. Bu maddenin seçimlerde siyasi partilerin yapacağı radyo konuşmalarına tatbik edilmesi halinde, iptal dâvasının hiç bir mânâ taşımayacağı ve neticesinin ancak seçimlerden sonra alınabileceği meydandadır. Mâruf tabiriyle, atı alan Üsküdar'ı geçtikten sonra, Hükümetin radyo konuşmalarına haksız müdahale ettiği anlaşılacakla millî iradeye indirilen

darbe ve düşürülen gölge ortadan kalkmayacak ve doğacak zarar telâfi edilemeyecektir.

1950 seçimlerinden evvel, partilere seçim zamanı radyodan istifade hakkı tanınırken yapılacak konuşmaların önceden bir kontrole tabi tutulması fikri, o zaman bile Meclis tarafından kabul edilmemişti. Görülüyor ki, müzakere edilen madde ile 1950 den daha gerilere gidilmek isteniyor.

Seçim neticelerinin, seçimin devamı esnasında radyoda verilmesi karşısında dün feryadedenlerin, ondan daha zararlı ve tehlikeli olabilecek bir hareketi kanunla meşru hale getirmeye teşebbüs etmeleri cidden elem ve ibret vericidir.

Ancak mâzilerini ve mücadelelerini inkâr edenler böyle bir yola sapabilirler. Yüksek Meclisin sansürlü bir seçim bit'atine müsaade etmeyeceği kanaatiyle Millet Partisi Meclis Grubu, bu madde hükmünün seçimlerde tatbik edilemeyeceğine dair olan takririmizin kabulünü saygı ile rica eder.

BAŞKAN — Sayın Erim.

NİHAT ERİM (Kocaeli) — Muhterem arkadaşlar, Radyo - Televizyon Kurumu Kanununun birçok arkadaşların da işaret ettiği gibi, en önemli maddesi şimdi üzerinde konuştuğumuz maddesidir. Bu madde birçok bakımlardan bu değeri taşımaktadır. Evvelâ radyolarımızdan aradığımız, bundan sonra da arıyacağımız, siyasi partiler arasında tarafsızlık gütmesi bakımından önemlidir. Radyolarımızın idarelerinde umumi hatlarıyla muhtar davranışları bakımından önemlidir. Fakat bunların hepsinin üzerinde, bence, Devletimizin yüksek menfaatlerinin korunması bakımından önemlidir. Ve bendenizin defaatle bu madde üzerinde söz alarak bu kürsüye gelişimin yegâne sebebi budur. Muhterem Adalet Partisi Sözcüsü ve Millet Partisi Sözcüsü arkadaşlarımı bir kere daha tatmin edebilmek için hemen şunu söyleyeyim ki, ne seçim konuşmalarında, ne de bu kanunla düzenlenen Büyük Millet Meclisi ve siyasi partilerin konuşmalarında bendeniz, bu maddede derpiş edilen şekilde bir müdahaleyi asla düşünmedim ve düşünmem. Nasıl Türkiye Cumhuriyeti Başbakanına itimat edelim diyorsam, aynı itimatı, Anayasamıza göre kurulmuş, Anayasamızın gösterdiği hudutlar içinde çalışan ve T. B. M. Meclisinde temsil edilmek şerefine erişmiş partilerimizin sözcülerine

ve liderlerine de tanımak lâzımgeldiği derin inancı içindeyim.

Onun için, benim bu kürsüden arz etmekte olduğum mütalâalar şu veya bu partinin oyuna gelmesi, ieranın, iktidarın bir dolaşık ifade ile seçim mücadelesinde bu kanunundan istifade ederek serbest ve eşit güresi bertaraf edici imkânlarla kavuşturulması gibi maksatlar, asla benim zihnimde yer almamıştır.

Arkadaşlar, endişe gösteren sayın parti sözcüklerini tatmin etmek için bir misal vereceğim:

Radyoya muhtariyet vermek bakımından zannediyorum ki, B. B. C. İngiliz Ses ve Televizyonu (resim) yayımları idareleri en geniş imkânlarla sahibolmuştur. Radyonun devlet imtiyazında olduğu memleketlerden, mesele Fransa'da böyle bir serbestlik yoktur. Fransa'nın Devlet radyoları bugün, Hükümetin emri ve idaresi altındadır. İngiltere'de geniş bir muhtariyet verilmiştir. Fakat muhtariyet ve tarafsızlık, bir Devlet müessesesi olan, devlet parasıyla idare edilen radyoların devletin yetkili organları karşısında istiklâli mânasında anlaşılmalıdır. O kadar anlaşılmalıdır ki, B. B. C. ve İngiliz Televizyon Kurumu Posta Nâzırının yüksek murakabesi altına konmuştur. Bakınız İngiliz resmî yılığının 1962 yılı basılan nüshasından İngiliz B. B. C. ses Yayınları ve Televizyon Yayınları Statüsünden Posta Nâzırına tanınan yetkilerden bir kaçını okuyorum; «Muhtardır» v. s. dedikten sonra «bununla birlikte I - Hükümet nihai kontrolü elinde tutar.» Bulunuz şu kanun tasarısında, hangi noktasında Hükümet, bizim bu yeni kurmakta olduğumuz Radyo - Televizyon müessesesinin nihai kontrolünü elinde tutuyor? Ben bulamadım böyle bir madde.

2. Sorumlu bakan olarak Parlâmentoya karşı geniş siyasi meseleler hakkında Posta Nâzır sorumludur ve BBC ye ve televizyona teknik ve diğer konular üzerindeki direktifler verir.

3. PTT Bakanı her hangi özel bir maddenin veya madde nevinin neşrini yasak etme ve yetkisini haizdir.

4. PTT Bakanın, BBC ve televizyonun neşriyat yetkisini her hangi bir zamanda iptal etmek yetkisi vardır. Bunlar, genel yetkililerdir. Her hangi bir veto hakkı değildir. Yani Bakan, Parlâmentoya karşı mesul olduğu için bir nevi idari vesayeti altında, nezareti altında, bu idare-

nin muhtariyetle idaresine nezaret eder. Ama Devletin yüksek menfaatleri icabettiği yerde, Bakan müdahale eder ve etmelidir arkadaşlar. (Alkışlar).

Eğer bu Kurumun rahat işlemlerini, bu kanunu bir müddet sonra elbirliği ile değiştirmek mecburiyetinde kalmak istemiyorsak, bunu şimdiden tanzim etmeliyiz. Böyle müessese olmaz. Devlet içinde Devlettten müstakil radyo ve televizyon idaresi olamaz. Bunun ne insan haklarıyla, ne de basın hürriyetiyle alakası yoktur. Sansürle alakası yoktur arkadaşlar. (Bravo sesleri, alkışlar.)

5. Her yıl BBC ve Televizyon bir faaliyet raporu hazırlar ve PTT Bakanı bunu Parlâmentoya sunar.

6. PTT Bakanı dinî yayımlar, Bakanların veyahut partilerin siyasi yayımları, okul yayımları, dış yayımlar ve Gal dilinde yayımlarına dair programı tasdik yetkisine sahiptir.

Arkadaşlar me hazım arz edeyim, kontrol edebilirsiniz; Britoin an Official Handbook 1962 baskısı, sayfa 483.

Şimdi, bizim konumuz bu idareyi muhtar kılma yolunda BBC den ve İngiliz televizyonundan çok ileri gitmiştir ve şu maddede, o da PTT Nazırına, Turizm Bakanına değil, Devletin Başbakanına ne vermek istiyor? Millî güvenliğin açıkça bahis konusu olduğu bir haberin neşrini menedebilme hakkını vermek istiyor, yayının neşrini menedebilmek hakkını vermek istiyor, hepimiz ayağa kalkıyoruz.

Arkadaşların endişelerini paylaşıyorum, siyasi partilerin konuşmalarını, bu vesile ile kayıtlamak, sansür etmek yetkisi eğer bu maddede varsa, ben de taraftar değilim arkadaşlar. Ama bu maddede bu yok. Benim anlayışuma göre bu madde Devletimize, milletimize velev kasıtlı, velev gâfletle yönelebilecek tehlikeleri ve millî menfaatlerimize aykırı teşebbüsleri takdir edebilecek mevkiide, en yüksek mevkiide Başbakan'dır. En yüksek mevkiideki bu adamın eline bu salâhiyeti veriyor ve buna itimadetmek istiyoruz. Şimdi ben arkadaşlarımızın endişelerini de bertaraf edeceğim. Bir önerge sundum. Bu önergede bu şimdiki 17 nci madde olan maddenin şu şekilde değiştirilmesini arz ediyorum.

«Başbakan, millî güvenliğin ve Devletin dış münasebetlerinin gerekli kıldığı hallerde haber ve yayımlar için emir verebilir.»

Yani hem menfi, hem müspet emir verebilir. Falan haber neşredilmesin, dediği gibi, falan haber beş defa neşredilsin, demelidir, diyebil-melidir.

İkinci fıkra : - A. P. ve M. P. deki arkadaş-larımın endişelerine cevap veren fıkra - «Seçim Kanunu ile ve bu kanunla düzenlenmiş olan si-yasi partiler ve Büyük Millet Meclisi haber ve yayınlara bu madde hükmü uygulanmaz.» Zannediyorum ki, bu formül ile hem arkadaş-larımızın endişeleri bertaraf edilmiş oluyor. hem de Türkiye Cumhuriyeti Başbakanı Tür-kiye radyolarına dilediği anda, Türkiye Cum-huriyetinin yüksek menfaatlerinin icabettiği zaman müspet veya menfi direktifi verebilme-lidir. Mâruzatım budur. Takririmin yüksek il-tifatlarınıza mazhar olmasını rica ediyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN — Muhterem arkadaşlarımıza, bir hususu hatırlatmak istiyorum : Görüşmekte ol-duğumuz kanun, biliyorsunuz, Anayasa hük-müne göre iki sene zarfında çıkarılması lâzım-gelen kanunlardandır. Yüce Meclisin evvelece aldığı bir karar, böyle kanunlar görüşülürken 3 gün içinde bitmezse, müzakerelere devam edileceği şeklinde idi. Bugün, bu kanun tasa-rısının müzakeresi bitmezse yarım saat 15 te toplanacaktır. Bu hususu arkadaşlarımıza ha-tırlatırım.

Komisyon Sözcüsü Sayın Kırca.

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ COŞKUN KIRCA (İstanbul) — Muhterem arkadaşlarım; çünkü izahatım sırasında, Sayın Nihat Erim'in bu kürsüden ileri sürdükleri mütalâalarla esas itibariyle mutabık olduğumuzu arz etmiştim Ver-dikleri takrirî dikkatle dinledim. Kendisi ile esasta mutabık olmakla beraber, verdikleri takrir üzerinde bazı ihtirazi kayıtlarımız ola-caktır. Evvel emirde takrir, bu yetkiyi doğ-rudan doğruya Başbakana vermektedir. Ko-misyon maddesi de böyledir. Ancak, Başbakan bazı hallerde Ankara'da bulunmayabilir, bir Bakan görevlendirmesi imkânının derpiş edil-mesi lâzımdır. Gerçi normal olarak Başbakanın yetkilerini, görevini devretmesi «Délégation de Pouvoir» daima, caiz ise de, böyle nazik bir meselede, bunun caiz olup olmadığının pra-tikte münakaşasını önlemek için «görevlendire-ceği Bakan» denilmesinde fayda vardır.

REFET AKSOY (Ordu) — Telefon devrin-deyiz.

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ COŞKUN KIRCA (Devamla) — Telefon, evet. Ama, Baş-bakan dış memlekette seyahate çıkar, her şey olabilir. O zaman, vekili vardır. Başbakan uzakta bir yere gider, görevlendireceği bir bakan olabilir ve olabilmelidir.

İkincisi, Devletin dış münasebetlerinin ge-rekli kıldığı haller için buraya bir ibare koy-mağa lüzum yoktur. Sebebi şudur: Bu mad-deden sonra gelen 18 nci madde, esasen rad-yonun dış yayımlar bakımından idaresinde muhtariyet tanımamaktadır. Bu hususta tıpkı BBC de olduğu gibi, esaslar tamamen yetkili bakanlıklara tesbit edilecek ve kurum bu esas-lar dairesinde hareket etmeğe mecbur olacaktır. Bu itibarla, dış münasebetler ibaresini ay-rica buraya koymaya lüzum yoktur. 18 nci madde bunu karşılamaktadır. Nihayet, haber ve yayımlar için emir verebilir. Buradaki mak-satlarını ifade buyurdular. Sadece menedebil-mesin, aynı zamanda menetmekten gayri, mu-ayyen bir haberin neşrini de isteyibilsin. Biz bu noktayı bir bakıma kayıtsız şartsız kullanı-ldığı takdirde radyonun muhtariyetine aykırı görürüz. Çünkü, neşredilen haber objektif bir haber olmayabilir. Bu itibarla, kurumun ta-rafsızlığı ihlâl edilmiş olabilir. Bunu haber ola-rak, kurumun, sorumluluğu altında kimin tarafından neşrinin istendiği bildirilmeksizin, neşredilmesine emir verebilir gibi umumi ve muğlak bir ifade taşıyor. Bu bakımdan bazı endişeler taşınması mümkündür. Daha önce Yüksek Heyetinizin kabulüne mazhar olan 2 nci maddenin 1 nci bendi esasen bu hususu karşı-lamaktadır. Hükümet bildirimlerini ve Hükümet adına yapılacak konuşmaları, kurum, yayımla-makla mükelleftir. Bu itibarla Başbakanın, Bakanlar Kurulunun, bakanların, dış mün-a-sebetler icabı değil, sadece Devlet idaresi baki-mından, her ihtiyaç duyduklarında, istedik-leri şeyleri halkımıza söylemelerinde hiçbir mâni yoktur.

«Seçim Kanunu ile ve bu kanunla düzenlen-miş olan siyasi partiler ve Büyük Millet Meclisi haber ve yayınlara bu madde hükmü uygu-lanamaz» ibaresine gelince; Büyük Millet Mec-lisinde yapılan yayımlar, eğer tutanakların ay-nen nakli mahiyetinde olsaydı, bu takdirde bu-

raya ayrıca bir hüküm koymaya lüzum yoktu. Çünkü, esasen Türkiye Büyük Millet Meclisi tutanaklarına geçmiş olan konuşmaları dışarıda aynen naklettirmek, hiçbir vakit önlenemeyecek olan bir keyfiyettir. Ama biraz evvel, daha dünkü celsede, yüksek oylarımızla kabul buyduğumuz Türkiye Büyük Millet Meclisi saatinin muhteviyatı, tutanaklarının aynen nakli mahiyetinde olmayacaktır. Kurum görevlilerinin sorumluluğu altında, burada yapılan konuşmalar objektif bir hâdise olarak telâkki edilecek ve öylelikle yayın mevzuu olacaktır.

Bu itibarla, bu yayınlar sırasında T. B. M. M. Saatinin tanziminde kurumun da bir fikrî çalışması eklenecektir. Bu bakımdan mesele aynı değildir. Ama, T. B. M. Meclisinden naklen yapılan canlı yayınlar için iki, bu hususta daha önce İsmail Hakkı Akdoğan arkadaşımızın verdiği takrire Komisyon esas itibariyle iştirak etmiş ve bunu tanzim ederek Yüksek Riyasete göndermiş bulunuyor, naklen yapılan canlı yayınlar, kürsüden söylenen ve binaenaleyh tutanağa aynen geçen sözlerin, olduğu gibi nakli olduğundan bunların menedilmesi esasen Anayasa bakımından mümkün değildir. Onun için burada tekrar haşiv mahiyetinde olur.

Seçim zamanında yapılacak olan konuşmalara geline: Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri hakkındaki 26 Nisan 1961 tarihli ve 298 sayılı Kanunun 52 ile 55 nci maddelerinde bu husus tanzim edilmektedir. Her hangi bir sansürün bahis konusu olmayacağı 55 nci maddenin 1 nci fıkrasında açıkça vaz'edilmektedir. Aynen şöyledir: «Siyasi partiler adına radyo ile yapılacak konuşmaları, Yüksek Seçim Kurulunun görevlendireceği bir kurul üyesi huzurunda konuşma sırasında ses alma cihazı ile tesbit edilir.

BAŞKAN — Bir dakika Sayın Kırca. Muhterem arkadaşlar, dost İran İçişleri Bakanı Ek-selâns Ferasette ve Azarbeycan Umumi Valisi, İran Büyük Elçisi, İran Protokol Umum Müdürü Meclisimizi şereflendirmiş bulunuyorlar. Kendilerini, heyetiniz adına selâmlarız. (Süreklî alkışlar)

Buyurun Sayın Kırca.

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ COŞKUN KIRCA (Devamla) — Muhterem arkadaşlarım; Seçim Kanununun 55 nci maddesinin birinci

fıkrasını tekrar okuyorum. «Siyasi partiler adına radyo ile yapılacak konuşmalar Yüksek Seçim Kurulunun görevlendireceği bir kurul üyesi huzurunda konuşma sırasında ses alma cihazıyla tesbit edilir. Konuşmanın hangi parti adına ve kimin tarafından yapıldığına dair görevli kurul üyesi ile, radyo idaresinde görevli en az iki kişi tarafından tutanak düzenlenir. Konuşmaları tesbit eden bant vesair tesbit araçları Yüksek Seçim Kurulu tarafından saklanır. Konuşmalar, bir dâva konusu yapıldığı ve istenildiği takdirde mercie verilir. Suç teşkil eden konuşmaları yapanlar hakkında kanunen belli olan cezalar, yarısından bir misline kadar artırılarak hükmolunur.»

Manzuru âliniz olduğu veçhile, hukuk gayet sarihtir. Yüksek Seçim Kurulu Üyesinin huzurunda, konuşmadan önce değil, konuşma sırasında yani siyasi partilerin yapacakları propaganda konuşmaları canlı yayın mahiyetindedir. Doğrudan doğruya mikrofona yapılır ve yahut daha evvel banda tesbit ediliyorsa, o takdirde de banda tesbit sırasında Yüksek Seçim Kurulunun bir üyesi hazır bulunur. Yüksek Seçim Kurulunun bir üyesi, ya Yargıtaydan veya Danıştaydan gelen bir zattır. Yüksek Seçim Kuruluna niyabeten hizmet görür. Binaenaleyh, bu bakımdan sansür, asla ve kat'a bahis mevzuu olamaz. Yine, bunun gibi bu bandlar konuşma yapıldıktan sonra dahi, İcra Organı ve ona mensup idare tarafından tetkik edilemez. Çünkü, bu bantlar Yüksek Seçim Kurulu tarafından saklanır. Ne zaman Yüksek Seçim Kurulu tarafından başka mercilere verilir? Ve hangi mercilere verilir? Ancak, bir suç konusu varsa ve bir cezai kovuşturma veya soruşturma varsa, binaenaleyh, Seçim Kanunumuzun bu maddesini kaldırmak bahis konusu olmadığına göre, onyedinci maddeye rağmen, seçimler sırasında yapılan konuşmaların teminatı tam olarak muhafaza edilmektedir. Sayın Nihat Erim'in, veya Sayın Kâzım Arar'ın vaz'etmek istedikleri sarahate ihtiyaç yoktur. Şuna ihtiyaç vardır: Bu duruma rağmen bir müdahale olursa -ki, bu kanunsuz bir müdahaledir- bu müdahaleyi men edecek olan merci kimdir? Bu, kanunsuz (Kanunsuz olduğunu Sayın Erim arkadaşımıza iştirak ederek ifade ediyorum) bu kanunsuz müdahaleyi men edecek olan merci bu şıkta artık Danıştay değildir. Çünkü, Anayasamız ve seçim

kanunları bu bakımdan münhasıran adli cihazı ve Yüksek Seçim Kurulunu vazifeli kılmıştır. Bu itibarla her hangi bir müdahale vukuunda, -ki bu müdahalenin 17 nci maddeye istinadedemeyeceği muhakkaktır- bu müdahalenin menî yetkisi, Yüksek Seçim Kurulunun eli ile çok daha çabuk işliyeceğinden bu noktada esasen bir ikinci fıkra koyup Danıştaya iptal dâvası açılacağı bahsetmiş olmamız keyfiyetinin seçim sırasında dahi bâzı tereddütleri uyandırmamasını önlemek için, Yüksek Seçim Kurulunun salâhiyetinin saklı olduğunu ifade eden bir tahrir taktim etmiş bulunuyoruz. Bu tahrirlerle birlikte madde mütalâa edildiği takdirde, nâciz kanaatimizce hem İKâzım Arar arkadaşımızın endişeleri bertaraf edilmiş olacak, hem de Sayın Nihat Erim'in, dünden beri bu kürsüde tam bir sorumluluk hissi içinde ifade buyurduğu endişeler yerine gelmiş olacaktır, efendim.

BAŞKAN — Sayın Kürşat.

A. P. GRUPO ADINA NİHAT KÜRŞAT (İzmir) — Muhterem arkadaşlar, dün burada grup adına serd ettiğimiz görüşlerimizin Yüksek Heyetinizde mâkes bulunduğu, İçinde ve aleyhinde bir tartışma açılmış olduğu cihetle, endişelerimizin isabetini de bir bakıma ortaya koymuş bulunmaktadır.

Bizim, yeni numarasıyla, 17 nci madde müvacehesinde, bu kanunla getirilmiş olan birçok hakların, bu madde müvacehesinde işliyeceği hususunda izhar ettiğimiz endişeler, memnuniyetle görüyoruz ki, yalnız muhalefette değil, iktidarda olan birçok arkadaşlarımız tarafından da benimsenmiş bulunmaktadır.

Beni, bu defa söz almaya sevkeden âmil Muhterem Nihat Erim'in yaptığı konuşmalarına kısa bir cevap vermek içindir.

Dünkü tartışmalar sırasında muhterem profesörüm söz isteyip kürsüye geldiği anda.. (Meclis müzakerelerini takibeden İran Dâhiliye Nazırı ve beraberindeki misafirler salonu terk ettiği anda milletvekilleri tarafından alkışlandı) itiraf edeyim ki büyük bir memnuniyet duydum. Ben ümit ederdim ki muhterem Nihat Erim bizim dâvamızı destekliyecektir. Aksine olarak muhterem Nihat Erim, bugünkü konuşmaları dâhil, üç defa kürsüye gelmiş olmalarına rağmen ve kendileri hem bir Anayasa

profesörü ve hem de Hükümette vazife deruhte etmiş eski bir Devlet adamı oldukları halde, burada beyanları sırasında sık sık ifade ettikleri, millî güvenlik ve Devletin yüksek menfaatleri mefhumlarını ifade etmekten daima kaçındılar. Sadece bu terimleri söyleyip geçtiler. Biz, kendilerinden, bu vasıflarından dolayı bu tariflerin, bu mefhumların tarifini bekledik. Çünkü, dünkü konuşmamızın, endişelerimizin kaynağını bu mefhumun elâstikiyetinin tarifinin yapılamamış olmasının ve yapılamayacağına, sınırlarının tesbit edilemeyeceği noktasında endişelerimizi teksif etmiştir. Eğer, muhterem Nihat Erim'den, biraz önce bahsettiğim sıfatlarından dolayı bu mefhumların bize inşirah verecek, bizim endişelerimizi dağıtabilecek tariflerini alabilseydik, çok memnun olacaktık. Aksine olarak Muhterem hatip 17 nci maddenin bir Başvekile tanıdığı yetkilerin eksik bile olduğunu ifade ettiler. Dediler ki, radyoda istediğini konuşabilmeli, istediğini ifade etmelidirler. Ben kendilerinin, kanun metnini okumadıkları için böyle bir beyanda bulduklarını söylemek istemem, ama her halde gözlerinden kaçmış olacaktır. 11 nci madde, Başvekil ve Bakanlar Kurulunun her hangi bir üyesinin bildirisini ve konuşmasını yayınlamak vazifesini yüklemiştir. Binaenaleyh Başvekil ve Hükümet dilediği anda saatlerce, hiçbir zaman bir kayda tâbi olmaksızın radyoda ifade etmek imkânına sahiptir. Bu salâhiyetleri vardır ve bu kanunla radyoya biz vazife yüklemiştir. B. B. C. mevzuunda yaptıkları konuşma, hakikaten bir vesikaya dayandığı gibi serddettikleri mehaza da tamamen uygundur. Hakikaten İngiltere'de durum budur. Orada PTT Nazırının, B. B. C. üzerinde böyle salâhiyetleri vardır. Ama biraz evvel bunu ifade ettikleri sırada - yerinden de ifade ettiği gibi, - burası Türkiye'dir. Orasının İngiltere, burasının Türkiye olduğunu bir misalle size anlatmak isterim :

Muhterem arkadaşlar, 2 nci Cihan Harbinde Elâlemeyn'de İngiltereyi bozguna uğratmışlar. Muhalefet, sağlı sollu, bütün muhalefet hükümete karşı amansız bir kampanyaya geçmiş. Hükümete karşı devamlı olarak gazetede Parlamantoda her tarafta hücum ediyorlar. Churchill, bütün bu hücumlar karşısında bunalmış ihtiyar haliyle eline bastonunu alıyor, B. B. C.

ye gidiyor, merdivenleri çıkıyor. B. B. C. Müdürlüğünü çağırıyor, diyor ki; ben artık bu hücumlara mikrofon başında cevap vereceğim, bütün İngiliz milletine bu hücumların hak-sızlığını anlatacağım, artık tahammül edemiyorum, diyor. B. B. C. Müdürünü diyor ki, emredersiniz, buyurunuz, hangi saatte isterseniz derhal radyo neşriyatını keser, mikrofon başına geçebilirsiniz. Yalnız şunu hatırlatayım; gerçi muhalefet sizin dediğimiz gibi iktidara karşı amansız bir hücum içindedir, bütün imkânlarını, vasıtalarını kullanarak size hücum ediyor, yalnız bugüne kadar şu B. B. C. nin mikrofonlarını kullanmak akıllarına gelmedi. Şimdi siz konuştuğunuz anda, aradan bir iki saat geçmeden sizin konuşmanızdan sonra onlar da mikrofon başına gelecekler ve size daha ağır ithamlarda bulunacaklardır. Bunun üzerine Churchill düşünüyor, halksın diyor, bastonunu eline alıp geldiği gibi tersyüz geri dönüyor. İşte muhterem arkadaşlarım, orada Churchill, İkinci Cihan Harbinin en buhranlı günlerinde ne millî güvenlik mülahazası, ne Devletin yüksek menfaatlerine istinadederek PTT Nazırını çağırıp şu B. B. C. ye el koy, sadece benim konuşmamı neşrettireceksin, muhalefetin cevaplarına müsaade etmiyeceksin, dememiştir. Bu misali sizlere arz etmekle, görüşlerimizin ve endişelerimizin bu memleket için ne dereceye kadar gerçeklere uygun olduğunu ifade etmek istedim. Hümmetlerimle.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Erim.

NİHAT ERİM (Kocaeli) — Sayın ve değerli Kürşat arkadaşımızı tatmin etmek için evvelâ onun sözlerine cevap arz etmek istiyorum. Bence izhar ettikleri endişeye mahal verecek bir durum artık kalmıyor.

Şimdi Komisyonun Sayın Sözcüsü geldi, bu kürsüden biraz evvel, kanunu âdeta yeniden meydana getiren, Komisyonun görüşünü izah etti. Komisyonun görüşüne göre, hattâ benim değişiklik teklifine koyduğum ikinci fıkraya dahi lüzum yok, çünkü Seçim Kanunu bunu temin etmiştir. Bu kanunla Seçim Kanunundaki seçimlere mahsus olan o hükümlerin değiştirilmesi gibi bir maksat, esasen güdülmüş olmadığını ifade ettiler. Ben öngeme ikinci fıkrayı, açıkça söylüyeyim, şu sebepten koydum.

Dünkü konuşmamda dilkhat buyummuşsunuzdur, o cihette temas etmedim. Çünkü hatırıma dahi getirmedim. Meclis kapandıktan sonra Sayın İsmail Hakkı Akdoğan'ı gördüm, arkadaşım dedi ki, Komisyon Sözcüsü seçim konuşmalarında da bu maddenin tatbik edileceği kanaatinde, kürsüden böyle söyledi, ben o sırada başka bir şeyle mi meşgul idim, neydim, hatırlamıyorum, ben böyle bir söz duymadım. Malkat arkadaşımın bu sözünü bir gerçek olarak aldım...

İSMAIL HAKKI AKDOĞAN (Yozgat) — Gerçekdir.

NİHAT ERİM (Devamlı) — Ben o imançta olmadığım için yani bu kanunun başlıca maksadı siyasi partiler arasında teraziyei muhafaza etmektir, tarafsızlığı muhafaza etmektir. Geçmiş de olan birçok acı tecrübelerin tekrarına meydan vermemektir. Ve siyaset arenasında siyasilerin, liderlerin, partilerin eşit şartlarla görüşmelerini sağlamaktır. Bunu gölgelemdirici her hangi bir ihtimal dahi imkân olduğu nisbette bertaraf edilmelidir. Onun için ben değişiklik teklifime 2 nci fıkrayı koydum. Benim teklifimdeki, 2 nci fıkra var veya yok. Komisyon sözcüsünün bu kürsüde biraz önce izah ettiği noktayı nazara alarak, hukuk ilmine, hukuk tekniğine uygun bir noktayı nazardır, çünkü; Seçim Kanunu ve Seçim Kanunundaki radyo neşriyatına mütaallik hükümler o kadar hususi mahiyettedir ki, o hükümlerin böyle bir kanunla değiştirilmesi veya iptal edilmesi ancak sarıh bir hükümle olmakla mümkün olabilir. Böyle sarıh bir hükümle sevk edilmediğine göre, 17 nci madde şimdiki şekilde olsa dahi, seçim konuşmalarına tesir edemeyecektir. Bunun dışında ne kalıyor? Tarafsızlığı ihlâl edebilme endişesine meydan verecek ne kalıyor? Meclis konuşmaları var, siyasi parti liderlerinin konuşmaları var. Bunları da benim koyduğum ikinci fıkranın buna mütaallik hükümü bertaraf ediyor. Şu halde Sayın Kürşat arkadaşım aşırı hassasiyet gösteriyor. Bu hassasiyetinden dolayı asla kendisine karşı bir târiz veya tenkid yönelmek istemiyorum. Bilâkis böyle hassasiyetler göstererek doğru yolu, hepimizi etrafında birleştirecek formülü burada bulursak, halk efkârına, memlekete, Meclisimizin vasıl olduğu neticeler bakımından çok

daha emniyet verici bir manzara ile çıkmış oluruz. Ve beni işaret etti, Kürşat arkadaşım, halkikaten kürsüye 3 defa geldim. Bu 4 nevi defadır. Bu gayretlerin, böyle bir neticeye gidebilmenin çarelerini birlikte araştırmak içindir. Şu halde, eğer iltifat buyurulur da benim değişiklik teklifim kabul edilirse, o zaman Kürşat arkadaşımın endişelerinden herhangi noktada açıkta kalacak onu vuzuhla kendilerinden öğrenmek isterdim.

Bana bazı sözler atfettiler. Ben, Başbakan her istediğini yapabilir, asla demedim. Bir noktaya dikkatinizi çekerim arkadaşlar, ben sözlerimde kelimeleri seçerken ve terimler üzerinde, mefhumlar üzerinde çok dikkatli olmaya çalışırım.

Dikkat buyurmuşsunuzdur, dünden beri konuşmalarımı iki nokta üzerine teksif ediyorum. (Millî güvenlik ve dış münasebetler bakımından Devletin yüksek menfaatleri.) Bunun dışında bir konuya ben temas etmedim. Ve bütün, Başbakan için istediğim yetkiler, bu iki konuya munhasırdır; millî güvenlik ve dış münasebetler bakımından Devletin yüksek menfaatleri.. Bu noktada Komisyonun çok değerli Sözcüsü Sayın Kırcı ile bir ihtilâfım var. Sayın Kırcı dedi ki; yeni 18 nci maddede dış yayımlar hakkında hüküm vardır. Binaenaleyh bunu tasrih etmeye lüzum yok. Yeni 18 nci madde aynen şöyle diyor : «Yurt dışına yapılacak yayımlar...» Ben, «yurt içine yapılacak yayımlar» ı da kapsamamı istiyorum. Dün ben bir nebze temas ettim, misal verdim. Bugün dünyada bir ajanslar muharebesi cereyan etmektedir. Tass Ajansı başka, Ruter Ajansı başka, Ünit Press Ajansı başka, D. N. B. Ajansı başka türlü verir. Ve biz eğer istikametimizi iyi tâyin etmezsek; bu birbirinden müthiş bir muharebeye girmiş olan ajansların bültenlerine geçirdiği haberler içinde Türk efkârını şaşırabilir.

Türkiye'nin yüksek dış menfaatlerine aykırı istikametlere müteveccih sistemli telkinler altında kalmasını önleyemeyebiliriz, ben radyolarımızın yönetim kurulunun iyi niyetinden şüphe edemem. Ama, Hükümetin Başbakanının mâlik olduğu haber kaynaklarına, bildiği şeylere onlar vâkıf olmayacakları için, farkında olmadan sürüklenebilirler ve memleket efkârını da sürükleyebilirler Başbakan bu gibi ahvalde çağırıp Genel Müdürünü, yahut Genel Müdürüne bir suretle haber gön-

derip; «Dikkat etsinler, şu şu nevi haberlerin maksadı, mââtûfu budur ve dikkat etsinler. Türkiye'nin dış menfaatleri bakımından, yüksek menfaatleri bakımından şu şu haberler, şu konular efkârı umumiyeye sık sık duyurulmak lâzımdır.» diyebilmelidir. Bugünkü şekliyle bu 17 nci maddede Başbakana böyle bir yetki vermiyor arkadaşlar. Onun için bu yetkiyi Başbakana açıkça vermeliyiz. Ve bunun tarafsızlık ile ihlâl ile tarafsızlığı hiçbir münasebetini görmüyorum. Yetki sınırları içerisinde maksadına mââtûf olarak kullanıldığı ve kaldığı takdirde, her yetki süüistimal edilebilir. Bu demokratik rejimin en büyük mücyidesine kanun maddeleridir ne Danıştaydır ne şudur, ne budur. Efkarı umumiye'dir. Büyük Meclisin murakabesidir, efkarı umumiyenin murakabesidir. Olaylar hepimizin gözleri önünde cereyan edecektir.

Sonra gene Sayın Sözcü, kanunun diğer bir maddesine Hükümetin kendi bildirimlerini radyo- dan yaydırabilme yetkisine mütaallik bir maddesine temas etti. Sanıyorum ben fikrimi iyi ifade edememişim. Ben Hükümet tebliği olarak Başbakanın beyanatı olarak, bakanların beyanatı olarak verilecek haberler radyoda neşrettirilemez, buna dair hüküm yoktur gibi bir mütalâa söylemedim. Demin verdiğim misalde olduğu gibi, Başbakanın beyanatı değildir, Bakanların beyanatı da değildir, meselâ Reuter Ajansının verdiği bir haberdir. Bizim radyo yöneticileri bunu atlamışlardır. Yahut bültene alınacak chemmiyette görmemişlerdir. Halbuki o bizim dış münasebetlerimiz bakımından, Türk efkârının tenvire hazırlanması bakımından o haberin bültene girmesinde fayda vardır. Bu, ne Başbakanın beyanıdır, ne Hükümetin tebliğidir. Niçin mahrum kılalım. Türkiye Başbakanını radyo yöneticilerine şu nevi haberlere bültenlerinizde yer verseniz iyi olur. Vermenizi rica ederim. Veriniz demesi, bunun bağımsızlığını, tarafsızlığı için ihlâl etsin. Ve niçin bu hususiyet?. Ben zannediyorum ki, teşhiz etmekte büyük menfaat vardır. Şimdi, son olarak Sayın Kürşat arkadaşımızın, benden sorduğu noktaya geliyorum; «Devletin yüksek menfaatleri» ve «millî güvenliğine» tarifini benden emrettiler. Lâtince bir ifade vardır. (Omnis Definisio Periculoza). Her tarif tehlikelidir. Benim vereceğim tarif, benden başka kimseyi ilzam etmeyeceği, bağlamıyacağı için bir faydası yoktur, bu kürsüden vermemde. Be-

nim vereceğim tarif, millî güvenlik ve Devletin yüksek menfaatleri mefhumunu rahmetli Ebulûlâ hocanın söylediği gibi : «Efradını cami, ağyarını mâni» bir şekilde. İleride önümüze çıkabilecek olan bütün hâdiseleri kapsayamaz korkusu ile, beni mâzur görmelerini rica edeceğim, böyle tehlikeli bir yola, bu kürsüde girmiyeceğim. Kendileri ile hususi sohbet anında bu mevzuları âriz âmik görüşürüz, düşüncelerimi arz ederim.

Arkadaşlar, tekrar ediyorum, bir defa daha söyledim. Çok acı safhalardan geçtikten sonra bu noktaya geldik. Birbirimizin çekingenliklerini anlayışla karşılamamız lâzımdır. Ben şahsan anlayışla karşıyorum.

Ama, bu hassasiyeti çok ileri götürürsek; Devlet idaresini muattal hale getiririz, paralize ederiz. Onun için bu hassasiyeti çok ileriye götürmiyelim ve şurada bilhassa millî güvenlik ve dış münasebetler mevzuunda Devletin yüksek menfaati icabettiği yerde şu haber veya şu yayım neşredilsin veya edilmesin gibi bir yetkiyi Türkiye Başbakanına çok görmiyelim. Bugün Başbakan benim partimden, yarın sizden olabilir. Siz de sonra esef edebilirsiniz, ek-sik kalırsa. (Alkışlar)

BAŞKAN — Yeterlik önergesi vardır, okutuyorum :

Yüksek Başkanlığa

17 nci madde üzerinde müzakere kâfidir. Diğer maddelere geçilmesini saygularıyla arz ve teklif ederim.

Eskişehir
Celâlettin Uzer

BAŞKAN — Önergeyi oylarımıza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde üzerinde gelmiş değiştirge önergelelerini okutuyorum :

Yüksek Başkanlığa

17 nci maddenin şifâhen arz edeceğimiz sebepler muvacehesinde tasarıdan çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Saygularımızla.

Izmir
Şükrü Akkan
Izmir
Nihat Kürşat
Aydın
İsmet Sezgin

Yüksek Başkanlığa

17 nci maddenin çıkarılmasını arz ve teklif ederim.

Kastamonu
İsmail Hakkı Yılanlıoğlu

BAŞKAN — Evvelâ, verilmiş olan önergelelerin hepsini okutuyorum. Sonra aykırılık derecelerine göre tekrar okutup oyunuzla sunacağım.

Yüksek Başkanlığa

17 nci maddeye aşağıdaki fıkranın, 2 nci ve 3 ncü fıkralar olarak eklenmesini arz ve teklif ederiz.

M. P. Grubu adına
Çankırı
Kâzım Arar

Siyasi partilerin seçimler sırasında radyolarda yapacakları konuşmalar hakkında bu madde hükmü uygulanmaz. Men halinde, alâ-kahlara 24 saat içinde men kararının metni aynen tebliğ olunur.

Yüksek Başkanlığa

Tasarımın 17 nci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini teklif ederim :

Madde 17. — Başbakan, millî güvenliğin ve Devletin dış münasebetlerinin gerekli kıldığı hallerde haber ve yayımlar için emir verebilir.

Seçim Kanunu ile ve bu kanunla düzenlenmiş olan siyasi partiler ve Büyük Millet Meclisi haber ve yayımlarına bu madde hükmü uygulanamaz.

Kocaeli
Nihat Erim

Yüksek Başkanlığa

17 nci maddeye, 3 ve 4 ncü fıkralar olarak aşağıdaki fıkraların eklenmesini arz ve teklif ederim.

Geçici Komisyon Sözcüsü
İstanbul
Coşkun Kırca

«Kurumun sorumluluğu altında yapılmıyan yayımların men edilmesi halinde, men kararı ilgililere genel müdürlükçe alındıktan başlayarak 24 saat içinde bildirilir. 26 Nisan 1961 tarihli 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri hakkındaki Kanun uyarınca yapılan konuşmalar bakımından Yüksek Seçim Kurulunun yetkileri saklıdır.»

İSMAİL HAKKI AKDOĞAN (Yozgat) — Bu takririn aleyhinde söz istiyorum.

BAŞKAN — Bitti efendim, konuşmalar bitti. Kifayet önergesi kabul edildi. Şimdi değiştirge önermelerini okutuyorum.

Yüksek Başkanlığa

17 nci maddede yer alan «Bakanlık» kelimesinin «Bakan» olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Geçici Komisyon Sözcüsü

İstanbul

Coşkun Kırca

BAŞKAN — Önergeleri tekrar okutup oyu-
nuza arz edeceğim.

İSMAİL HAKKI AKDOĞAN (Yozgat) — Usul hakkında söz istiyorum.

BAŞKAN — İsmail Hakkı Bey, o önermeler geldiği zaman size söz vereceğim. Herhalde ne demek istediğinizi anladık.

(Aydın Milletvekili İsmet Sezgin, İzmir Milletvekili Nihat Kürşat ve Şükrü Akkan'ın önergesi tekrar okundu.)

(Kastamonu Milletvekili İsmail Hakkı Yılanlıoğlu'nun önergesi tekrar okundu.)

BAŞKAN — Her iki önerge aynı mahiyettedir. Maddenin tasarından çıkarılmasını istemektedir. Komisyon önergelere katılıyor mu?

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ COŞKUN KIRCA (İstanbul) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Komisyon katılmıyor. Maddenin çıkarılmasının nazara alınmasını oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler.. Etmeyenler.. Maddenin çıkarılmasını isteyen önermeler kabul edilmemiştir.

(Kocaeli Milletvekili Nihat Erim'in önergesi tekrar okundu.)

BAŞKAN — Komisyon katılıyor mu?

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ COŞKUN KIRCA (İstanbul) — Komisyon maddenin gerek 1 nci ve gerekse 2 nci fıkraları ile mutabakat halinde olmakla beraber dış münasebetlerle ilgili Kanunun 18 nci maddesinde düzenlenmesini uygun gördüğünden ve kendi metninde Danıştaya müraaat için vaz'olunmuş olan seri muhakeme usulünün muhafazasında da fayda gördüğünden dolayı önergeye katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN — Komisyon önergeye katılmıyor. Nihat Erim arkadaşımızın önergesinin na-

zara alınmasını oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler.. Kabul etmeyenler... 38 oya karşı 73 oyla önergenin nazara alınması kabul edilmiştir,

Komisyon filhal katılıyor mu?

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ COŞKUN KIRCA (İstanbul) — Komisyon filhal katılmıyor. Önergeler ile birlikte maddeyi geri istiyoruz.

BAŞKAN — Komisyon filhal katılmıyor. Diğer önermelerle birlikte maddeyi komisyona istemektedir. Önergelerle birlikte madde, komisyona verilmiştir.

Arkadaşlar, komisyona gönderdiğimiz 5 ve 15 nci maddeler gelmiştir. Bunları okutuyorum.

Yüksek Başkanlığa

Komisyoneca yeniden düzenlenen 5 nci maddede aşağıdadır; arz olunur:

«Yönetim Kurulunun görevleri.

Madde 5. — Yönetim Kurulu, Türkiye Radyo - Televizyon Kurumuna bu Kanunla verilen görevlerin yerine getirilmesini sağlar ve yayın esaslarını tesbit eder. Bu amaçla:

a) Seçim kanunlarındaki hükümler de saklı kalmak üzere, tam bir tarafsızlık içinde halka hizmet edilmesini;

b) Programların, Anayasanın dayandığı temel görüş ve ilkelerle Cumhuriyetin niteliklerini benimsetici ve bu görüş, ilke ve niteliklere uygun düşünce ve davranış tarzını geliştirici bir zihniyetler ve Türk toplumunun çağdaş uygarlık seviyesine erişmesi amacını güden Atatürk devrimlerini ve bu devrimlerin getirdiği dünya görüşü ile yaşama tarzını yerleştirici ve geliştirici bir tutumla hazırlanmasını;

c) Haberlerin doğruluk, çabukluk ve çağdaş habercilik ilkelerine uygun olmasını ve kaynaklarının belirtilmesini;

d) Siyasi yorum niteliğindeki yayınların, geçitli ve karşıt görüşleri içine alacak şekilde hazırlanmasını ve kaynaklarının belirtilmesini;

e) Haberlerin ve yorumların birbirinden açık olarak ayrılmasını;

f) Programların yetkili uzmanlarca hazırlanmasını ve fikir, sanat, halk eğitimi ve top-

lum kalkınması bakımından yeterli olmasını;
ve

g) Radyo ve televizyon istasyonlarının teknik bakımdan gereken nitelikte çalışmasını gözetir.»

Geçici Komisyon Sözeüsü
İstanbul
Coşkun Kırcı

BAŞKAN — Komisyondan gelen 5 ne maddeyi dinlediniz. Madde üzerinde söz isteyen var mı? Yok. Maddeyi oyunuza sunuyorum. Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

Komisyondan gelen 15 ne maddeyi okutuyorum.

Yüksek Başkanlığa

Yeni 15 ne madde olarak dikkate alınması kabul edilen önerge incelenmiş ve bu madde aşağıdaki şekilde kaleme alınmıştır; arz olunur: «T. B. M. M. nden naklen canlı yayım.»

Madde 15. — Türkiye Büyük Millet Meclisi birleşik toplantısı, Cumhuriyet Senatosu ve Millet Meclisi Genel Kurullarından naklen yapılan canlı yayımlarda Hükümet adına yapılan konuşmalar yayımlandığı takdirde, siyasi parti grupları sözeülerinin konuşmaları da aynı şekilde yayımlanır.

Geçici Komisyon Sözeüsü
İstanbul
Coşkun Kırcı

BAŞKAN — Komisyondan gelen 15 ne madde hakkında söz isteyen? Yok. Maddeyi oyunuza sunuyorum. Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

Yurt dışı yayımlar; temaslara :

MADDE 18. — Yurt dışına yapılacak yayımlarda Devletin dış politikası açısından uygulanacak esaslar, Dışişleri Bakanlığı ile Turizm ve Tanıtma Bakanlığınca birlikte tesbit edilir ve Kurum Genel Müdürlüğüne bildirilir. Kurumun yurt dışı yayımları bu esaslara göre düzenlenir.

Kurumun, Türkiye Cumhuriyetini temsilen milletlerarası teşekküllerle temaslara ile yabancı radyo ve televizyon işletmeleriyle temaslarda uygulanacak esaslar da yukardaki fıkra uyarınca tesbit edilir. Kurum, bu temaslarda yukarda sözü edilen Bakanların gözetimi

altında faaliyet gösterir ve bu temaslarda bu Bakanlıklara derhal bilgi verir.

BAŞKAN — Madde hakkında söz isteyen?.. Komisyon, buyurun.

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ COŞKUN KIRCA (İstanbul) — Sayın Nihat Erim'in bir ay önce nazarı dikkate alınan takririnde dış münasebetlerle ilgili olan husus, sistem itibarıyla bu maddede tanzim edilmek istenmediğinden bu maddeyi de, yeniden kaleme almak üzere komisyona istiyorum efendim.

BAŞKAN — 18 ne madde komisyonca geri istenmektedir, geri verilmiştir.

Sayın Arar, siz bu bölüme bir madde eklenmesini istiyorsunuz. Kaçınıcı madde olarak?

KÂZİM ARAR (Çankırı) — Yeni bir madde.

BAŞKAN — Yani bu ikinci bölüme geçmeden mi okuyayım? Yazınızda bana, bu bölümde diyorsunuz.

KÂZİM ARAR (Çankırı) — Birinci bölümün sonuna konacak.

BAŞKAN — Birinci bölüm bitti ve madde komisyona verildi.

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ COŞKUN KIRCA (İstanbul) — 19 ne madde var efendim.

(«Eski 18 ne madde» sesleri.)

BAŞKAN — 19 ne maddeyi okutuyorum. Kâzım Bey, bundan sonra sizinkini okutacağım.

Düzeltilme ve cevap hakkı

MADDE 19. — Kurum, bir şahsın haysiyet veya şerefine dokunulması veya kendisiyle ilgili olarak gerçeğe aykırı yayımlar yapılması halinde, o şahsın, yayım tarihinden başlayarak yedi gün içinde göndereceği düzeltme ve cevap metnini genel müdürlüğe alınmasından başlayarak üç gün içinde yayımlamakla yükümlüdür.

Bu düzeltme ve cevap metninde, yayımın niteliğinin yukardaki fıkra kapsamına girdiği; yayımda kendisine, gerçeğe aykırı olarak bir husus atfedildiği veyahut şeref ve haysiyetine dokunulduğu ve gerçeğin ne olduğu kısaca açıklanır.

Düzeltilme ve cevap metninin, bu kanun hükümlerine uygun olmaması veya suç niteliğindeki ifadeler taşınması halinde, Genel Müdürlük bu metni derhal Ankara Sulh Ceza Hâkimliğine gönderir. Sulh Ceza Hâkimi, en geç yirmidört saat içinde, düzeltme ve cevap metnini,

suç niteliğinde olup olmadığı yayın ile ilgisi bulunup bulunmadığı, bu maddede yazılı şartlara uygun olup olmadığı ve bu maddede yazılı süre içinde Kurum Genel Müdürlüğüne gönderilip gönderilmediği cihetlerinden inceleyerek bir karar verir. Hâkim, düzeltme ve cevap metninin aynen yayınlanmamasına karar verebileceği gibi, aynen veya uygun göreceği değişiklikleri bizzat yaptıktan sonra yayınlanmasına da karar verebilir. Hâkimin kararının birer örneği, taraflara gönderilir. Hâkimin kararına, taraflar, kendilerine tebliğden başlayarak yirmidört saat içerisinde Ankara Asliye Ceza Mahkemesine itiraz edebilirler. Düzeltme ve cevap sahibi, itirazını, bulunduğu yer mahkemesine, Ankara Asliye Ceza Mahkemesine gönderilmek üzere, aynı süre içerisinde verebilir. Hâkimin yayınlanmasına karar verdiği metin, Genel Müdürlükçe alındıktan veya itiraz süresinin sona erdiği tarihten itibaren üç tam gün içinde aynen yayınlanır.

Özel tüzel kişilere gönderilecek düzeltme ve cevaplar hakkında da bu madde hükümleri uygulanır.

Düzeltilme ve cevap hakkını kullanmadan ölen kimsenin bu hakkını, vârisleri birlikte veya bunlardan yalnız ilk başvuranı, sadece bir defa kullanabilir.

Bu maddede söz konusu tebliğler, ilgili istediği takdirde, memur eliyle yapılır.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Kırca.

Sayın Çulha, komisyondan sonra size söz vereceğim.

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ COŞKUN KIRCA (İstanbul) — Muhterem arkadaşlarımm, maddeyi daha iyi tetkik edebilmelerini temin için arz ediyorum, gerçi kâtip üye arkadaşınız maddeyi doğru okumuştur, fakat matbaada bir satır atlanmıştır, bu hususu iyice anlaşılması için tekrar ediyorum; 3 ncu fıkrada, «düzeltme ve cevap metninin, bu kanun hükümlerine uygun olmaması veya suç niteliğindeki ifadeler taşıması halinde, Genel Müdürlük, bu metni, derhal Ankara Sulh Ceza Hâkimliğine gönderir Sulh Ceza Hâkimi, en geç 24 saat içinde düzeltme ve cevap metnini, suç niteliğinde olup olmadığı» şimdi bundan sonra ilâve ediliyor, «yayınla ilgisi bulunup bulunmadığı, bu maddede yazılı şartlara uygun olup olmadığı» on-

dan sonra devam ediyor; «ve bu maddede yazılı süre içinde Kurum Genel Müdürlüğüne gönderilip gönderilmediği cihetlerinden inceleyerek bir karar verilir» olacak efendim.

BAŞKAN — Esasen sayın komisyon sözcüsünün ifade ettiği şekilde okumuş idik.

Buyurun Sayın Çulha.

TURGUT ÇULHA (Bolu) — Muhterem arkadaşlar, Sayın komisyon sözcüsünün, tasarının tümü üzerindeki konuşmalarında izah ettiği kıymetli fikirlerinden cevap ve düzeltme hakkı mevzuunda da bâzı aydınlatıcı fikirlere sahip olmuş durumdayız. Buna rağmen benim bu hususlarda söyleyeceğim bâzı sözler vardır. Bunları arz edeceğim :

Gerçekten ve yükrekte arzulanan, radyo ve televizyonda bir cevap ve düzeltme hakkına mahal kalmaması durumudur. Fakat buna rağmen mecburiyet hissedilirse idarenin ve şikâyet sahibi şahıs veya müesseselerin hakları en güzel bir şekilde düzenlenmelidir. Cevap hakkı hususunda bâzı noktalarda Hükümet tasarısında bir nebze ileri bir görüş serd edilmiştir. Geçici Komisyon değişikliğinde taraflara asliye ceza mahkemelerine müracaat hakkı tanınmıştır. Hükümet tasarısında, eski Basın Kanununun, yani 143 sayılı Kanunun 19 ncu maddesindeki durum aynen kabul edilmiştir. Bu yalnız idareye, yani gazetelere yahut müesseselere tanınmıştır. Vatandaşa, şikâyet sahibi kimseye tanınmamış idi. Bu bakımdan bunu takdirle karşılıyoruz. Fakat, hukuk anlayışı bakımından, taraflara bir ileri derecede Temyiz hakkı daha tanınması elbette ki, çok daha isabetli olurdu. Aneak, haber veya cevabın aktüalitesini, günlük değerini kaybetmemesi bakımından ve bu Temyiz işlerinin gecikmesi yönünden elbette ki, güçtür. Buna rağmen bu gibi dâvaların ihtisas mahkemelerinde, meselâ, toplu basın mahkemelerinde olduğu gibi görülmesi ve yine de vatandaşın reyine terk ile Temyiz yolunun açık bulundurulması isabetli olur. Vatandaş ve yahut şahıs gecikmeyi ve Temyiz neticesini beklemeyi kabul ederse Temyiz yolu açık olmalıdır.

Diğer aksak taraflar için teknik ve usule mütaallik noktalar şunlardır: Şimdi, yayım tarihinden itibaren 7 gün içinde vatandaşın müracaat hakkını kabul ediyor. Geçici Komisyon tasarısında. Bu mümkün değildir arkadaşlar. Çünkü düzeltme ve cevap hakkını istiycek olan şa-

hıs, bunu duymamış olabilir. Bir arkadaşı birkaç gün sonra kendisine söyleyebilir. Veya duymuş olsa dahi, müracaat edilecek mahkemenin bulunmadığı bir bölgede olabilir. Meselâ; Ankara ve İstanbul gibi iki büyük medeni şehrin arasında bulunan kendi vilâyetim olan Bolu'yu misal alayım, Bolu vilâyetine 80 kilometre mesafedeki Kıbrısçık kazası, kış mevsiminde en az iki ay kapanır. Bunun telefon irtibatı yoktur. Vatandaş yedi gün içinde Bolu'ya veya ilk münakale merkezine ulaşamayacak durumdadır. Kulaktan dolma duyduğu havadisi tetkik imkânına sahip değildir. Metni görmek veya daha emin bir yerden bunu duymak, anlamak istiyebilir. Halbuki bundan mahrumdur. Bu bakımdan Hükümet tasarısında kabul edilen bir aylık müddetin burada da hattâ 31 gün olarak alınmasını bendeniz uygun bulmaktayım.

İkincisi, sulh ceza hâkiminin verdiği karara tarafların itiraz müddetinin 24 saat olarak tesbiti. Bu da Pazara yahut bir tatil gününe raslıyabilir. Ankara için belki mevzu bahis değildir, fakat küçük yerlerde hâkimler, mahkemeler Pazar günleri çalışmazlar ve dosyaları bulup muameleye koymak güçtür. Bu müddetin de hiç değilse 2 yahut 3 güne çıkartılması lâzım.

Genel Müdürlüğün cevabı 3 gün içinde yayınlaması derpiş edilmektedir; Bu yayın aynı saatte mi olacak? Dinleyici kütlesinin en çok olduğu zaman mı olacak? Hareketli bir konuşmadan sonra mı olacak? Yoksa güzel bir melodiden sonra mı olacak? Bu, çok mühim nokta. Radyo İdaresi, sempati duymadığı bir şahsın veya bir idarenin cevap ve düzeltme hakkını yerine getirmek bakımından sabahın erken saatinde, yahut da gece 24,00 ten sonra bunu neşredilebilir. Kanunda bir madde yok ki... Bu hak kendisine verilmiş. Bu bakımdan gazetelerdeki gibi bunun tâyini lâzımdır. Malûmu âliniz gazetelerde tekzip aynı sayfa, sütun olarak kabul edilmiştir. Hattâ, resmi varsa o da koyulabilir. Yani taleberderse. Televizyon, bir vatandaşın haysiyetini kırıcı bir yayın yapar, hattâ televizyonda hafızalardan silinmiyecek bir poz da yer alabilir. Buna nasıl cevap verilecektir? Tekzip müessesesi hakikaten hem Kurumu ve hem de yayını takibedenlerin karşılıklı hak ve hukukunu koruyacak tarzda düzenlenmelidir. Bu bakımdan bendeniz daha fazla vaktinizi almamak için maddenin ko-

misyona iadesini ve sunduğum önergedeki hususların da dikkate alınarak maddenin yeniden tedvinini talebediyorum. Hürmetlerimle.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Sezgin.

İSMET SEZGİN (Aydın) — Sayın Başkan, muhterem arkadaşlarım, Başkanlık Divanına bir önerge vererek, düzeltme ve cevap hakkını belirten yeni 19 ncu maddenin sonuna, düzeltme ve cevabın, Genel Müdürlükçe reddi halinde uygulanması gereken, geçici komisyonda hazırlanmış olan metinde eksik bulunduğunu gördüğümüz bir husus üzerinde maruzatımızı arz etmek isterim.

Yeni 19 ncu madde kaynağını Anayasamızdan almakta ve Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumlarında düzeltme ve cevabın ne şekilde yerine getirileceğini ifade etmektedir.

Buna göre, sulh ceza mahkemesi, düzeltme ve cevabın radyoda yayımlanması kararına, genel müdürlük itirazına, Asliye Ceza Mahkemesi nezdinde yetkili kılınmaktadır. Düzeltmenin ve cevabın reddi halinde, Basın Kanununun, 143 sayılı Kanun ile değiştirilen 19 ncu maddesinin 3 ncü fıkrası ve 29 ncu maddesi, mevkuteler için aynen uygulanmaktadır. Radyo, gazetelerimize nazaran daha çok tirajlı ve dinleme alanı çok geniş olan ve milyonlarca kişinin dinlemesine açık bulunan bir yayım sahasına sahip olan radyolar, Basın Kanununda mevkuteler için tanıyan, mevkutelere kabul olunan bu hükmün, radyo ilgililerine kabul edilmemesini anlamakta gerçekten güçlük çekiyoruz. Bunun münakaşasını geçici komisyonda yaptık.

Geçici Komisyonda ki, arkadaşlarımız düzeltme ve cevapların meselesi üzerinde radyoyla basının birbirinden ayrılması gerektiği noktası üzerinde durdular. Düzeltme ve cevapların Genel Müdürlükçe reddi halinde Türk Ceza Kanununun 230, 240 ncı maddelerinin yeterli olduğuna umumi hükümlerde, bu konuyla yeterli bir hüküm bulunduğuna göre ayrıca hususi bir hüküm getirmenin yerinde olamayacağını ifade ettiler. Zaten biraz sonra Sayın Çoşkun Kırcı arkadaşımız da aynı hususu bir defa daha belirteceklerdir.

Şimdi düzeltme ve cevabın reddi halinde Genel Müdürlük ilgilileri Basın Kanununda olduğu gibi her hangi bir cezaya muhatap olma-

dıkları takdirde, şurası açık bir gerçektir ki, maalesef sulh ceza mahkemesinin her kararı üzerine Genel Müdürlük ilgilileri asliye ceza mahkemesine itiraz edecek ve böylelikle aradaki hem süre uzamış olacak ve hem de düzeltme ve cevabın yerinde ve zamanında yayımlanması için geçecek süre dolayısıyla kıymetinden de birçok şeyler kaybedeceği malumdur.

Şimdi, Türk Ceza Kanununun her ne kadar 230 ve 240 ncı maddeleri, «düzeltme ve cevabi reddedenler» hakkında bir takım hükümler getiriyorsa da, Komisyonumuzun Sayın sözcüsü Kırca arkadaşımızın ifade buyrdığı 230 - 240 ncı maddeleri gerçekten subjektif bir takım ölçülere dayanmakta ve tatbik kabiliyetinin ve uygulanma kabiliyetinin pek olmadığı maddelerdir. Kaldı ki, Türk Ceza Kanununun bu maddeleri, memurlar için, Devlet memurları için, uygulanması gereken maddelerdendir. TRT Genel Müdürlük ilgilileri, kanaatimize göre, yapacakları bu işlerle memur statüsüne tâbi olmaları gerekmektedir. Bu sebepten dahi, Türk Ceza Kanununun 230 - 240 ncı maddelerinin konumuz için yeterli madde olmadığı meydandadır. Bu sebeple biz aynan Basın Kanununda olduğu gibi radyoda da ki, kanunun istediği yayınla işlenen suçlardır ve bunların düzeltilmesi ve cevabın genel müdürlükçe reddi halinde, ilgililer hakkında tıpkı Basın Kanununda bulunduğu gibi, 200 liradan 1000 liraya kadar ağır para cezası alınmasını ve ayrıca yayından imtina edilen düzeltme ve cevabın bu kanun esaslarına göre yayınlanmasına karar verilmesini ön gören bir önergemizi Sayın Başkanlığa biraz sonra takdim edeceğim. Nitekim aynı ihtiyacı gören Hükümetin Yüksek Meclise sunduğu kanun tasarısının eski 33 ncü maddesinin son fıkrası olarak aynen şimdi Yüksek Mecliste okuyacağım fıkrayı getirmiştir. «Cevabın reddi halinde, Basın Kanununun 143 sayılı Kanunla değiştirilen 19 ncü maddesinin 3 ncü fıkrası ve 29 ncü maddesi hükmü uygulanır.» Hükümet de bu lâzıma inanmış olmalı ki, umumi hükümlerdeki cezaları yeterli görmemiş, hususi bir hüküm koymak istemiş. 33 ncü maddenin son fıkrasını biraz evvel arz etmiştim -cevabın reddi halinde Basın Kanununun 143 sayılı Kanunla değiştirilen 19 ncü maddesinin 3 ncü fıkrası ve 29 ncü maddesinin uygulanacağı hükmünü koymuştur.

Hükümet tasarısındaki fıkra ile paralel olarak vermiş olduğumuz önergemizin, Yüksek Meclisinin kabulüne iktiran edeceğine dair olan inancımızı arz eder, hepinizi hürmetle selâmlarım.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?
GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ COŞKUN KIRCA (İstanbul) — Söz istiyorum.

BAŞKAN — Komisyon.

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ COŞKUN KIRCA (İstanbul) — Muhterem arkadaşlarım, Sayın Turgut Çulha arkadaşımızın endişelerine mahal yoktur. Bu madde tanzim edilirken iki husus itibara alınmıştır. Sadece, vatandaşın müracaat edeceği bir yerde bir mahkemenin bulunup bulunmaması değil, aynı zamanda bizzat vatandaş haklarının muhafazasının sesle yapılan, yahut resimle yapılan yayınlarda, bunlar basılı yayımlar olmadığı için, bir an önce düzeltme ve cevap metninin radyo veya televizyonla yayınlanmasının temin edilmesi üzerinde toplanır. Bu itibarla Ankara Sulh Ceza Hâkimi esas ittihaz edilmiştir. Ama bu bilâhara itiraz için tarafların Ankara Sulh Ceza Hâkiminin ittihaz edeceği karardan haberdar olmalarını gerektirmez. Onlara bu kararın tebliğ edileceğine dair burada açıkça bir ifade mevcuttur.

Müddetin uzatılması konusuna gelince, müddetin uzatılması konusunu yerinde görmüyoruz. Çünkü müddet uzatıldığı takdirde bu düzeltme cevap metninin yayınlanması vatandaş bakımından fazla bir şey ifade etmeyecektir. Radyo yayınları bakımından esas, düzeltme ve cevap metninin bir an evvel yayınlanmasıdır. Burada vatandaşın kendisine de bâzı vazifeler düşmektedir. Duymuşsa, elbetteki, tıpkı, gazeteyi okumuş gibi cevabını verir. Duymuşsa veya duyurulmuşsa, gerekli süre içinde cevabını yazsın, gerekli hassasiyeti kendisi gösterebilir. Nihayet radyo idarecileri de uzun bir müddet sonra programlarına müdahale edilmesi gibi bir durumla karşılaşsın. Binaenaleyh, bir yanda radyo programının insicami ile, diğer yanda vatandaşların hakları arasında bir muvazene bulmak zarureti ortaya çıkmaktadır.

Sayın İsmet Sezgin arkadaşımızın mütalâalarına gelince; İsmet Sezgin arkadaşım, öyle zannediyorum ki, bu grupta çalışanların me-

mur olmadıkları kanaatindedirler. Çünkü, bu hususta açık bir madde var. 21 nci madde; «Türkiye Radyo - Televizyon Kurumu Yönetim Kurulu üyeleri ile görevlileri, ceza hükümlerinin uygulanmasında memur sayılırlar.» diyor. Binaenaleyh, kendileri gerçî barem kanunlarına tâbi olmayacaklardır ama, ceza kanunlarının uygulanması bakımından memur sayılacaklardır. Bu itibarla, Ceza Kanunu kendisinin numaralarla telâffuz ettiği maddelerin burada tatbikatını bulacaktır. Acaba onlar mı tatbik edilsin, yoksa, Basın Kanununda düzeltme ve cevabın neşredilmemesi halinde derpiş edilen maddeler mi, tatbik edilsin? Durum tamamiyle farklıdır. Burada bir âmme müessesesi mevzu bahisdir. Bu âmme müessesesi içerisinde ceza hükümleri tatbik edilirken elbetteki hizmet kusuru, şahsi kusur gibi tefrikler, bu âmme müessesesi içinde işliyecektir, işlemedir. Aksi halde ancak, nazari olarak kasdî bir suç olan, halbuki bizatihi sorumlu görülen yazı işleri müdürü tarafından neşredilmeyişi keyfiyeti bizatihi kasdın mevcudiyetine delil sayılan bir suçta olduğu gibi radyo ve televizyon müessesesi içindeki gibi hiyerarşik bağları ve bu bağların neticesinde tekevvün edebilecek bir düzeltme de ve cevap hakkını yanlış olarak neşretmeme kararının sorumlularını bulma keyfiyetini birbiriyle mukayese etmeye imkân yoktur. Hükümet böyle bir hükmü kendi maddesine koymuştur, fakat üzülmeye söyliyeceğim ki; Hükümet tasarısındaki bu maddeyi diğer maddeleri allak bullak edebilecek şekilde değiştirmektedir. Muhterem Hükümet temsilcileri de o zaman âdeminemnuniyetlerini beyan etmemişlerdir. Bu itibarla öyle sanyorum ki, yazdığımız metin cezai müeyyidelerden berî bir metin değildir. Fakat bir âmme kurumunun icaplarına ve Türkiye Radyo - Televizyon yayınlarının hususiyetlerine tamamiyle uygun ve bu hususiyetleriyle vatandaşın hakkını hakkaniyet ve ciddiyetle telif eden bir metindir, efendim.

BAŞKAN — Buyurun. Sayın Sezgin.

İSMET SEZGİN (Aydın) — Muhterem arkadaşlarımız, Sayın Kırcı, gazetelerde sorumluların çabuk bulunabileceğini, sorumlunun kim olduğunun bilinmesinin burada mümkün olduğunu, radyoda ise, sorumlunun kimler olabileceğinin, hemen bulunmasının pek ihtimal dâ-

hilinde bulunamayacağı üzerinde durdular. Tabii hâfızalarımız bizi yanıltmıyorsa.. Şimdi radyoda sorumlu olan kişi, itirazını sulh mahkemesine yapacak olan kişidir. Nitekim, eski metinde genel müdürlük bu itirazı yapıyor idi. Yeni metinde; «hâkimin kararına taraflar» diyor. Taraflar dendiğine göre, biri TRT dir; diğeri de, düzeltme ve cevabı reddolunan kişidir. Tarafların birisi TRT olduğuna ve TRT yi Genel müdürü temsil ettiğine göre, bu taraflardan kasıt, genel müdür veya görevlendireceği yetkililer, yani sorumlu olan kişi burada, mahkemeye itiraz edecek olanlardır. Niçin itiraz edecek olanlardır? Sulh ceza mahkemesinin kararına itiraz edecek olan kişi genel müdür olacaktır. Belediyelerde, belediyeler hakkında açılan dâvalarda belediyeyi yetkili vekiller temsil etmektedir. Şimdi taraflar belli olduğuna göre, sorumluluk TRT yi genel müdür temsil ettiğine göre, sorumluluğun genel müdürün uhdesinde olmasından tabii bir şey olamaz. Bu genel müdür bir kısım kişileri görevlendirecektir. Bu bakımdan yardımcıları olması da tabiidir. Bunu böylece ifade ettikten sonra; bir hususu daha ifade etmeliğime müsaadenizi bilhassa rica edeceğim.

Esasen Hükümetin metninde de, biraz önce okuduğum fıkra vardı. Bu fıkra su komisyonumuza gelmiş, su komisyonumuzda bu fıkra su şekilde değiştirilerek tebyiz edilmek tape edilmek üzere ilgili memura veya kâtime verilmişti. Sayın Çoşkun Kırcı arkadaşımızın Su Komisyon çalışmalarındaki metinlerde de olacağını tahmin ettiğim ve Su Komisyon çalışmaları da tebyiz edilirken Geçici Komisyonumuza gelmeyen bu fıkrayı müsaade ederseniz okuyayım:

«Düzeltilme ve cevabın bu madde hükümlerine uygun olmaması veya suç taşıyan ifadeleri ihtiva etmemesi sebebiyle Genel Müdürlükçe reddedilmesi halinde Basın Kanununun 143 sayılı Kanunla değiştirilen 19 ncu maddesinin 3 ncu fıkrası ve 29 ncu maddesi hükmü uygulanır diye Hükümetin getirmiş olduğu bu fıkrayı Sayın Çoşkun kardesim de hatırlıyacaktıdır. Bu hale getirmiş, fakat Geçici Komisyonda bu maddenin son fıkrası her nedense tebyiz edilirken unutulmuş. Çünkü, esas madde ondördüncü sayfada idi. Bu da 15 nci sayfanın başında idi, madde orada bitti sanılarak bir yanlışlık yapıl-

miş ve yeni madde alınmamıştı. Bu da gösteriyor ki, Hükümetin düzeltme ve cevabın Genel Müdürlükçe reddi halinde, basın kanununda uygulanan hükümlerin ayının uygulanmasını istemesi her hangi bir konu üzerinde gerektiği şekilde eğilmemesinden değil, düzeltme cevaplarının reddi halinde red eden kişilerin tıpkı basın kanunundaki birtakım hükümlerle mükellef bulunduğu gibi radyo ilgilileri için de bu hükmün aynen uygulanmasını isteyen bir görüşün ifadesi olarak bu fıkrayı getirmiş olduğu tabiidir. Bunu arz etmek için söz aldım. Teşekkür ederim.

BAŞKAN — Sayın Kırca.

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ ÇOŞKUN KIRCA (İstanbul) — Muhterem arkadaşlarım, sevgili İsmet Sezgin arkadaşımın Geçici Komisyon alt komisyonunda cereyan eden hususlara ait ifadesi aynen Geçici Komisyon'da da vâki olmuş ve reddedilmiştir. Bu hususu tasrih ettikten sonra şunu arz etmek isterim ki, tıpkı gazetelerde yazı işleri müdürü gibi, çok daha fazla maiyeti olarak bir kurum umum müdürünü böyle objektif bir mesuliyet altında tutmak Türk Ceza Hukuku prensipleriyle kabili telif değildir.

BAŞKAN — Sayın Çulha, buyurun.

TURGUT ÇULHA (Bolu) — Efendim, bu müracaat tarihinin uzatılması mevzuunda Sayın Komisyon Sözcüsü bu müddetin kâfi geldiğini ve duymuş olmanın bu müracaat için kâfi geldiğini söylediler. Bendeniz aynı kanaatte değilim. Farzediniz ki memleketin politika sahasında veya diğer her hangi bir branşta şöhret yapmış, isim yapmış bir insan, radyo veya televizyonda şeref ve haysiyetine dokunacak şekilde kırılmıştır. Şeref ve haysiyeti perişan edilmiştir ve bu zat hastadır, ameliyat olmuştur. Veya memleket dışına vazife ile gitmiştir, yahut kendi arzusu ile seyahat halindedir. Bu hallerin hiçbir tanesi maddede zikredilmemiştir. Yalnız ölenlerin yakın akrabaları veya varisleri tarafından, öldükten sonra müracaat yapılır denilmektedir. Bu da sakattır. Çünkü en yakın akrabaları tâbiri kullanılıyor, mâlûmuâliniz, akrabalar arasında birbiriyle geçinmeyen, hattâ birbirine düşman olanlar vardır. Bu yakın akrabalar ilk defa müracaat yapan ve belkide mak-tûlün aleyhinde bir durum arzeder, yaptığı dü-

zeltme, bu ikinci şık. Yalnız her halükârda daha evvel arz ettiğim sebeplerinde dikkate alınarak bu müddetin behemahal uzatılması lâzımdır. Uzatılmasının kurum bakımından hiçbir zararı olmayacaktır. Vatandaş 8 gün içinde duymuş olacaksa zaten tasarının ilk şekliyle hareket etmiş durumda bulunacaktır. Eğer bunu daha sonra duymuş veya formaliteleri daha geç ikmal etmiş ise, bu müddet zarfında tamamlayacaktır.

İkinci nokta, cevap ve düzeltmenin radyodaki yayın şeklidir. Sayın Komisyon sözcüsü bu noktalara hiç temas etmediler. Lûtfen bu hususu da aydınlatsınlar. Hükümet tasarısında bu hususa ait kısımlar vardır. Tamamen çıkarılmış. Ben daha evvel arz etmiştim. Bu hususta takrim vardır. Fakat kendilerinin fikirlerinden de istifade etmek isterim.

BAŞKAN — Konuşmak istiyor musunuz, Sayın Kırca?

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ ÇOŞKUN KIRCA (İstanbul) — Hayır efendim.

BAŞKAN — Başka söz isteyen yok. Değiştirmeye önermelerini okutuyorum.

Sayın Başkanlığa

19 neu maddenin komisyonca geri alınmasını ve aşağıdaki hususlar göz önünde tutularak yeniden düzenlenmesini arz ve teklif ederim.

Bolu

Turgut Çulha

1. Düzeltme ve cevabın yayın tarihinden itibaren 31 gün içinde gönderilebileceği,

2. Adli mercie intikal eden müracaatların ihtisas mahkemelerinde incelenmesi ve vatandaş mağdur etmiyecek tarzda temyiz hakkının da tanınması.

3. Televizyonda şeref ve haysiyeti kırılan bir şahsın cevap hakkını isterse televizyonda kullanabilmesi,

4. Cevabın tarih, saat ve hangi yayından sonra yapılabileceği gibi teferruatın tesbiti.

Yüksek Başkanlığa

Şifahen arz ettiğim sebepler muvacehesinde 19 neu maddenin sonuna aşağıdaki fıkranın eklenmesini arz ve teklif ederim.

Aydın

İsmet Sezgin

«Düzeltilme ve cevabın Genel Müdürlükçe reddi halinde, ilgililer hakkında 200 liradan 1 000 liraya kadar ağır para cezası hükmolünür ve ayrıca yayından imtina edilen düzeltme ve cevabın bu kanundaki esaslar dairesinde yayınlanmasına karar verilir.»

Yüksek Başkanlığa

19 ncu maddenin sonuna aşağıdaki fıkranın eklenmesini arz ve teklif ederim :

«Seçimlerin temel hükümleri ve seçmen kütükleri hakkındaki 26 Nisan 1961 tarihli ve 298 sayılı Kanununun 52 nci maddesinde yer alan kayıtlamalar saklıdır.»

Aydın Geçici Komisyon Sözcüsü
İsmet Sezgin İstanbul
Coşkun Kırca

BAŞKAN — Değiştirge önergelerinin hepsini okuttum. Şimdi aykırılık derecelerine göre tekrar okutup oylarınıza sunacağım.

(Bolu Milletvekili Turgut Çulha'nın önergesi tekrar okundu.)

BAŞKAN — Komisyon?

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ COŞKUN KIRCA (İstanbul) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Önergenin nazara alınmasını oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... 28 ze karşı 68 oyla nazara alınması kabul edilmemiştir.

(Aydın Milletvekili İsmet Sezgin'in önergesi tekrar okundu.)

BAŞKAN — Komisyon?

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ COŞKUN KIRCA (İstanbul) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Komisyon katılmıyor. Önergenin nazara alınmasını oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

(İstanbul Milletvekili Coşkun Kırca ve Aydın Milletvekili İsmet Sezgin'in önergesi tekrar okundu.)

BAŞKAN — Komisyonun ilâve ettiği fıkrayı oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Maddeyi kabul buyurduğunuz fıkra ile beraber oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kâzım Arar arkadaşımızın bu bölüme bir madde ilâvesi isteği var. Madde ilâvesini isteyen önergeyi okutuyorum.

Yüksek Başkanlığa

Metni aşağıda bulunan hükmün Türkiye Radyo - Televizyon kanun tasarısına bir madde olarak eklenmesini arz ve teklif ederiz.

M. P. Grubu adına
Çankırı
Kâzım Arar

Türkiye Büyük Millet Meclisinde temsil edilen partiler ayda bir defa en az 15 dakika olmak üzere memleket meseleleri hakkında radyo ile görüşlerini millete duyurabilirler.

BAŞKAN — Komisyon katılıyor mu?

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ COŞKUN KIRCA (İstanbul) — Hayır.

KÂZIM ARAR (Çankırı) — Söz istiyorum.

BAŞKAN — Madde teklif etmişsiniz değil mi Buyurun.. Millet Partisi Grubu adına Kâzım Arar.

M. P. GRUPU ADINA KÂZIM ARAR (Çankırı) — Muhterem arkadaşlar; Kanunda mühim bir boşluk olarak gördüğümüz bir maddeyi huzurunuzda getirmiş bulunuyoruz. Bu maddenin gerekçesi olarak Başbakan veya bakanlar zaman zaman muhtelif vesilelerle memleket meseleri hakkında görüşlerini radyoda millete bildirmektedirler. Bu görüşlerin millete gerçek değerlerinin kavranabilmesi ancak bu görüşler karşısında muhalefetin de noktalarını aynı vasıta ile millete duyurmasıyla mümkün olabilir.

Milletin Hükümet icraatı hakkında bilgi edinmek istemesi ne kadar tabii bir ihtiyaç ise, Hükümetin görüşleri karşısında muhalefetin ne düşündüğünü öğrenmek istemesi de o derece tabii bir ihtiyaçtır. Memleket halkının büyük ekseriyetinin okuma yazma bilmemesi gerçeği de kabul edilirse, Hükümete, radyo vasıtasıyla Hükümet icraatını anlatma ve halkı tenvir etme adı altında tek taraflı propaganda imkânı vermenin mahzurları demokratik esaslara ve eşitlik prensibine aykırılığı açıkça görülür. Bu itibarla, hiç olmazsa ayda bir defa Türkiye Büyük Millet Meclisince temsil edilen partilere asgari 15 dakikalık bir müddet içinde, memleket meseleleri hakkındaki görüşlerini halka duyurma hakkı verilmelidir. Nitekim, Cumhuriyet Halk Partisinin görüşünü aksettirmek, üzere, bu partinin Grup Başkanvekili olan

Trabzon Milletvekili merhum Faik Ahmet Barutçunun Basın Yayın ve Turizm Genel Müdürlüğü Kanununa bir madde eklenmesi hakkındaki kanun teklifinde, aynen ek madde, T. B. M. M. inde Grubu bulunan siyasi partiler seçim zamanlarına mahsus konuşmalarından başka her sene iptidasında kendi mümessillerile, radyo idaresi arasında tesbit edilen program dairesinde ve o sene içinde yapılacak siyasi yayınların toplamı 12 den aşağı olmamak üzere Devlet Radyosundan konuşmaya yetkilidirler, demektedir. Dün muhalefette iken bu ihtiyacı şiddetle duyanların ve bunun giderilmesini talebedenlerin, iktidar mevkiinde bu temel fikirlerini herkesten evvel müdafaa etmelerini beklemek hakkımızdır

Aksi takdirde, muhalefette söylediğini iktidarda unutanların ve aynı talebi tekrar edenlerin karşısına çıkanların samimiyetten bahsetmeleri tebessümle karşılır. Bu kesin ihtiyaca cevap vermek üzere kanunda yer almasını bir takrimle teklif ettiğimiz maddenin kabulünü M. P. Meclis Grubu adına Yüksek Meclisten rica ederim. Hürmetlerimle.

BAŞKAN — Komisyonun söz isteği varmı?...

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ COŞKUN KIRCA (İstanbul) — Var efendim.

BAŞKAN — Buyurum Sayın Kırca.

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ COŞKUN KIRCA (İstanbul) — Muhterem arkadaşlarım; merhum Faik Ahmet Barutçunun muhtar olarak derpiş edilmeyen bir radyonun idaresiyle ilgili olarak vermiş olduğu bir teklifin bugün Anayasamızın 121 nci maddesi mer'i iken, aynı şartlar mevcudolmadığına göre, nazarı itibara alınmaması için sebeplerden asgarisi bu kanunda, dün kabul buyurduğunuz Türkiye Büyük Millet Meclisi saatlerine mütaallik hükmünde mevcuttur. Dün de arz etme fırsatını bulmuş olduğum gibi, radyo, siyasi partilerin propaganda vasıtası değildir. Sayın Nihat Erim'in biraz evvel okuduğu kitap, şimdi benim de elimdedir. Bu husus, bugün radyo rejimleri içinde en liberalini tatbik eden İngiltere dahi uygulama sahası bulmamıştır. İtirazsız ve ittifakla kabul etmek lütfunda bulunmuş olduğunuz 11 nci maddede Hükümet bildirileri veya konuşmalarında, Hükümete dâhil olmu-

yan siyasi partilerin resmî görüşleri, tenkid veya münakaşa edildiği takdirde, bu siyasi partilere radyodan Hükümetin bildiri veya konuşmasına her bakımdan eşit bir cevap hakkı tanınmıştır. İngiltere'de olan da bundan ibarettir. Bugün muhtar kurumun esasen gerek T. B. M. M. inde, ama yalnız T. B. M. M. inde değil, her hangi bir açık hava toplantısında dahi; siyasi partiler adına söylenen sözleri habercilik ve tarafsızlık esası içinde nakletmesinden tabii hiçbir şey olamaz, arkadaşlar. Bu itibarla Komisyonumuz bu maddeyi kabul etmemektedir.

BAŞKAN — Teklif olunan madde üzerinde başka söz istiyen?... Yok. Kâzım Arar arkadaşımızın madde olarak teklif ettiği önergesinin nazara alınması hususunu oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

20 nci maddeyi okutuyorum.

İKİNCİ BÖLÜM

Yayınlar yoluyla işlenen suçlar ve haksız fiiller
Sorumluluk :

MADDE 20. — Türkiye Radyo - Televizyon Kurumu yayınları yoluyla işlenen suçlarda ve haksız fiillerde, canlı yayın yapılması halinde, suç veya haksız fiil teşkil eden fiili işliyen ve eğer canlı yayın bir metne dayanılarak veya tesbit yoluyla yapılmışsa, metni yazan veya sesi tesbit edilen ve bu metni veya tesbiti fiilen kontrol eden; diğer hallerde de konuşan ve yayını fiilen idare ve kontrol eden kişiler sorumludur. «Canlı yayın» dan maksat, olayın veya konuşmanın anında ve doğrudan doğruya radyo veya televizyon ile yayınlanması halidir.

11, 13, 14 ve 16 nci maddeler uyarınca yapılan ve bu özelliği amonsla belirtilen yayınlar ile tesbitlerden faydalanmaksızın Türkiye Radyo - Televizyon Kurumu istasyonları dışındaki bir radyo veya televizyon kuruluşundan naklen yapılan yayınlardan, Kurum ve personeli hiçbir suretle sorumlu değildirler.

Kurumun kendilerine tevdi edilen metni aynen okumakla görevli personeli, o yayının idare ve kontrolünde özel olarak görevlendirilmiş olmamak şartıyla, o yayım yoluyla işlenen suçtan veya haksız fiilden hiçbir suretle sorumlu değildir.

Bu madde kapsamına giren suçların taklibinin şahsi dâva açılmasına bağlı olması takdirdinde de, soruşturma Cumhuriyet Savanlığı tarafından yapılır.

Kurumun yayımları ile ilgili şikâyet, dâva dilekçesi veya iddianamelerde, yayını yapan Kurum istasyonunun adının ve yayının gün ve saatinin belirtilmiş olması şarttır.

Bu madde kapsamına giren suçlardan ve haksız fiillerden dolayı yayının yapıldığı tarihten başlayarak iki ay içinde açılmıyan dâvalar dinlenmez.

BASKAN — Madde hakkında... Buyurun Sayın Sözcü.

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ COŞKUN KIRCA (İstanbul) — Efendim, müsaade ederseniz yerimden arz edeyim.

İkinci fıkradaki 15, 16 olacaktir. Çünkü maddelerin bu suretle teselsülü sağlanabilecektir.

BASKAN — Evet, ikinci fıkradaki 15 rakamı 16 olarak değiştirilmiş ve bu şekilde zaptı geçti.

Rüştü Özal Bey bir isteğiniz mi var?...

RÜŞTÜ ÖZAL (Konya) — Hayır efendim.

BASKAN — Sayın Çulha, buyurun.

TURGUT ÇULHA (Bolu) — Efendim, maddenin üçüncü bendinde; «Kurumun kendilerine tevdi edilen metni aynen okumakla görevli personeli, o yayının idare ve kontrolunda özel olarak görevlendirilmiş olmamak şartıyla, o yayım yolu ile işlenen suçtan veya haksız fiilden hiçbir suretle sorumlu değildir.» denilmektedir.

Şimdi, bu kontrolde görevlendirilsin veya görevlendirilmemiş olsun artık suç teşkil edeceği apaçık belli olan bir metni, ben bundan sorumlu değilim diye, okumuş olması her halde doğru olmaz. Bunlar muhtelif şekilde spikerin önüne gelmiştir. İçinde suç belli. Belki demokratik esaslara aykırı beyanları vardır. Ama spikerin bunu tutup, ben mesul değilim diye okunması doğru değildir. Ve yine bir kazıyı muhakeme şeklinde kanunsuz emri yapmak memuru mesuliyetten kurtarmaz prensibi de vardır. Bu bakımdan bu bendeki o yayının idare ve kontrolunda özel olarak görevlendirilmiş olmamak şartıyla kısmının çıkarılmasını

listiriyorum. Eğer apaçık şekilde belli ise memurun mesul olması icabeder kanaatindeyim.

BASKAN — Komisyon, buyurun.

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ COŞKUN KIRCA (İstanbul) — Sayın Çulha arkadaşım-dan özür dilerim. Konuşmalarımın bir kısmını tam duyamadım. Fakat bana bunları sual şeklinde sorarlarsa kendilerine arzı cevap etmek isterim. Sadece bir tek noktayı duyabildim. O da spikeri mesuletme prensibinin kabulü isteniyor. Muhterem arkadaşlarımın hepsi bilirler ki, Yüksek Adalet Divanının içtihadı dahi, açıkça suç teşkil eden konuşmaların, radyodan okunması halinde spikerin mesul tutulamayacağı yolundadır. Biz Yüksek Adalet Divanının bundan birkaç sene evvel tekevün etmiş içtihadını buraya nakletmekten başka birşey yapmadık. Bir sualiniz varsa cevaplandırırım.

TURGUT ÇULHA (Bolu) — Bu gelen haberlerin ve eldeki yazının kontrolünde kendisi biz-zat bulunmamış. Şu halde bundaki mesuliyet payı nedir? Demin arz ettiğim gibi, bunu kendisi duyacak mıdır, duymayacak mıdır?

BASKAN — Sayın Çulha, konuşmalarımız zapta geçmemektedir. Kürsüde veyahut da yakın bir yerde konuşmanızı yaparsanız zabıtlara geçmesi sağlanmış olur.

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ COŞKUN KIRCA (İstanbul) — Maddenin 3 üncü fıkrası çok sarih: «Kurumun kendilerine tevdi edilen metni aynen okumakla görevli personeli, o yayının idare ve kontrolunda özel olarak görevlendirilmiş olmamak şartıyla, o yayım yolu ile işlenen suçtan veya haksız fiilden hiçbir suretle sorumlu değildir.» Bu, nevama, askerî şahısların aldıkları emri olduğu gibi tatbik etme halindeki gibi olan sorumsuzluklarına benzer. Sayın Çulha arkadaşımız, çok bâriz misaller verdi. Tahmin ederim ki bu bâriz misallerle karşılaşan bir spiker âmirini ikaz edecektir. Ama bu kadar bâriz olmıyan misaller de olabilir. O zaman ne yapacak? Binaenaleyh bu sorumsuzluk prensibini cezai bakımdan buraya kesin olarak vaz'etmek bizim için zarurî görülmüştür. Çünkü her zaman durum kendi verdikleri misallerde olduğu kadar açık olmayabilir. Açık ise bu vaziyette mesuldür. Açık değil ise mesul değildir demek mesleği daha da içtâk edeceğinden, açık olan hallere rağmen tam bir sorumsuzluğu

kabul etmekten başka kanun tekniği bakımından yapılacak bir şey yoktur, efendim.

BAŞKAN — Sayın Çulha, buyurun.

TURGUT ÇULHA (Bolu) — Efendim, teşekkür ederim Sayın Komisyon Sözcüsüne. Konuşmaları ile kısmen aydınlandım. Yalnız, sorumluluğu icabettirecek, fakat apaçık olmaları hususlar vardır. Ve bunlar suç teşkil ettiği halde, ortadan kaybolup gidecektir. Bu bakımdan, eğer Yüksek Heyet tensibederse, gazetelere de son zamanlarda konulan bir mevzuat vardır. Bu, 27 Mayıs 1960 dan evvel yoktu. Ona göre şöyle bir durum vardır; suç teşkil eden bir yazı, gazetenin yazı işleri müdürüne gelir. Yazı işleri müdürü bunda suç olduğunu tesbit eder. Fakat buna rağmen müessesese, yani gazete sahibi veyahut şirket bu yazının konulmasında ısrar ederse, yazı işleri müdürü yahut sorumlu müdür bundan mesul tutulmaz, der. Demin buyurdıkları gibi bir ikaz, yani âmirlerine ikaz resmî bir safhaya dökülür de, memur bu durumu açıklarsa, kendisi mesuliyetten tamamen kurtulmuş duruma girer. Eğer kanuna bu kaide konursa daha iyi olur. Aneak bu şekilde spiker önüne gelen metinlerde daha dikkatli bir süzgeçten geçmiş olacaktır.

BAŞKAN — Başka söz isteyen? Buyurun Sayın Alicanoğlu.

MAHMUT ALICANOĞLU (Sinop) — Muhterem arkadaşların, hukukçu arkadaşlarımız da çok iyi bilirler ki, suçların takibi doğrudan doğruya bizzat re'sen âmme namına takibi müstelzim olan suçlar, bir de hem şahsi şikâyetine bağlı, hem de âmme namına takibi müstelzim olan suçlar. Bir de ayrıca üçüncü kategori olarak doğrudan doğruya şahsın dâva ikamesine bağlı olan suçlar. Şimdi bu maddede görüyoruz ki, bunun bir fıkrasında bu madde kapsamına giren suçların takibinin şahsi dâva açılmasına bağlı olması takdirinde de soruşturma Cumhuriyet Sayışığı tarafından yapılır. Demek oluyor ki, biraz evvel arz ettiğim gibi, bu suretle işliyen ve bu kanunun mevzuuna giren suçlarda hem şahsın dâva ikamesi, hem de yine âmme namına takibi müstelzim olacaktır. Şimdi hal böyle olunca son fıkrasında, bu maddenin son fıkrasında, bu madde kapsamına giren suçlardan ve haksız fiillerden dolayı yayım yapıldığı tarihten başlayarak iki ay içinde açılmayan dâvalar dinlen-

mez deniyor. Biraz evvelki mâruzatımı buraya bağlamak isterim. Şimdi yayım suretiyle suç işlendi. Şahıs muttali olmadı, yani iki ay zarfında muttali olmadı. Şahsi dâva ikamesine bağlı ve aynı zamanda C. Savecilğmea da takibat yapılacaktır. Ama evvelimide anlıyorum ki, benim verdiğim mânada bu maddede şahıs müracaat edecek, şikâyet edecektir. Ondan sonra da savecilik takibata geçecektir.

Şimdi vaziyet böyle olunca evvelimide mağdur mevkiinde olan şahsın şikâyeti şart oluyor. Böyle olunca şahıs iki ay zarfında aleyhine işlenmiş olan bu, yayım yolu ile işlenmiş olan suçta muttali olmayabilir, vakit gecikmiştir, iki ay da kısa bir müddettir. - Diğer mevzulara göre - bu takdirde bunu daha işler hale sokmak lâzımdır kanaatindeyim.

Söyle ki, yayımın yapıldığı tarihten başlayarak iki ay içinde açılmayan dâvalar dinlenmez, diyor. Ceza mevzuatımızda, arkadaşlarımız bilirler ki, gerek şahsi dâva ikamesine bağlı olsun ve gerekse hem şahsi şikâyetine bağlı olan ve hem de aynı zamanda âmme namına takibati müstelzim olan suçlarda olsun vicahında işlenen suçlar için şahsi şikâyete bağlı olduğu takdirde Ceza Kanunumuz gerek bâzi hususi maddede yahut da suçta ceza tâyin eden maddesinde bir fıkra koymak suretiyle, bir de dâva ikamesi için bir hüküm koyar ki, bu hüküm bizim ceza mevzuatımızda altı aylık bir dâva mehli dediğimiz bir mehildir. Bunu da şu suretle kabul eder. Yani suçta muttali olduğu tarihten itibaren başlamak kaydı ve şartını da koymuştur kanun vâzımız. Şimdi bu suretle işlenen suçta radyoyu dinlemiyebilir, muttali olmadı. Fakat sonradan muttali oldu, ama iki aylık zaman da geçti. Savecilik muttali olduğu halde şahsın şikâyeti vâki olmadığından da re'sen takibata geçemiyecaktır. Şu halde bu madde alekser işlemez bir halde kalacaktır. Binaenaleyh, bilhassa bizim ceza mevzuatımıza göre giyaben, şahsın bir şahsın giyabında işlenmiş olan suçlar da şahsın yani aleyhinde suç işlenmiş olan şahsın, suçun işlendiğine muttali olduğu tarihten itibaren dâva mehli başlar. Öyle olunca - ki ceza müddeti; altı aylık müddettir - buna bir diyeceğim yoktur, yalnız şuraya bir kelime eklenmesini muvafık görüyorum.

O da şöyle : Bu madde kapsamına giren suçlardan ve haksız fiillerden dolayı yayın yapıldıktan sonra ıttıla tarihinden itibaren iki ay içinde açılmıyan dâvalar mesmu olmaz dersek, ıttıla tarihi diye bir kelime koyarsak, bu takdirde hence bu madde hükmü daha işler bir hale gelmiş olur kanaatindeyim. Aynı zamanda da bizim umumî hükümlerle kabul ettiğimiz hüküm ve müddetlere de uygun düşmüş olur.

Bu itibarla bunu komisyonun ve sizlerin takdirlere arz ediyorum. Eğer komisyon muvafakat ederse mesele kalmaz. Aksi takdirde bir önerge takdim edeceğim. Hürmetlerimle.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Kırea.

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ COŞKUN

KIRCA (İstanbul) — Muhterem arkadaşlar, bu konu komisyonda uzun müddet tartışılmıştır. İttıla tarihini esas tutmaya radyo neşriyatının özellikleri maalesef katiyen müsait değildir. Maddeyi eğer bundan sonraki madde ile beraber mütalâa edersek görülür ki, bir de saklama müddeti tesbit edilmiştir. Bugün radyo - televizyon yayınlarının büyük kısmı bandlara tesbit etmek suretiyle yapılır. Bunları saklamak dahi radyo idareleri için yalnız bizde değil, başka memleketlerde de büyük bir dâvadır. Bu itibarla komisyonumuz, hattâ saklamak için ikibuçuk aylık bir müddet koymuş ve bu iki aylık müddeti de buna istinaden tesbit etmiştir. İlâve onbeş günü dahi koyarken, çok dikkatli olmak icabetmiştir. Çünkü daha fazlasını koyarsanız, esasen maddi imkânsızlık vardır, kanun tatbik edilemez halde kalır. Kaldı ki mesele munhasıran şahsın hukukunu korumak değildir. Aynı zamanda radyo programlarını dinliyen milyonlarca insanın asla aktüel olmaktan çıkmış bir konuda dâva hakkının tanınmasına hiçbir suretle lüzum yoktur. Çünkü yayın sesle yapılıyor, resimle yapılıyor, matbaada mevcudolarak kalmıyor. Nihayet burada kendi hakkının korunmasını istiyene düşen vazife, meseleye zamanında ıttıla kesbedip bu süresi içinde dâva açmaktan ibarettir. Ceza hukukunun bu konudaki umumî esaslarını buraya tatbik kalktıığımız takdirde radyo ve televizyon işleri büyük bir keşmekeş içine düşecektir.

BAŞKAN — Madde üzerinde başka söz istiyen? Yok. Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Metin ve tesbitlerin saklanması :

MADDE 21. — Kurumun yayınında kullanılan yazılı metinler ve metni bulunmıyan radyo ve televizyon yayınlarına ait tesbitlerin, yayınları tarihinden başlayarak iki ay onbeş gün süreyle saklanması şarttır.

Tesbitlerden faydalanmaksızın yapılan naklen yayınlar ile müzik yayınları, yukardaki fıkrâ hükmünün dışındadır.

Teşriî, idari veya kazai soruşturma veya kovuşturma veyahut Meclis araştırması konusu olan yayına ait metin ve tesbitler; soruşturma veya araştırmanın sonuçlandığı yetkili merci tarafından Kuruma yazıyla bildirilinceye kadar saklanır.

BAŞKAN — Madde hakkında, buyurun Sayın Çulha.

TURGUT ÇULHA (Bolu) — Efendim üçüncü bendde, «Teşriî, idari veya kazai soruşturma veya kovuşturma veyahut Meclis araştırması konusu olan yayına ait metin ve tesbitlerin; soruşturma veya araştırmanın sonuçlandığı yetkili merci tarafından Kuruma yazıyla bildirilinceye kadar saklanır.» diyor. Şimdi burada şöyle bir durum vardır: Şikâyet mevzuu olan kurum yayındaki durumları, metinleri tesbit edebilmelidir. Bu bakımdan bu tesbit edilen metinlerden faydalanmak imkânları olabilmelidir. Halbuki buna ancak bu merciler bunları zaptedebiliyor ve istiyebiliyor. Bu bakımdan şöyle bir teklifim olacak; tesbit bir muayyen ücret karşılığında - tabii bu süre içinde şikâyetçiye dinletilmelidir. - Bundaki faydayı yahut zarureti şu şekilde izah edebiliriz. Faraza idare namına bir milyon liralık bir dâva açılmış veya on milyon liralık. Bunun hare miktarı büyük bir meblâğ tutacaktır. Haklı olup olmadığını tesbit edebilmek için, şikâyetçi elbette ki, metinlere bakacaktır. En küçük bir kelime oyunu dahi kanunda suç sayılıyor. Bundan evvelki mevzuatımızda, hukukçu arkadaşlar ve basın mevzuuyla ilgili olanlar bilirler, bir kelimenin muhtelif şekillere, muhtelif mânalara çekilen mânalardaki kullanış tarzı bir insanı mesul etmeye kâfi gelebiliyordu. Bu bakımdan eğer tensip buyurursanız ve sayın komisyon da iştirak ederse, ama ücret yüksek konsun bin lira densin, iki bin lira densin, on bin lira densin, bir ücret tâyin edilsin. Bu ücret karşılığında şikâyetçi tesbit edilen me-

tinleri dinliyebilirsin, alabilirsin. Bunda komisyon için bir çekince olmasa gerektir. Hürmetlerimle.

BAŞKAN — Madde hakkında başka söz istiyen?..

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ COŞKUN KIRCA (İstanbul) — Bir dakika, hata olmuş.

BAŞKAN — Peki, buyurun, daha oylamadım; ne imiş hata efendim?..

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ COŞKUN KIRCA (İstanbul) — Teşriî, idari veya kazai soruşturma veya kovuşturma veyahut Meclis araştırması konusu olan yayına ait metin ve tesbitler; «Soruşturma veya araştırmamın» soruşturma, kovuşturma veya araştırmamın şeklinde olacaktır.

BAŞKAN — Komisyonun bir önergesi vardır. Onu okutuyorum :

Yüksek Başkanlığa

21 nci maddenin 3 ncü fıkrasının 2 nci satırına «soruşturma» ve «veya» kelimelerinin arasına «kovuşturma» kelimesi ilâve edilecektir.

Arz olunur.

Geçici Komisyon Sözcüsü
İstanbul
Coşkun Kırcı

BAŞKAN — Önergeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir. Maddeyi kabul ettiğiniz önergedeki değişiklik le oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Memur kapsamına giriş :

MADDE 22. — Türkiye Radyo - Televizyon Kurumu Yönetim Kurulu üyeleri ile görevlileri, ceza hükümlerinin uygulanmasında memur sayılırlar.

İSMET SEZGİN (Aydın) — Bir sual soracağım komisyondan.

BAŞKAN — Komisyon burada değil, siz buyurun da komisyona mikrofondan sorun.

İSMET SEZGİN (Aydın) — Efendim, şimdi bu Yönetim Kurulu üyeleriyle görevlileri, ceza hükümlerinin uygulanmasında memur sayılırlar denmektedir. Tatbikçiye, kanun tatbikçisine bir ışık tutabilmiş olmak için Türk Ceza Kanununun 230 ve 240 nci maddeleri kapsamına TRT Yönetim Kurulu üyeleriyle görevlilerinin işledikleri suçun bu madde kapsamına girip girmeyeceğini Komisyondan sormak istiyorum.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Komisyon.

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ COŞKUN KIRCA (İstanbul) — Muhterem arkadaşlar, bir takım kimseler T. Ceza Kanununun uygulanması bakımından memur sayılmaları onlar hakkında uygulanacak hükümlerin sadece Ceza Kanununun 239, 240 ve buna benzer maddeleri olduğunu göstermez.

Memur sayılmak keyfiyeti T. Ceza Kanununun tatbikatında çok daha geniş şekilde bir tatbikata mazhurdur.

Bu itibarla konacak her hangi bir tahdidin, asıl netice kendi maksatları hilâfına bir netice hâsıl etmesi mümkündür.

BAŞKAN — Madde hakkında söz isteyen var mı?. Yok. Maddeyi oylarımıza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Yayımlar üzerindeki haklar

Fikir haklarına benzer haklar :

MADDE 23. — Kurum, yayınlarmın telli veya telsiz olarak tekrar yayımlanmasına, ücretli veya ücretsiz olarak tedavüle çıkarılmak üzere bir kısmının veya bütünüünün tesbitine veyahut bunların çoğaltılmasına izin vermek veya bu ameliyeleri menetmek hakkına sahiptir.

Girişi ücrete tâbi yerlerde televizyon yayınlarmın halka gösterilmesinde de, Kurum, yukarıdaki fıkrada söz konusu haktan faydalanır.

Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun 66 ilâ 79 ncü maddeleri hükümleri, yukarıdaki fıkralarda belirtilen hallerde de uygulanır.

BAŞKAN — Madde hakkında söz istiyen?. Yok. Maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Mâlî hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM

Sermaye, yatırım programı, bütçe ve hesaplar

Sermaye :

MADDE 24. — Kurumun itibarî sermayesi üç yüz milyon liradır. Bakanlar Kurulu kararnamesiyle bu sermaye üçte ikiye kadar artırılabilir.

Bu sermayenin kaynakları şunlardır :

a) Bu kanunun 1 nci geçici maddesi gereğince Kuruma geçecek her çeşit değerlerin rayiç tutarları;

b) Genel bütçeye konulacak ödenekler,

BAŞKAN — Madde hakkında söz isteyen? Yok. Maddeyi oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Yedek akçe :

MADDE 25. — Her yıl elde edilecek sâfi kârın yüzde onbeşi, itibarî sermayenin yüzde yirmi-beşini buluncaya kadar yedek akçe olarak ayrılır. Zararlar yedek akçeden karşılanır.

BAŞKAN — Madde hakkında söz isteyen var mı? Yok. Maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Gelirler :

MADDE 26. — 9 Haziran 1937 tarihli ve 5222 sayılı Kanununun 7 nci maddesinde gösterilen her çeşit alıcı telsiz tesisatı ve cihazları için verilen ruhsatnamelere ait ücretler ve cezalar, radyo ve televizyon vasıtasıyla yapılan her çeşit iân ve reklâm karşılıkları, halk önünde yapılacak konser, temsil ve benzeri programlara giriş ücreti, kitap dergi ve plâk gibi yayımlarla ilgili gelirler, girilecek her çeşit radyo ve televizyon ticari ve iktisadi işlemlerinden elde edilecek kârlar ve bağışlar, Kurumun gelirdir.

BAŞKAN — Madde hakkında söz isteyen var mı? Yok. Maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Bütçe yardımı :

MADDE 27. — 26 nci maddeye göre karşılanamayan işletme açığı her yıl sonunda bu maksatla Turizm ve Tanıtma Bakanlığı bütçesine konulacak ödenekten Kuruma ödenir.

Radyo ve televizyon yapılacak okul, halk eğitimi ve yurt dışı yayınlarının gerektirdiği tesis ve işletme giderleri karşılığı, her yıl Turizm ve Tanıtma Bakanlığınca ilgili Bakanlıklarla birlikte kararlaştırılarak, bu Bakanlığın bütçesine konulur ve yardım olarak Kuruma ödenir.

BAŞKAN — Madde hakkında söz isteyen var mı? Yok. Maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Yatırım programı ve bütçenin hazırlanması :

MADDE 28. — Kurumun yıllık yatırım, finansman ve işletme programları ile yıllık bütçesi Yönetim Kurulunca hazırlanır ve Turizm ve Tanıtma Bakanının onayıyla kesinleşir.

BAŞKAN — Madde hakkında söz isteyen var mı? Yok. Maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Askerî görüşün alınması :

MADDE 29. — Kurum, 2 nci maddenin (b) bendinde yazılı tesisleri kurmadan önce, askerî bakımdan Millî Savunma Bakanlığının yazılı görüşünü alır.

BAŞKAN — Madde hakkında söz isteyen? Yok. Maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Ortaklıklar :

MADDE 30. — Yönetim Kurulu, Kurumun amaçlarına uygun olmak şartıyla ve Bakanlar Kurulu kararnamesiyle gösterilecek esaslar içerisinde, yerli veya yabancı gerçek veya tüzel kişilerle, özel hukuk hükümlerine tabi mahdud mesuliyetli ortaklıklar kurabilir.

Bu ortaklıklar, kamu iktisadi teşebbüsü niteliğinde olsalar dahi, İktisadi Devlet Teşekkülü sayılmazlar.

Bu ortaklıklar tarafından kurulacak istasyonların yayımları, Kurumun gözetim, denetim ve sorumluluğu altında yapılır.

BAŞKAN — Madde hakkında söz isteyen?...

TURGUT ÇULHA (Bolu) — Komisyondan bir soru soracağım.

BAŞKAN — Buyurun. Yalnız biraz yakına gelin ki, sözleriniz zapta geçsin.

TURGUT ÇULHA (Bolu) — Bu kurulacak olan istasyonlara, yani ortaklıklarla kurulacak olan istasyonlara iştirak yüzdeleri hakkında Komisyonun bir fikri var mı? Yani, Hükümet bunları tesbit ederken, bir esas koymuş mudur? Meselâ Kurum yüzde birle mi iştirak edecektir, yoksa başka türlü mü?

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ COŞKUN KIRCA (İstanbul) — Efendim; bu husus tamamiyle Hükümetin takdirine bırakılmış bir keyfiyettir. Bakanlar Kurulu Kararnamesi ile tesbit edilecektir. Bu da şuradan bellidir: Madde nin 2 nci fıkrasında, «bu ortaklıklar, kamu iktisadi teşebbüsü niteliğinde olsalar dahi, İktisadi Devlet Teşekkülü sayılmazlar» diyor.

Binaenaleyh, Kamu İktisadi Teşebbüsü niteliğinde olmayabilirler, yani bu ortaklıklarda Kurumun iştirak payı, sermayenin yüzde 50 sinden az olabilir. O takdirde de bizim verdiğimiz tariflere göre başka bir özel kanunda, kamu iktisadi teşebbüsü niteliğinde olmayacaktır. Binaenaleyh, ortaklığın olabileceğine göre de Hükümet, duruma göre, ortaklığın arz edeceği

şartlara, zaman ve mekâna göre bir kararname ile bunu ayarlayacaktır.

BAŞKAN — Madde üzerinde başka söz isteyen arkadaşımız var mı? Buyurun Sayın Turhan Bilgin.

TURHAN BİLGİN (Erzurum) — Bu ortaklıkların mahiyeti nedir? Neler olabilecek? Bir nevi tekel kabul edildiğine göre bu ortaklıklardan murat nedir? Komisyon buna ne der?

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ COŞKUN KIRCA (İstanbul) — Sayın Turhan Bilgin arkadaşımız, ortaklık denince, Türk, Ticaret Kanununda ve Borçlar Kanununda ortaklıkta neyin kastedildiğini bilirler. Ayrıca hiçbir zaman kanun vâzı özel bir kanun çıkarılması ile, nev'i şahsına münhasır bir ortaklık şeklini ortaya atmadan men eden hiçbir şey yoktur. Yalnız burada tekelden bahseden Doğan arkadaşımızın kulakları çınlasın. Komisyonunda bu mevzu görüşülürken, belirttikleri gibi, bu maddenin üçüncü fıkrasında bu hak tamamiyle mahfuz tutulmuştur. Çünkü, «istasyonların yayınları Kurumun gözetim, denetim ve sorumluluğu altında yapılır» denmektedir. Tekel altında tutulan şeyler de istasyonlardır. Anayasaya dikkat edilirse, bu görülür.

BAŞKAN — Başka söz isteyen? Yok. Şükürü Akkan arkadaşımızın bir değiştirge önergesi var, okutuyorum :

Millet Meclisi Başkanlığına

Kurumla diğer şahıslar arasında özel hukuk hükümlerine göre kurulacak mahdut mesuliyetli ortaklıklarda, ortaklıklar tarafından kurulacak istasyonların yayınlarının Kurumun gözetim, denetim ve sorumluluğu altına veren 30 neu maddenin son fıkrası hükmü Kuruma 35 nei maddeyle tanınmak istenilen tekel hakkının devamı mahiyetinde bulunduğundan, adı geçen 30 neu maddenin son fıkrasının madde metninden çıkartılmasını arz ve teklif ederim.

İzmir

Şükürü Akkan

BAŞKAN — Komisyon katılıyor mu, efendim?

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ COŞKUN KIRCA (İstanbul) — Hayır.

BAŞKAN — Komisyon katılmıyor. Önergenin nazara alınmasını oylarınıza sunuyorum.

Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tarife ve ruhsatıyeler :

MADDE 31. — Kurum ve ortaklıklarının yapacağı iş ve hizmetler karşılığında alınacak ücretler, alıcı ve verici radyo ve televizyon cihazlarından alınacak ruhsatname karşılıkları ve cezaları, tarifelerle belli edilir. İş ve hizmetin özelliği bakımından tarifeye bağlanamayacak hususlarda, Kurum, özel sözleşmeler yapmaya ve ücretler tesbitine yetkilidir.

Tarifeler ve ücretler Genel Müdürlükçe belli edilir ve Yönetim Kurulunca onaylandıktan sonra uygulanır.

Ruhsatname karşılıkları ile ilgili tarife, yönetim kurulunca kabul edildikten sonra Bakanlar Kurulu kararnamesiyle yürürlüğe girer.

BAŞKAN — Madde hakkında söz isteyen var mı? Yok.. Maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

D. Y. B. kredileri :

MADDE 32. — Kurum, yatırımlarının finansmanında Devlet Yatırım Bankası kredilerinden faydalanabilir.

BAŞKAN — Madde hakkında söz isteyen var mı? Yok.. Maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Uygulanacak genel hükümler :

MADDE 33. — Bu kanundaki özel hükümler saklı kalmak kaydıyla, Kurum hakkında, İktisadi Devlet Teşekküllerine uygulanan genel hükümler uygulanır. Bu hükümlerin uygulanmasında ilgili Bakanlık, Turizm ve Tanıtma Bakanlığdır.

BAŞKAN — Madde hakkında söz isteyen var mı? Yok.. Maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Yüksek Denetleme Kurulunun denetimi :

MADDE 34. — Kurum, Yüksek Denetleme Kurulunun denetimine tabidir.

Turizm ve Tanıtma Bakanı, Kurumla ilgili olarak, belli bir hususun incelenmesini Yüksek Denetleme Kurulundan isteyebilir.

BAŞKAN — Madde hakkında söz istiyen var mı? Yok.. Maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

İKİNCİ BÖLÜM İstisna ve muafıklar

Radyo - Televizyon tekelî :

MADDE 35. — 9 Haziran 1937 tarihli ve 3222 sayılı Telsiz Kanunu ile ek ve değişikliklerinde gösterilen elektromanyetik dalgalar vasıtasıyla ses, işaret ve resim vermeye yarayan tesislerden radyodifüzyon ve televizyon tesisi niteliğinde olanların kurulması ve işletilmesi hakkı, yalnız Türkiye Radyo - Televizyon Kurumuna aittir.

Yukardaki fıkrada söz konusu kanunun 2 nci maddesinde belirtilen ders aracı niteliğindeki radyo ve televizyon yayınlarını Kurum ve Millî Eğitim Bakanlığı birlikte düzenlerler.

BAŞKAN — Madde hakkında söz istiyen? Yok. Şükrü Akkan arkadaşımızın bir değişikliğe önergesi var, okutuyorum :

Millet Meclisi Başkanlığına

Kanunun tümü üzerindeki konuşmamda izah ettiğim sebeplerle, Anayasanın 121, 40 ve 11 nci maddelerine aykırı olarak Türkiye'de radyo ve televizyon yayımını, Kurumun tekeline veren, tasarının 35 nci maddesinin metinden çıkarılmasını arz ve teklif ederim.

Izmir
Şükrü Akkan

BAŞKAN.— Komisyon katılıyor mu?

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ COŞKUN KIRCA (İstanbul) — Hayır.

BAŞKAN — Maddenin tasarıdan çıkarılması hakkındaki önergeye komisyon katılmamaktadır.

Önergenin nazara alınmasını oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... 15 oya karşı 41 oyla kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Tahsilât :

MADDE 36. — 9 Haziran 1937 tarihli ve 3222 sayılı Telsiz Kanununun 7 nci maddesinde gösterilen alet telsiz tesisleri ve cihazları için verilen ruhsatnamelerin ücretleri ve cezaları,

Posta - Telgraf - Telefon Genel Müdürlüğü tarafından tahsil olunur. Bu ücret ve cezaların tahsilinde Kamu alacaklarının tahsili hakkındaki 21 Temmuz 1953 tarihli ve 6183 sayılı Kanun uygulanır. Ruhsatname ücret ve cezaları tahsil tarihinden sonra iki ay içinde Kuruma ödenir; gecikme olursa, genel hükümlere göre faiz yürütülür. Bu tahsilât karşılığında Posta - Telgraf - Telefon Genel Müdürlüğüne yüzde on tahsil ücreti Kurum tarafından ödenir.

BAŞKAN — Madde hakkında söz istiyen var mı? Yok.. Maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Tenzilâtlı PTT tarifesi :

MADDE 37. — Kurum, haber hizmeti niteliğindeki konuşmalar ve radyo - televizyon programları ile ilgili olarak Posta - Telgraf - Telefon Genel Müdürlüğünden kiralyacağı hat ve kanallar için, basma uygulanan indirimli tarifeden faydalanır.

BAŞKAN — Madde hakkında söz istiyen var mı? Yok.. Maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

İndirimli tarife :

MADDE 38. — Kuruma indirimli tarife uygulayan Devlet, kamu tüzel kişileri ve kamu iktisadi teşebbüslerine ilân ve reklâm işlerinde indirimli tarife, yönetim kurulu kararıyla uygulanabilir.

BAŞKAN — Madde hakkında söz istiyen var mı? Buyurun Sayın Sezgin.

A. P. GRUPU ADINA İSMET SEZGİN (Aydın) — Sayın Başkan, muhterem arkadaşlarım, yeni 38 nci maddede «Kuruma indirimli tarife uygulayan Devlet, kamu tüzel kişileri ve kamu iktisadi teşebbüslerine ilân ve reklâm işlerinde indirimli tarife, yönetim kurulu kararıyla uygulanabilir.» denmektedir.

Geçici Komisyonunda da müzakeresini yaptığımız bu madde üzerinde görüşlerimi, kısaca, arz etmek istiyorum: «Kuruma indirimli tarife uygulayan Devlet, kamu tüzel kişileri ve kamu iktisadi teşebbüsleri...» Bunlar nedir? Ve bu kurumlar kuruma ne gibi indirimli tarife uygulayacaklardır? Esasen bir önceki yeni 37 nci madde olarak kabul ettiğiniz metinle, PTT, esasen tenzilâtli tarifeyi ana kanunla TRT ye tanımaktadır. Bunun dışında Devletin kamu tüzel kişilerinin ve kamu iktisadi teşebbüsleri-

nin ki, bunlar TRT ye indirimli tarife uygulanacaklardır, bunlar nedir ve bunların ne olduğu hakkında komisyon sözcüsü sayın arkadaşımızı bizi aydınlatmasını rica edeceğim. Bu, olsa olsa Devlet Demiryolları, Deniz yolları, TRT mensupları için belki indirimli tarife tatbik edebilir. Ve gene Devlet Deniz Yolları navlunlarında indirimli tarife tatbik edebilir. Fakat bunlar o kadar ender hususlardır ki, her hangi bir radyonun, her hangi bir yerde kurulmasında bu cihazların nakli için indirimli tarife tatbik edecek olan bir müesseseye ilânihaye ilân ve reklâm işlerinde TRT tarafından indirimli tarife tatbik edebilmesini biz şahsen muhtar bir müessese olan, kendi yağı ile kavrulması gereken ve bunu kanun maddeleri arasında kabul ettiğimiz bir müessese için doğru bulmadığımızı, bunun suiistimale elverişli bir madde olduğu üzerinde arkadaşlarımızı aydınlatmak istedim. Biraz evvel de ifade ettiğim gibi TRT Devletten ancak lüzumunda sübvansiyon alacak bir kurumdur. Esas itibariyle kendi gelirleri ile giderlerini karşılayabilecektir. Hattâ yatırımları için dahi, bir müddet önce, kabul ettiğimiz madde ile Devlet Yatırım Bankası kredilerinden istifade edecek olan bir kurumdur. Bu kuruma, suiistimale müsaidolabilecek olan bir maddenin kanun metnine alınmasını doğru görmediğimizi ve yeni 38 nci maddenin tasarı metninden çıkarılmasını istiyen önergemizi Yüksek Başkanlığa takdim edeceğim. Kabulü hususunda oy kullanmamızı rica ederim.

Hürmetlerimle.

BAŞKAN — Sayın Çulha.

TURGUT ÇULHA (Bolu) — Efendim, mâruzatım çok kısa olacak, İsmet Sezgin arkadaşımızın bahsettiği mevzu için gazeteler de giriyor mu? Mâluânâliniz şimdiki tatbik edilen mevzuatta gazete reklâmlarında bir tenzilât yapılmaktadır. Basma yapılan tenzilât halkımızda Komisyonum düşüncesi ne ise bize bildirsin. Yahut da var mıdır, yapılacak mıdır? Bu noktaya açıklansın.

BAŞKAN — Komisyon.

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ COŞKUN KIRCA (İstanbul) — Efendim, evvelâ Turgut Çulha arkadaşımıza cevap vereyim; kurumu kendi taksirine göre özel hukuk kişilerine in-

dirimli tarife uygulamasını önleyici hiçbir hüküm burada yoktur. Binaenaleyh; buyurdukları husus mahfuzdur. Burada asıl tahdit, Kamu İktisadi Teşebbüslerine, ezeümle İktisadi Devlet Teşebbüslerine ve kamu tüzel kişileriyle nihayet Devlete karşıdır. Çünkü; bu madde burada olmasaydı, kendi iktisadi işlerini yürütmekte de tamamiyle serbest olan kurum istediği gibi; hattâ burada sayılan Devlet kamu tüzel kişileri, kamu iktisadi teşebbüsleri ezeümle İktisadi Devlet Teşebbüslerinde bir müteakabil indirim temin etmeksizin dahi onlara bir indirim tatbik etmekte muhtar olacak idi. Umumiyetle malî işlerindeki muhtariyeti, üniversiteler de dahi kabul etmiyoruz. Bunlarda da bir dereceye kadar kabul ettiğimiz için kurum ve buna benzer teşekküller bakanlıkların bu hususlarda tesiri altında kahrılar. Sümerbank bir şey ister, birisi bir şey ister, bana indirimli tarife yap der, indirimli tarife de şu veya bu şekilde tatbik edilir. Bu madde bunu önlemek için konmuştur. Bir kutas vardır, denmiştir ki, Devlet kamu tüzel kişileri, yani belediye, diğer mahalli idareleri ve kamu iktisadi teşebbüsleri ezeümle İktisadi Devlet Teşekkülleri mevzuubahsolduğu zaman, kurum bunlara karşı ancak bir indirimli tarife tatbik edebilir. Hangisi? Eğer onlar da kurum indirimli tarife tatbik etmişlerse. Binaenaleyh, burada suiistimal bahis konusu değildir. Bilâkis madde çıktığı takdirde suiistimal tehlikesi vardır. Halen İktisadi Devlet Teşekkülleri, esasen hiçbirbiri kuruma indirimli tarife tatbik etmemektedirler. Halen PTT bakımından yine kanun var, onu zaten mahfuz tutmuş bulunuyoruz. Bunun dışındakiler tatbik etmiyorlar. Ama İktisadi Devlet Teşekkülleri de nihayet iktisadilik, verimlilik ve kârlılık esasları içinde çalışırken kuruma böyle bir indirimli tarifeyi uygulamayı kendi verimlilik ve kârlılık bakımından uygun görürler ve bunu yaparlarsa işte ancak bu takdirde kurum onlara müsbet yönde mukabele edecektir. Yapmadıkları takdirde kurumu Turizm ve Tanıtma Bakanı veya Hükümet veyahut kendi kendine hiçbir şekilde bunlara karşı indirimli tarife tatbik etmeye zorlamıyacaktır. Tahdit getiren bir hüküm olduğundan kalmasında fayda vardır. Kaldığı takdirde,

İSMET SEZGİN (Aydın) — Bununla ilgili bir misal rica ediyorum, mümkünse...

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ COŞKUN KIRCA (Devamla) — Kendileri bu misali en belirgin bir şekilde verdiler; D. Demiryolları dediler, Devlet Demiryolları, T. Hava yolları akla gelebilir. Binaenaleyh; bütçüm işleri olacak, ne bileyim. Her halde cihazlar falan getireceğini tahmin ediyorum.

BAŞKAN — Madde hakkında başka söz isteyen yoktur.

(Önerge var sesleri)

Sayın Sezgin arkadaşlarımız önergelerinde ısrar ediyorlar mı?

İSMET SEZGİN (Aydın) — Tabii.

BAŞKAN — İsrar ediyorlar. Sezgin arkadaşımızın önergesini okutuyorum :

Yüksek Başkanlığa

Şifahen arz ettiğim sebepler muvacehesinde 38 nci maddenin tasarıdan çıkarılmasını arz ve teklif ederim.

Saygılarımla.

Aydın

İsmet Sezgin

BAŞKAN — 38 nci maddenin tasarıdan çıkarılması hakkında Sayın Sezgin arkadaşımızın önergesini okuttum. Komisyon katılıyor mu?

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ COŞKUN KIRCA (İstanbul) — Hayır.

BAŞKAN — Komisyon, izah ettiği sebeplerle önergeye katılmıyor. Önergenin nazara alınmasını oylarımıza arz ediyorum : Kabul edenler... Etmiyenler... 15 e karşı 30 oyla kabul edilmiştir.

Maddeyi oylarımıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Telkomünikasyon tesisleri :

MADDE 39. — Kurum, radyo - televizyon tesislerini birlikte çalıştırmak için, bunlar arasında veya bunlarla geçici, sabit veya geçici transmisyon yerleri arasında telekomünikasyon tesisleri kurmaya ve işletmeye yetkilidir. Kurum, bu tesislerin kurulmasında ve işletilmesinde 4 Şubat 1924 tarihli ve 406 sayılı Telgraf ve Telefon Kanunu ve 9 Haziran 1937 tarihli

II ve 3222 sayılı Telsiz Kanunu ve ek ve değişikliklerinin Hükmünde verdiği haklardan faydalanır.

BAŞKAN — Madde hakkında söz isteyen?.. Yok. Maddeyi oylarımıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Kurumun malları :

MADDE 40. — Kurumun malları ve her çeşit mevcutları, her bakımdan Devlet malı sayılır.

BAŞKAN — Madde hakkında söz isteyen?.. Yok. Komisyonun bir önergesi var, okutuyorum.

Yüksek Başkanlığa

40 nci maddeye aşağıdaki fıkranın eklenmesini arz ve teklif ederim :

«Kurumun işletme, tesis ve binalarının güvenliğinin korunması, Millî Savunma ve İçişleri Bakanlıklarının ortak sorumlulukları altındadır.»

Geçici Komisyon Sözcüsü

İstanbul

Aydın

İsmet Sezgin

Coşkun Kırca

BAŞKAN — Komisyonun teklifini oylarımıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Maddeyi kabul buyduğumuz Komisyonun teklifindeki ilâve fıkra ile oyunuzda sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Kamulaştırma :

MADDE 41. — Kurumun kuracağı her türlü tesisler için gerekli taşınmaz malların kamulaştırılması, Devlet ihtiyaçları için yapılan kamulaştırmalarda ilgili hükümlere göre yapılır.

BAŞKAN — Madde hakkında söz isteyen?.. Yok. Maddeyi oylarımıza sunuyorum... Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Bâzi kanunların uygulanmaması :

MADDE 42. — Kurum ve kuracağı ortaklıklar hakkında 14 Haziran 1927 tarihli ve 1050 sayılı Muhasebe Umumiye Kanunu ile 2 Haziran 1934 tarihli ve 2490 sayılı Artırma, Elkesilme ve İhale Kanunu ve Kurumun ve ortaklıklarının personeli hakkında da 30 Haziran 1939 tarihli ve 3656 sayılı Kanun, 3 Temmuz 1939 tarihli ve 3659 sayılı Kanun ve 28 Şubat 1959 tarihli ve 7244 sayılı Kanun ve bu kanunların ek ve değişiklikleri uygulanmaz.

BAŞKAN — Madde hakkında söz isteyen?.. Yok. Maddeyi oylarınıza sunuyorum... Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Personele ilişkin hükümler

Öğrenim ve eğitim :

MADDE 43. — Kurum, kendi kuruluşu içinden, görevleri arasına giren konularda, yurt içinde ve dışında öğrenim ve ihtisas yapmak üzere personelinin eğitimini sağlar, kurslar açar ve burslar verebilir.

BAŞKAN — Madde hakkında söz isteyen?.. Yok. Maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

Personelin emeklilik hakları :

MADDE 44. — Kurumun personeli Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu hükümlerinden faydalanırlar. Kurumun hizmet akdiyle çalıştırdığı personel hakkında bu hüküm uygulanmaz.

BAŞKAN — Madde hakkında söz isteyen? Buyurunuz Sayın Sezgin.

İSMET SEZGİN (Aydın) — Muhterem arkadaşlarım, personelin emeklilik haklarını gösteren 44 neü maddeye bir fıkranın ilâvesi için vereceğimiz bir önergeyi izah etmek üzere söz almış bulunuyorum.

Bütün arkadaşlarımız, Meclisimizin değerli mensupları, pek açık bir şekilde bilmektedirler ki, bu radyolarda, bilhassa verici radyoların verici tesislerinde çalışanlar yüksek tansiyona, yüksek frekansa karşı çalışmak mecburiyetinde bulunan kişilerdir. Bilhassa vericilerde ve stüdyolarda yüksek frekans ve yüksek tansiyon altında çalışan teknik personel, teknisyenler gerçekten devamlı yüksek frekansın ve yüksek tansiyonun etkisi altında bulunmak da ve yıpranmaktadır ve tehlikeli işlerde çalışmaktadırlar. Meselâ bir teknisyen düşününüz, 250 metre yüksekliğinde verici külesindeki her hangi bir arızayı düzeltmek için 250 metre yüksekliğe çıkmak zorundadır. Bununla beraber yüksek frekansın ve yüksek tansiyonun daimi etkisi altında çalışan radyo teknisyenleri maalesef bu güne dek kanunların himayesi altına girmemiştir. 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununun 32 neü maddesi,, bu yorucu işlerde, yıpratıcı işlerde çalışan bir takım personele bir takım haklar tanımıştır.

Özellikle polisler, askerî kişiler, oksijen kaynakçıları, gemi kazanlarında çalışanlar, buharlı lokomotiflerde çalışanlar için Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 32 neü maddesiyle, bunların 12 aylık hizmetlerini bir kısmının da, 15, bir kısmının da 18 ay olarak tanımak suretiyle, yıpranmalarını göz önüne almış ve kanun koyucu bunların tatmini için, yıpratıcı hizmetlerini, hiç olmazsa emeklilik yönünden karşılamak için bir madde getirmiştir.

Biz de aynı, 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanununda, polisler, askerî kişiler ve diğer saydığımız kimselere tanınan bu hakların, verici ve stüdyo tesislerinde yüksek frekans ve yüksek tansiyon altında çalışan teknik elemanlara tanınmasını istediğimiz eyletle personele emeklilik haklarını belirten 44 neü maddenin sonuna konmak üzere bir fıkra teklif ediyoruz. Şöyleki:

«Verici ve stüdyo tesislerinde yüksek frekans ve yüksek tansiyon altında çalışan teknik personelin emekliliğe esas fiili hizmet süreleri, her hizmet yılı için 3'er ay eklenmek suretiyle hesaplanır».. Böylelikle gerçekten yıpratıcı ve tehlikeli işlerde çalışan ve yüksek frekans ve yüksek tansiyonun kendilerini ciddi surette yıpratmış ve tehlikeye soktuğu radyonun teknik elemanlarına Emekli Sandığı Kanununun bu kabil elemanlara tanınan hakkın tanınmasını yerinde olacağına dair olan kanatımı bir defa daha arz ederim. Hürmetlerimi sunarım.

BAŞKAN — Buyurun Komisyon.

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ COŞKUN KIRCA (İstanbul) — Muhterem arkadaşlarım, komisyon çalışmaları sırasında anlaşıldığına göre bu durumda başka bakanlıklarda ve kurumlarda çalışan personelde vardır. Eğer hakikaten bu gibi personel için, böyle bir istisnai hüküm gerekiyorsa, bu hükmün bunların hepsine şâmil olarak sevk edilmesi gerekir. Bunun ayrı bir kanunla olacağını, bu kanunda böyle bir hüküm sevk edildiği takdirde eğer bu, hakikaten bir zaruret ise - o da pek tesbit edilmiş değil - o takdirde başkalarına karşı adaletsizlik yapılmış olur. Bu meselenin tetkik yeri Devlet Personel Rajimi ve Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunudur. Bu

itibarla komisyonumuz bu gibi perakende tedbirlerle adalet yaratmanın aslında adaletsizlik yaratacağı noktai nazarındadır. Onun için sevgili İsmet Sezgin arkadaşımın teklifine katılmıyoruz.

BAŞKAN — Madde hakkında başka söz istiyen yok. Önergeyi okutuyorum.

Yüksek Başkanlığa

Şifahen arz ettiğim sebeplerle 44 neü maddede aşağıdaki fıkranın eklenmesini arz ve teklif ederim.

Saygılarımla.

**Aydın
İsmet Sezgin**

«Verici ve stüdyo tesislerinde yüksek frekans ve yüksek tansiyon altında çalışan teknik personelin emekliliğe esas fiili hizmet süreleri her hizmet yılı için üçer ay eklenmek suretiyle hesaplanır.»

BAŞKAN — Komisyon katılıyor mu?

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ COŞKUN KIRCA (İstanbul) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Komisyon katılmıyor. Önerenin nazara alınmasını oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Yardım sandığı :

MADDE 45^e — Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa tâbi kurum görevlilerinin ve ailelerin yurt içinde ve kendilerinin gerektiğinde yurt dışında tedavilerini yaptırmak üzere yönetim kurulunun koyacağı esaslara göre bir Sağlık Yardımı Sandığı kurulur. Kurum, sandık iştirakçilerinin aylıklarından kesilecek primler oranında tutarları, sandık aidatı karşılığı olarak, her yıl bütçesine koyar.

BAŞKAN — Madde hakkında, buyurun Sayın Bilgin.

TURHAN BİLGİN (Erzurum) — Muhterem arkadaşlar, bilmiyorum, bu maddenin tedvini sırasında Hükümet sözcüleri ve bilhassa maliyecî arkadaşlarımız, bu maddenin son cümlesine dikkati çektiler mi? «Kurum, sandık iştirakçilerinin aylıklarından kesilecek primler oranında tutarları, sandık aidatı karşılığı olarak, her yıl bütçesine koyar.» denilmektedir.

Biraz evvel arkadaşımız perakende tekliflerle, birbirinden ayrı tekliflerle gelinmemesi lüzumunu ileri sürerken, bu maddeyi de dikkato almaları icabederdi. Aşağı - yukarı Devlet Personel Kanunu ile bir statüye tâbi tutmak istediğimiz Devlet memurlarının ki, bunlar da Devlet memurları statüsüne tâbidir. Madde; «Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa tâbi Kurum görevlilerinin ve ailelerinin yurt içinde ve kendilerinin gerektiğinde yurt dışında tedavilerini yaptırmak üzere yönetim kurulunun koyacağı esaslara göre bir Sağlık Yardımı Sandığı kurulur. Kurum, Sandık iştirakçilerinin aylıklarından kesilecek primler oranında tutarları sandık aidatı karşılığı olarak, her yıl bütçesine koyar» denilmektedir.

Daha evvelki, maddelerde de gördük ki, bu Kurumun açığını Devlet kapatmaktadır Devlet Bütçesine yük tahmil eden ve bilhassa ayrı bir statü diğer memurlara tanımayan ayrı bir imtiyazın, hele zarar edeceği mutlak olan bir kuruma böyle bir masrafı tahmil etmenin ne derece insaf ve adalet duyguları ile kabili telif olacağı hakkında benim endişem var.

Komisyon sözcüsü bu hususta bizi lütfen tenvir etsin.

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ COŞKUN KIRCA (İstanbul) — Söz istiyorum.

BAŞKAN — Bir dakika Coşkun Bey, buyurun Sayın Alicanoğlu, biraz çabuk, lütfen vakit daralıyor. Bu kanunu bitirelim yüksek müsaahanızla.

MAHMUT ALICANOĞLU (Sinop) — Muhterem arkadaşlarım, kanunumuzun daha evvelki maddelerinde gördük ki, bu kuruma dâhil olan memurlar, Devlet memurudur. Devlet memuru gibi muameleye tabidirler. Gerek kendilerinin şahsi hukukları bakımından, gerekse işledikleri suçlar bakımından, Devlet memurlarına tatbik edilen ahkâm tatbik edilir. Yine bu kurumun malları da Devlet malları sayılır, diye hüküm var. Böyle olduğuna göre Devlet memurları hakkında tatbik edilen onların sağlık durumlarına ait hükümlerinde yine bu kurumun memurları hakkında da tatbik edilmesi lâzımgelir kanaatindeyim. Devlet memurları nasıl ki, doğ-

rudan doğruya hastalıkları zamanında gerek dâhilde tedavilerini ve gerekse hariçteki tedavi ve ilâç masraflarını Devlet karşılıyorsa, bunların da doğrudan doğruya diğer Devlet memurlarından ayırmaksızın, aynı şekilde Devlet tarafından tedavi edilmeleri, ilâç vesairelerinin de temin edilmeleri lâzımgelir. Ayrıca bir sandık kurmak suretiyle maaşlarından kesinti yapmanın ve bu suretle diğer Devlet memurlarından ayırmamın doğru olmadığı kanaatindeyim. Hürmetlerimle.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Kırca.

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ COŞKUN KIRCA (İstanbul) — Muhterem arkadaşlarım, çok sevgili Turhan Bilgin arkadaşımın bu hususta ikazına teşekkür ederim. Kendileri tamamiyle haklıdır. Böyle bir sağlık yardım sandığının kurulmasını engelliyen esasen mevzuatımızda başka hiçbir hüküm yoktur. Bu itibarla statünün adedlerini temin ve kendi söyledikleri gibi, perakende bir hükmün bu kanunda yer alınmasını teminen, bu kanundan bu maddenin çıkarılmasını kendimiz teklif ediyoruz, efendim.

BAŞKAN — Komisyonun teklifini okutuyorum :

Yüksek Başkanlığa

45 nci maddenin çıkarılmasını arz ve teklif ederim.

Geçici Komisyon Sözcüsü
İstanbul
Coşkun Kırca

BAŞKAN — Komisyonun, bu maddenin metinden çıkarılması hakkındaki teklifini oyunuzaya sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Mesken yapımı :

MADDE 45. — Meskûn yerlerden uzaktaki tesislerde çalışan veya hizmetin gereği olarak hizmetin yapıldığı binada veya civarında devamlı olarak bulunmak zorunda olan kurumda görevli uzman ve diğer personel için, kurum, mesken yaptırmaya yetkilidir.

BAŞKAN — Madde hakkında söz isteyen? Yok. Maddeyi oyunuzaya sunuyorum. Kabul edenler... kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Personel için yasaklamalar :

MADDE 46. — Kurumun yönetim kurulu üyeleri ile görevlileri, süresiz veya geçici olarak başka hiçbir hizmet göremezler.

Yönetim Kurulu üyeliğine atanan veya seçilen Milli Eğitim Bakanlığı ve Turizm ve Tanıtma Bakanlığı memurları ile üniversite öğretim üyeleri ve Siyasi Yayınlar Hakem Kurulunda görevli üniversite öğretim üyeleri hakkında 1 nci fıkra hükmü uygulanmaz.

Yönetim kurulunun yukardaki fıkroda söz konusu olmayan üyeleri ile diğer görevlilerin, üniversite ve yüksek okullarda öğretim üyeliği veya görevliliği veyahut her türlü okul ve öğretim ve eğitim kurullarında ve kurslarda öğretmenlik yapmalarına, yönetim kurulunca izin verilebilir. Kurum görevlilerinin yönetim kurulu kararıyla kurumun ortaklıklarında görevlendirilmeleri de mümkündür.

Kurumun yönetim kurulu üyeleri ile her çeşit görevlileri, görevlerinin yerine getirilmesi sırasında öğrendikleri sırları saklamakla yükümlüdürler.

Memurun Kanununun 9 ncu maddesi, kurumun yönetim kurulu üyeleri ile görevlileri hakkında da uygulanır.

BAŞKAN — Madde hakkında söz isteyen? Yok. Maddeyi oyunuzaya sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Geçici hükümler

Aktif ve pasifin intikali :

GEÇİCİ MADDE 1. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Turizm ve Tanıtma Bakanlığınca yönetilmekte olan radyo ve televizyon hizmetleriyle ilgili bütün aktif ve pasif ve diğer haklar, kuruma geçer.

Turizm ve Tanıtma Bakanlığınca yönetilen radyoların hizmetine ayrılmış Hazineye ait taşınır ve taşınmaz mallar, yurdun çeşitli yerlerinde radyo istasyonu yaptırılması için kamulaştırılmış veya Hazine veya mahallî idarelerce tahsis edilmiş olan taşınmaz mallar, buralarda yapılmaya başlanmış radyo bina ve tesisleriyle bunlarla ilgili her türlü aletler, cihazlar ve malzeme ile her türlü hak ve menfaatler, mevcut alacaklar, ödenekler ve borçlar, kuruma geçer. Bu geçişin gerektirdiği işlemler, hiçbir vergi, resim ve harca tabi değildir.

2 nci geçici maddede yazılı komisyon, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihteki durumu ve rayicine göre aktif ve pasifleri kıymetlendirerek, bir devir bilânçosu yapar.

BAŞKAN — Madde hakkında söz isteyen? Yok. Maddeyi oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler.... Kabul edilmiştir.

Devir komisyonu :

GEÇİCİ MADDE 2. — 1 nci geçici maddede yazılı devir bilânçosu, Maliye Bakanlığı, Turizm ve Tanıtma Bakanlığı, İmar ve İskân Bakanlığı, Yüksek Denetleme Kurulu, Orta - Doğu Teknik Üniversitesi Rektörlüğü ve Kurumun Yönetim Kurulunca seçilecek birer temsilciden kurulu Devir Komisyonunca altı ay içinde yapılır.

Orta - Doğu Teknik Üniversitesi temsilcisinin radyo ile ilgili öğretim üyesi olması gerekir.

Komisyon, gereği kadar personel kullanır. Komisyon ile personelinin her çeşit giderleri Kurumun tasfiye hesabından ödenir.

BAŞKAN — Madde hakkında söz isteyen? Yok. Maddeyi oyunuza sunuyorum. Kabul edenler. Kabul etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

Eski görevlilerin göreve devamı :

GEÇİCİ MADDE 3. — Kurumun yeni kadroları hazırlanıp bu kadrolara gerekli atanmalar yapılmaya kadar, Turizm ve Tanıtma Bakanlığının radyo ve televizyon hizmetlerinde çalışan her çeşit personel, görevlerine, buldukları kadro veya görevlerde ve bu kadro veya görevlerin tabi olduğu hükümlere göre devam ederler.

BAŞKAN — Madde hakkında söz isteyen? Yok. Maddeyi oyunuza sunuyorum. Kabul edenler. Kabul etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

Eski personelin müktesep hakları :

GEÇİCİ MADDE 4. — Kurumun kuruluşundan önceki süre içinde radyo hizmetlerinde en az beş yıl başarı ile çalışarak teerrübe ve istisnasahibi oldukları Yönetim Kurulunca tesbit edilenler, Kurumdaki bir göreve atanmak için yüksek öğrenim kaydının bu kanunda veya bu kanunun 47 nci maddesinde söz konusu yönetmeliklerde gerekli görüldüğü görevlere, bu kayıt aranmaksızın atanabilirler. Yüksek elektronik veya elektrik mühendisi olması gereken Genel Müdür Yardımcısı için bu madde hükmü uygulanmaz.

BAŞKAN — Madde hakkında söz isteyen? Buyurun Sayın Sezgin.

İSMET SEZGİN (Aydın) — Muhterem arkadaşlarım, bu kanunda kabul ettiğiniz bir

madde ile, Genel Müdür ve yardımcılarında yüksek öğrenim aranmaktadır. Geçici 4 nci madde eski personelin müktesep hakları başlığı ile, daha önce kabul edilen maddede Genel Müdür ve yardımcılardan yüksek öğrenim kaydının aranmaksızın bir tâyin yapılabilmesini ön görmektedir.

Şimdi biz bir kere eski personelin müktesep hakları üzerinde duralım. Hali hazırda Türkiye Radyo - Televizyon Kurumu bulunmadığına göre, Türkiye Radyo - Televizyon Kurumunun bir Genel Müdürü, bir Genel Müdür Yardımcısı olmadığına göre, bu müktesep hakkın vücut bulmaması icabeder. Müktesep hakkın vücut bulabilmesi için, daha önce bu işi bu sıfatla yapan kişilerin, kanunun değişikliğinden sonra aynı vazifelere aynı şekilde atanmaları bu müktesep hakkı doğurabilir. Fakat yepyeni bir müessese olan, yeni kurulacak olan TRT Kurumuna yeniden tâyin edilecek olan, Genel Müdür ve Genel Müdür yardımcıları için her hangi bir müktesep hakkın doğmaması kanaatindeyim.

Şimdi, kaldı ki, Türkiye Radyo - Televizyon Kurumu, kanun tasarısı iki, üç günden beri münakaşası, müzakeresi devam etmektedir. Çok mühim ve ciddî birtakım hizmetleri görececek olan, Anayasa gereğince kurulması gerekli bulunan tarafsız bir müessese, muhtar bir müessese olması gereken bir müessesenin başına, her halde radyoda beş yıldır çalışan, hiçbir tahsili olmıyan bir kişiyi her halde Genel Müdür veya yardımcı olarak oturtmak hiçbir arkadaşımızın aklından dahi geçmiyecektir. Kaldı ki, daha önce, değerli arkadaşlarımız hatırlıyacaktırlar, Turizm ve Tanıtma Bakanlığı Kanunu çıkarılırken Turizm ve Tanıtma Bakanlığımıza bağlı Genel Müdürlüklere tâyin edilecek kişilerde yüksek tahsil, yüksek öğrenim kaydı aranmasından başka, aynı zamanda Sayın Aksoy'un ortaya koyduğu teklifleriyle bir yabancı dili en iyi şekilde bilmesi kaydı konulmuştu. Hattâ Genel Müdürlere başka, Teftiş Heyeti Reisleri için de bu hüküm bütünüyle uygulanacaktı. Yine arkadaşlarımızın kabul buyurduğu gibi, İktisadi Devlet Teşebbüsleri ve iştirakleri hakkındaki kanun, Genel Müdürleri yüksek öğrenim yapmış kişiler arasından seçeceğine dair de madde taşıyorlardı. Bir Maden Hurdacılığı Şirketi Umum Müdüründen ve Yardımcısından aradığımız yüksek öğrenim tahsili kaydını Anayasa ile kendisine çok mü-

him hizmetler verilen ve gerçekten bitaraf olması, muhtar bir müessese olması gereken bir müessesenin başında bulunan şahıstan aranmamasının ne dereceye kadar doğru olacağını pek muhterem arkadaşlarımın yüksek takdirlerine bırakıyorum. Bu görüşümüze denecektir ki, radyo işleri memlekette yenidir, bunlar teknik isteyen, ihtisas isteyen işlerdir. Bu henüz memleketimizde yoktur. Radyo gibi, televizyon gibi yeni bir müessesede yüksek öğrenim yapmayan radyoda çalışan kişiler de çıkabilir. Onlardan istifade etmek için, bu geçici madde kondu diye bir cevap almamız pekâlâ mümkündür. Şimdi ne diyor? Kurumun kuruluşundan önceki süre içinde radyo hizmetlerinde en az beş sene başarı ile çalışarak, tecrübe, ihtisas sahibi oldukları Yönetim Kurulunca tesbit edilenler. Bu geçici madde Yüksek Meclisin kabulüne iktiran ettiği halde, bugün hali hazırda radyoda 5 yıl çalışan bir kişiyi Yönetim Kurulu inhasını yapmak sureti ile..

BAŞKAN — Bir dakika Sayın Sezgin, arkadaşlar ayrılmasınlar çünkü açık oylama yapacağım yoklama mahiyetindedir.

Affedersiniz Sayın Sezgin, bir ihtar mahiyetinde idi, devam buyurun efendim.

İSMET SEZGİN (Devamla) — Demek ki, radyoda 5 yıl çalışan, yüksek tahsil yapmamış, hattâ lise kaydı da yok, Yönetim Kurulu derse ki, radyoda tecrübesi, ihtisası var, böyle bir kimseyi Genel Müdür yapabileceğiz. Şimdi biz tecrübenin; ihtisasın radyoda çalışmış olmanın, çalışanlara birtakım ihtisaslar verebileceğine inanıyorum. Radyonun memleketimizde yeni kurulmuş bir müessese olduğunu kabul ediyoruz. Bu işte çalışan, ihtisası olan insanların da az olduğunu kabul ediyoruz. Fakat bütün bunlara rağmen, gerçekten önemli bir müessesenin başına, yüksek öğrenim yapan ve bu yüksek öğreniminin yanında kanunda da denildiği gibi, bilgi, görgü ve tecrübesi olan bir kişinin oturtulmasını müessesenin en iyi bir şekilde işleminin teminatı için şart koşuyoruz. Ve bunun için Genel Müdür ve yardımcılarında yüksek öğrenim kaydı aranmaksızın tayin edilecekleri hükmünün çıkarılarak, yine Yönetim Kurulunca hazırlanacak yönetmeliklerde yüksek öğrenim kaydı aranırsa meselâ; radyo evi müdürü için program müdürü için, bunlardan yüksek öğrenim kaydının aranmamasını aynı gerekçe ile biz de kabul edi-

yoruz. Bu maksatla Kurumun kuruluşundan önceki süre içinde radyo hizmetlerinde en az beş yıl başarıyla çalışan tecrübe ve ihtisas sahibi oldukları Yönetim Kurulunca tesbit edilenler bu kanunun 47 ne maddesinde söz konusu olan yönetmeliklerde yüksek öğrenim kaydının gerekli görüldüğü görevlere bu kayıt aranmaksızın atanabilirler, şeklindeki önergemizi Divana takdim ediyoruz. TRT nin en mükemmel bir şekilde çalışması ve geleceğinin teminat altına alınması için yönetiminin en ince noktalarına kadar durmayı vazife telâkki ettiğim cihetle yüksek huzurlarınızı işgal ettim. Oylarınızı önergem yönünde kullanmanızı rica edeceğim. Hürmetlerimle.

BAŞKAN — Buyurun Komisyon.

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ COŞKUN KIRCA (İstanbul) — Muhterem arkadaşlar; mesele, Turizm ve Tanıtma Bakanlığının idari meselelerinden çok farklıdır. Burada daha ziyade yüksek tahsil dahi yapmış olsa, bir kimse'nin aslında ihtisasının, tecrübenin ve zevkin hâkim olması gereken bir sahanın içinde bulunuyoruz. Sayın İsmet Sezgin arkadaşım, bunu kabul buyurdular. Tahmin olunur ki, şimdilik her ne kadar akla gelemiyorsa da, yüksek tahsil yapmış kimseler arasından böyle bir mevkie gelebilecek bir kimse bulunabilir. Bu maddede bu kimseler, maddede bertaraf edilmiş değildir. Ama Türkiye'de radyo - tarihini hatırlamıyorum - fakat çok eskiden beri işletilmektedir, bunu işletirken, başında bulunan ve radyoyu dirayetle idare etmiş olan insanlar arasında, genel müdürlükten farklı vazifeler görmemiş olup, yüksek tahsili olmıyanlar da vardır. Binaenaleyh, hele radyonun ilk kuruluşu sırasında bu gibilerin hizmetinden de istifade etmemek mümkün değildir. Dikkat buyurulursa bu madde çok dikkatle kaleme alınmıştır.

Muhtar bir yönetim kurulu kuruyoruz, 5 yıl ihtisas ve tecrübe sahibi demiyoruz. Böyle olduğu yönetim kurulu tarafından tesbit edilecek diyoruz. Binaenaleyh, eğer sevki kadarla yüksek öğrenim yapmamış olup da, fiilen senelerle radyoda hizmeti sepk etmiş, ihtisas ve tecrübe sahibi olmuş ve bu vasfı taşıdıkları muhtar, bitaraf yönetim kurulunun kalifiye üyeleri tarafından tesbit edilmişse, niçin böyle bir kimseye umum müdürlük veya yardımcılığı verilmez, bunu aulamaya imkân görmüyo-

rum. Bu madde dikkatle kaleme alınmıştır. İleride her hangi bir suiistimali önleyici unsur ve teminat, yönetim kuruluna bu kararın verilmesi yetkisinin bırakılmış olmasındadır. Binaenaleyh, maddenin aynen kabulünü zaruri görmekteyiz efendim.

BAŞKAN — Madde hakkında başka söz isteyen yok. Sayın Sezgin'in değiştirge önergesini okutup oylarınıza sunacağım :

Yüksek Başkanlığa

Sıfahen arz ettiğim sebepler muvacesinde geçici 4 neü maddenin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederim. Saygılarımla.

Aydın

İsmet Sezgin

«Kurumun kuruluşundan önceki süre içinde radyo hizmetlerinde en az beş yıl başarı ile çalışarak tecrübe ve ihtisas sahibi oldukları Yönetim Kurulunca tesbit edilenler, bu kanunun 47 ne maddesinde söz konusu yönetmeliklerde yüksek öğrenim kaydının gerekli görüldüğü görevlere bu kayıt aranmaksızın atanabilirler.»

BAŞKAN — Komisyon katılıyor mu?

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ COŞKUN KIRCA (İstanbul) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Sayın İsmet Sezgin'in değiştirge önergesini oya sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... 9 a karşı 38 oyla kabul edilmiştir.

Maddeyi oya sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İlk Yönetim Kurulu seçimi

GEÇİCİ MADDE 5. — Kurumun Yönetim Kurulunun kuruluşu, bu kanunun yayımı tarihinden başlayarak üç ay içinde tamamlanır. Genel Müdür de, aynı süre içinde atanır.

BAŞKAN — Madde hakkında söz isteyen?. Yok. Maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Eski hükümlerin uygulanması

GEÇİCİ MADDE 6. — Hizmetler, tarifeler ve çalışma ile ilgili diğer konular için yeni hükümler yürürlüğe girinceye kadar, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte mevcut hükümlerin uygulanmasına devam olunur.

BAŞKAN — Madde hakkında söz isteyen?. Yok. Maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Yönetmeliğin yapılması

GEÇİCİ MADDE 7. — 47 ne maddenin 2 ne fıkrasında söz konusu yönetmelik, Yönetim Kurulunun kuruluşu ve Genel Müdürün atanmasından başlayarak iki ay içinde hazırlanır.

BAŞKAN — Madde hakkında söz isteyen?. Yok. Maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İlk hesap dönemi

GEÇİCİ MADDE 8. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten başlayarak o tarihteki mali yılın sonuna kadar olan süre, Kurumun ilk hesap dönemidir.

İlk hesap dönemi altı aydan az ise, ayrıca bilanço yapılmaz ve hesaplar, ileriki yılın bilançosu ile birleştirilir.

BAŞKAN — Madde hakkında söz isteyen?. Yok. Maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Radyo yapımı ödenekleri

GEÇİCİ MADDE 9. — Radyo yapımı için Bayındırlık Bakanlığının yürürlükteki bütçesine konulmuş olan ödeneklerin bu Bakanlıkça harcannasına devam olunur. Ancak, bu konuda Turizm ve Tanıtma Bakanlığına aid olan yetkiler Kuruma geçer.

BAŞKAN — Madde hakkında söz isteyen?. Yok. Maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gelecek yıllara sâri taahhütler

GEÇİCİ MADDE 10. — Radyo hizmetleri için kalkınma plânına dâhil yatırımların yapımı, tesis ve teçhizat masrafları için bu kanunun 1 ne geçici maddesi ve 2 ne geçici maddesi gereğince devir işlemleri tamamlanmaya kadar, 50 milyon lirayı aşmamak kaydıyla, gelecek yıllara sâri taahhütlere girişmeye Turizm ve Tanıtma Bakanı yetkilidir.

BAŞKAN — Madde hakkında söz isteyen?. Yok. Maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

BEŞİNCİ KISIM

Son hükümler

Yönetmelikler

MADDE 47. — Türkiye Radyo - Televizyon Kurumunun kuruluşu, personelinin kadro ve ücretleri, görev ve yetkileri, özlük işleri; da-

nişma kurullarının kuruluş ve çalışma usulleri; Kuruma bağlı işyerlerinin hangi saatlerde işletmeye açık bulunacağı ve görevlilerin çalışma saatleri; bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte mevcut veya sonradan yapılacak Kuruma ait personel meskenlerinden faydalanma hakkı ve şekilleri ile Sağlık Yardımı Sandığının kuruluş, görev ve yetkileri, Yönetim Kurulunca hazırlanıp Turizm ve Tanıtma Bakanlığınca onaylanacak yönetmeliklerle belirtilir.

Türkiye Radyo - Televizyon Kurumunun kuruluşu, personelinin kadro ve ücretleri, görev ve yetkileri ve özlük işleri ile ilgili yönetmeliğin Turizm ve Tanıtma Bakanlığınca onaylanmasından önce, Maliye Bakanlığı ile Devlet Personel Dairesi Başkanlığının görüşü alınır.

Sağlık Yardımı Sandığının kuruluş, görev ve yetkilerine dair yönetmelik için de 2 ne fıkra hükmü uygulanır.

BAŞKAN — Madde hakkında söz istiyen?. Yok. Komisyonun bir çıkarma teklifi var, okutuyorum :

Yüksek Başkanlığa

47 ne maddenin 1 ne fıkrasının 5 ne ve 6 ne satırlarındaki «ile Sağlık Yardımı Sandığının kuruluş, görev ve yetkileri» ibaresi ile bu maddenin 3 ne fıkrası çıkarılmıştır. Arz olunur.

Geçici Komisyon Sözcüsü
İstanbul
Coşkun Kırea

BAŞKAN — Komisyonun teklifini oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde hakkında söz istiyen olmadığına göre, kabul buyurduğunuz önerge ile birlikte maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kaldırılan hükümler

MADDE 48. -- 2 Temmuz 1963 tarihli ve 265 sayılı Turizm ve Tanıtma Bakanlığı Kanununun 38 ne maddesiyle yürürlükte bırakılan 24 Mayıs 1949 tarihli ve 5392 sayılı Kanunun radyo ile ilgili hükümleri, yukarıda zikri geçen Turizm ve Tanıtma Bakanlığı Kanununun 7 ne geçici maddesi ve 15 Eylül 1944 tarihli ve 4670 sayılı Kanun, 9 Temmuz 1953 tarihli ve 6128 sayılı Kanun ve 20 Mayıs 1955 tarihli ve 6588

sayılı Kanun ile 9 Haziran 1937 tarihli ve 3222 sayılı Kanunun 21 Haziran 1957 tarihli ve 7035 sayılı Kanunla değiştirilmiş 5 ne maddesinin (b) bendi hükümleri yürürlükten kaldırılmıştır.

BAŞKAN — Madde hakkında söz istiyen?. Yok. Maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

17 ve 18 ne maddeler Komisyondan gelmiştir, onları okutup müzakeresini yapacağız.

Yüksek Başkanlığa

17 ne madde aşağıdaki şekilde kaleme alınmıştır; arz olunur.

«Millî güvenliğe dokunan haller»

Madde 17. — Başbakan veya görevlendireceği Bakan, milli güvenliğin açıkça gerekli kıldığı hallerde, bir haber veya yayını menetmeye yetkilidir. Men kararının yazılı olması veya sözlü ise, derhal yazıyla tekrarlanması şarttır. Kurumun sorumluluğu altında yapılmayan yayımların men edilmesi halinde, men kararı, ilgililere, Genel Müdürlükçe alındığı tarihten başlayarak 24 saat içinde bildirilir.

26 Nisan 1961 tarihli ve 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen kütükleri hakkındaki Kanunun 52 ile 55 ne maddeleri hükümleri her halde saklıdır.

Birinci fıkrada söz konusu men kararları aleyhine açılacak iptal dâvalarında tebligat, müracaat tarihinden başlayarak 48 saat içinde yapılır; cevap ve cevaba cevap süreleri onar gündür; bu sürelerin tamamlanmasından sonra onbeş gün içinde karar verilir.

Geçici Komisyon Sözcüsü
İstanbul

Coşkun Kırea

BAŞKAN — Söz istiyen?

Buyurun, Akdoğan.

İSMAİL HAKKI AKDOĞAN (Yozgat) —

Muhterem arkadaşlar, Geçici Komisyon, Yüksek Heyetinizin nazara alınmasını arzu ettiği ve karara bağladığı bir önergeyi aldıktan sonra filhal iştirak etmediğini belirtmiş, yine bu iştirak olmamasına rağmen Yüksek Heyetiniz bunun nazara alınmasına karar vermiştir. Kendilerine havale edilen ve nazarı dikkate alınması istenen husus, bu maddenin seçimlerde yapılacak konuşmalarda tatbik edilmesine dair, Sayın Nihat Erim arkadaşımız

tarafından verilen ve seçimlerde tatbik edilmeyeceği hususunun açık bir ifadesi olan fıkranın eklenmesine mütedair idi. Maalesef, görüyoruz ki, Komisyon yine böyle bir fıkranın eklenmesine yanaşmamış, bunu başka türlü ifade ettiği intibahını vermiş ise de, bendenin kanaatine göre, bu Komisyonun yeni teklifi istenilen neticeyi asla elde edemeyecektir.

Şöyle ki, muhterem arkadaşlar, Komisyon Sözcüsü veya Komisyon Başkanı olan arkadaşımız, dün yapmış olduğu konuşmalarda, bu maddenin umumi bir hüküm bulunduğunu ve seçimler anında yapılacak konuşmalarda da uygulanması lâzımgeldiğini, açık olarak beyan ettiler. Bugünkü konuşmaları bunu tekzibeden bir konuşma değildir. Bugünkü konuşmaları, Seçim Kanununun 52 - 55 nei maddelerinde bulunan hükümlerin seçimler anında tatbik edileceğine mütedairdir. Ama, 17 nei maddenin tatbik edilmeyeceğine dair bir husus yok. 52 ve 55 nei maddelerdeki hükümler saklıdır. Zaten saklıdır. Bunu burada tekrar etmeye ne lüzum var? Şimdi biz yukardaki 16 nei maddede «siyasi partilerin seçimleri sırasında radyodan faydalanma şekil ve şartları seçim kurullarında belirtilmiş olan esaslara tâbidir» maddesinden sonra bir fıkranın eklenmesini istiyorduk. 17 nei maddedeki men, seçimler esnasında konuşmalara tatbik edilemez, diye bir fıkranın, bâzı arkadaşlar buna ne lüzum var dediler, yukarda vardır. Hayır, arkadaşlar yukarda yoktur. Şekil ve şartlarıdır o, maddeden sonra bir fıkranın eklenmesini istedik.

Bu men, bizim radyo idaresinden 1950 senesinden bu yana ilk defa hukukumuzda girmektedir. Bilhassa şu hususu belirtmek isterim ki, benim kanaatime göre, 1950 yılından evvelki bir devrenin şartlarına gidiyoruz. Çünkü o zaman yazılı olarak konuşmaları önceden radyo idaresine vermek mecburiyeti vardı ve 1950 senesinden sonra bu usul değiştirildi. Şimdi bu şekilde bir maddeyi koymamakla, Seçim Kanununun 52 ve 55 nei maddesindeki hükümler saklıdır tâbirinden, bu fıkranın ilâvesinden elde edilecek mâna elde edilemeyeceğine göre biz seçimlere bugün grupumuz adına, Sayın Kâzım Arar arkadaşımızın belirttiği gibi, seçim-

lerde yapılan konuşmalara âdeta sansür koymak gibi bir yola gidiyoruz. Bu konuşmamızda arz edildiği üzere, muhterem arkadaşlarım, Seçim Kanununda biraz evvel bu hususları Sayın Coşkun Kırca arkadaşımız izah ettiler. Seçim Kanununda bizzat konuşmalar canlı olarak yapılıyorsa, orada konuşmanın zaptının tutulacağı, daha evvel tele veriliyorsa, tele vermenin zaptının tutulacağını buyurdular.

Muhterem arkadaşlarım, konuşma devam etmekte iken veya konuşma 5 - 10 dakika evvel tele alınmışken; bunun - tahmin etmiyoruz; ama, yarın Başbakan olarak kimin bu mevkiî işgal edeceği, yahut hangi siyasi partinin iktidarda bulunacağı ve bu partinin başında bulunacak kimse de belli olmadığı için, bugün Başbakan bulunan şahısla âlakalı olmıyarak konuşuyorum - bugün veya yarın Başbakan olan bir kimsenin telefonda konuşmayı dinlerken, konuşmanın başında telefonu açarak, «menetim» diye bir haber göndermesi ve yazılı emri arkasından göndereceğini bildirmesi ve yahut da konuşma tele alınmışsa onu okuyarak bunun millî güvenliğe aykırı olduğu noktasından bahsile bunu menetmesi bu teklif ettiğimiz fıkra konulmadığı müddetçe mümkündür. Muhterem arkadaşlarımız belki bu mânâyı çıkarıyorlar. Mademki bu mânâyı çıkarmıyorlar, Yüksek Heyetiniz karar verdiği halde komisyonun bu fıkrayı koymamak hususundaki ısrarı neden ileri gelmektedir? Niçin ihtilâflara sebebiyet veriyoruz, niçin şüphelere meydan veriyoruz? Mademki bu fıkranın konmasına lüzum yok, seçimlerde, bu madde tatbik edilmeyecek ise sarahaten istediğimiz maddeyi koysalın da, hepimiz endişeden kurtulalım. Mademki koymamakta ısrar ediyoruz, ilerdeki tatbikatında şu veya bu istikamete götürmek niyetinde olduğumuz meydana çıkar. Bu da, biraz evvel arz etmiş olduğum gibi, radyoda partilerin istifade hakkını, 1950 yılından evvelki devre götürür. Bu bakımdan bu fıkranın konulmasında zaruret vardır. Komisyonun, Yüksek Meclisin nazara alınmasını karar altına aldığı taktirdeki fıkranın eklenmesi yolunda teklifte bulunması lâzımdır. Hürmetlerimle.

BAŞKAN — Komisyon.

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ COŞKUN KIRCA (İstanbul) — Muhterem arkadaşlarım, Sayın Akdoğan arkadaşımız, seçimlerde rad-

yodan yapılacak konuşmalar, sanki munhasıran Seçim Kanununa göre siyasi partiler adına yapılacak konuşmaların gibi bir ifadeye bulundular. Seçim zamanında radyoda, radyonun normal meşriyatı da vardır. Burada mahfuz tutulması istenilen şey, radyoda siyasi partiler adına yapılan konuşmalardır. Yoksa alelittlak seçim zamanında yapılan bütün konuşmalar değil. İşte bu sebeptendir ki, biraz dikkatsizce kaleme alınmış olan bu metni tamamen İsmail Hakkı Akdoğan'ın maksadına hizmet edecek tarzda ve o maksada hasren komisyonca kaleme alınmıştır. Bunun için burada huzurlarımızı uzunboylu işgal edecek değilim. Ama, 52 - 55 nci maddeler çok sarıh, bu sarahat muvacehesinde ve bunlar özel hüküm teşkil ettiği ehitte, ne evvelden sansür edilmesi, ne de hattâ evvelden Hükümetin veya idarenin her hangi bir merci tarafından öğrenilmesine dahi mümkün olmayan bir konuşmanın yayımlanması, bu kanunun 52 nci maddesiyle emredilmektedir. Ortada özel bir kanun varken, umumi kanun hükümlerinin tatbik edilemeyeceği aşıkârdır. Binaenaleyh 298 sayılı Kanunun 52 ve 55 nci maddeleri saklıdır, demekle biz aslında Sayın Akdoğan arkadaşımızın istihdaf ettiği mânânın aynıını ama seçim zamanında radyoda yapılan bütün konuşmalar için değil kendisinin de zannediyorum aslında istihdaf etmek istediği siyasi partilerin propaganda konuşmalarına hasren tekrar ediyorum, bu maddenin, bu anlamın aynıını kasdetmiş bulunuyoruz. Bu husus kendilerini sanırım ki, tatmin edecektir. Bu itibarla kanun tekniğine aykırı bir tedvin tarzına bizi lütfen götürmesinler.

İSMAİL HAKKI AKDOĞAN (Yozgat) — Komisyon Başkanının şimdi izah ettiği veçhile, siyasi partilerin adına yapılacak siyasi konuşmaların bu madde hükmüne tabi olmadığına dair bir fıkrayı Komisyon hazırlayıp bu maddeye ek olarak vermeye hazır mı?

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ ÇOŞKUN KIRCA (Devamla) — Efendim, 298 sayılı Kanun mevcut iken, bu kanun hükümlerini mahfuz tutmak, esasen buyurduğu hususlar 298 sayılı Kanunun 52 ve 55 nci maddelerinde yazılı olduğu için lüzumsuzdur.

BAŞKAN — Sayın Aksoy.

REFET AKSOY (Ordu) — Muhterem arkadaşlar, uzunboylu müzakere ve münakaşaya

mucibolan bu 17 nci madde, Encümene havale edilmiş idi. Sayın Nihat Erim arkadaşımızın vermiş olduğu tahrir Heyeti Umumiyenin, büyük ekseriyeti ile kabul edilerek Encümene verildi. Encümenin, şimdi o madde hakkında Riyasete takdim etmiş olduğu rapor, haddizatında İctüzüğe uymayan bir rapordur. Çünkü, heyeti umumiyenin, tadilini kabul ettiği bir madde, Encümene havale edildiği zaman, Encümen ya bu tadile ittıba ederekten redaksiyon üzerinde bâzı tadiller yaparakten Divana tekrar takdim eder; yahutta, evvelki noktai nazarında ısrar etmek suretiyle gönderir. O vakit, hakem heyeti araya girer.

Şimdi, Komisyon raporundaki madde üzerinde ısrar etmiyor. Bir tadil yapmış oluyor. Ama öyle bir tadil ki, tahrir sahibinin esas noktayı nazarını inhiraf ettirerekten, yeni bir madde tedvin etmiş mahiyette. O zaman da maksat ortadan zail oluyor. Böyle bir maddenin tadilen Meclise gelmesi ve Heyeti Umumiyeye arz edilmesi zaten usule de uymaz.

Bu itibarla bendenizin kanaatimece, Komisyonun tadilen gönderdiği raporun reddi lâzımdır.

BAŞKAN — Tüzüğümüze göre, Komisyon dikkate alınan önergelere uymak zorunda değildir. Sayın üstadım da bunu hatırlarlar. Onun için gelen maddeyi biz Heyeti Umumiyenize arz edeceğiz. Komisyon sözcüsü de izah etti.

Başka söz istiyen? Yok. Maddeyi oylarımıza sunuyorum. Kabul edenler...

İSMAİL HAKKI AKDOĞAN (Yozgat) — Neyi kabul edenler, Komisyonun maddesini mi? (Gürültüler) Tahrirleri mi?

BAŞKAN — Hangi tahrir beyefendi, bir tahririniz mi var?

İSMAİL HAKKI AKDOĞAN (Yozgat) — Nihat Erim tarafından verilen tahriri...

BAŞKAN — O tahrirlerin hepsini Komisyona verdik. Komisyon bir madde tedvin etti gönderdi. Yeni bir tahririniz yok.

İSMAİL HAKKI AKDOĞAN (Yozgat) — Nihat Erim tarafından verilen tahrir var...

BAŞKAN — Madde buna göre yeniden tedvin edildi. Üzerinde münakaşa cereyan etti. Yeni bir önerge mi var?

İSMAİL HAKKI AKDOĞAN (Devamla)
— Evvelâ Nihat Erim'in takriri oya konulsun.
BAŞKAN — Bunu gönderdik. Komisyon buna uymaya mecbur değil. Bunun üzerinde münakaşa oldu. (Bu, oylarınıza arz edildi. (Madde okunsun sesleri) Okuduk efendim. Münakaşalar bunun üzerinde oldu ya...

(Sağ taraftan beş milletvekili ayağa kalkarak ekseriyetin mevcut olmadığını ileri sürdüler).

BAŞKAN — Oylamada bu devam etmez efendim. (Eder, eder sesleri) Kabul edenler... Etmeyenler...

TURHAN BİLGİN (Erzurum) — (Oturduğu yerden) Sayın Başkan ayağa kalkarak neticenin usulüne itiraz ediyoruz, anlaşılmamıştır,

diyor ve açık oylama yapılmasını istiyoruz. Ekseriyet kabul etmediği takdirde netice almadan, oylamanın anlaşılmadığını iddia ediyorum ve açık oylama istiyoruz. Ekseriyet kabul ettiği takdirde netice almadan, oylamanın anlaşılmadığını iddia ediyorum ve açık oylama istiyoruz.

BAŞKAN — Usule uygun değil efendim. Mamafih arkadaşlar, bir arkadaşın, bir grupun böyle ekseriyet yok iddiasına uymak bizim Riyaset bakımından işimize gelir. Ekseriyet yok farzedip, bunu oylamaktan vazgeçiyorum.

Arkadaşlar esasen biliyorsunuz, bu kanunların müzakeresi devam ettiği müddetçe devamlı mesai yapacaktık. Cuma günü saat 15 de toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma saati: 19,15

7. — SORULAR VE CEVAPLAR

B) YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1. — Giresun Milletvekili Mustafa Kemal Çilesiz'in, 1962 yılı sonbaharında başlayan Ordu - Giresun yolunun onarımı işinin daha ne zamana kadar devam edeceğine dair yazılı soru önergesi ve Bayındırlık Bakanı İlyas Seçkin'in yazılı cevabı (7/318)

Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Aşağıdaki sorunun Bayındırlık Bakanı tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına delâlet buyurmanızı arz ederim.

6 . 6 . 1963

Giresun Milletvekili
Mustafa Kemal Çilesiz

Soru :

Ordu - Giresun arasındaki yolun yapılmasına başlandığı malumdur. 1962 yılı sonbaharında bu sahada tetkik gezisi yapan Sayın Bakan, geçit yollarının ne kadar elverişsiz ve perişan olduğunu ve iktisadi hareketleri ne derece tahdidettiğini bizzat görmüş olmasına rağmen 1962 sonbaharından bugüne kadar bu sıkıntı daha da artmış bulunmaktadır. Hiç olmazsa 1963 yılı için geçit yollarının süratle onarılması bakımından gerekli tedbirlerin alınmasına zaru-

ret bulunduğu meydanda iken, Giresun - Ordu arasında binlerce vasıta, dolayısıyla milli servet heder olmaktadır.

Yukarda belirttiğim tedbirlerin alınmamasını gerektiren saikler nelerdir, bu sıkıntının giderilmesine neden önem verilmemiştir ve bu hal daha ne kadar devam edecektir?

T. C.

Bayındırlık Bakanlığı

Hususi Kalem

Sayı : 651

Konu : Giresun Milletvekili Mustafa Kemal Çilesiz'in yazılı sorusu Hk.

Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : 10 . 6 . 1963 gün ve 7 - 318/5688 - 33528 sayılı yazınız :

1962 yılı sonbaharında başlanan Ordu - Giresun yolunun onarımı işinin daha ne zamana kadar devam edeceğine dair Giresun Milletvekili Mustafa Kemal Çilesiz tarafından verilen yazılı sorusunun aşağıda cevaplandırıldığını saygılarımla arz ederim.

İlyas Seçkin
Bayındırlık Bakanı

Ordu - Turnasuyu - Bulaneak - Küçükklü - Giresun sahil yolu inşaatı sırasında; gerek arazinin hususiyeti dolayısıyla servis yolu vermenin güçlüğü, gerekse devamlı ve anormal derecede yağışlı havalarm başta Piraziz - Küçükklü olmak üzere bâzı kesimlerde zemin üzerinde yaptığı tesirlerle zaman zaman trafik aksamaları olmuştur.

Piraziz - Küçükklü kesiminin inşaatına 1962 yılında başlanmış olup önümüzdeki günlerde tamamlanacak ve standart yol trafiğe açılacaktır.

Piraziz - Turnasuyu arasında yeni yolun mevcut yolla birleştiği noktalarda toplam uzunluğu 5,5 Km. olan servis yollarının yapımına girilmiştir. Servis yollarının emniyetli geçit sağlayacak duruma girmesini mütaakip yolun inşaatına başlanacaktır. Havalar müsait gittiği takdirde, bu kesimde inşaatın kıştan evvel bitirilmesine çalışılmaktadır.

2. — *Aydın Milletvekili Hilmi Aydınçer'in, Germencik ilçesinin içme suyunun kökünden halli için ne gibi tedbirler düşünüldüğüne dair yazılı soru önergesi, ve İmar ve İskân Bakanı Fahrettin Kerim Gökay'ın yazılı cevabı (7/331)*

Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Aydın vilâyeti Germencik ilçesinin içme suyu durumu süratle ele alınmasını icabettirecek bir hayati konu haline girmiştir. Halen kasabada miktarı gayrikâfi ve içilmeye elverişli olmayan Öküzbaşı suyu namiyle mâruf suyun başında halk gece gündüz kuyruk olmuş beklemektedir.

Dünderli suyu ismi verilen ve evvelce içme suyu olarak kullanılan su ise 2 inçlik kadar olup bu suyun kaynağından da bugün istifade edilememektedir, ıslaha muhtaçtır.

Germencik ilçesi gündün güne inkişaf etmekte olmasına rağmen susuzluktan halk derin bir ıstırap içinde, âdeta bir kerbelâ hayatı yaşamaktadır. Şahsan yaptığım etüdler neticesinde bu şirin ilçemizin içme suyu derdini halledebilmek için Germencik'in 12 ilâ 15 Km. kadar Kuzeyinde Dağyeni köyü civarında bulunan (Dampınar) suyunun bir miktarının içme suyu olarak getirilmesi lüzum ve zarureti vardır. Öğrendiğime göre bir müddet evvel İller Bankasınca 20 000 liralık bir su arama projesi ihalesi yapılmış. Mıntakada su aranılacaktır.

Netice olarak : Yanıp kavrulan şirin Germencik ilçemizin içme suyunun kökünden ve âcilen halli için ne gibi tedbirler düşünüldüğünün ve İller Bankasınca ne miktar tahsis yapılabileceğinin yazılı olarak cevaplandırılmasını Sayın İmar ve İskân Bakanından önemle istirham ederim.

Aydın Milletvekili
Hilmi Aydınçer

T. C.

İmar ve İskân Vekâleti
Özel Kalem Müdürlüğü
Sayı : Ö.K. 1-1/1156

22.8.1963

Özü : Yazılı soru Hk.

Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : 13.7.1963 tarih ve 7/334-6196/36568 sayılı yazıya K.

Aydın Milletvekili Hilmi Aydınçer tarafından verilen yazılı soru önergesi cevaplandırılarak ilişikte sunulduğunu arz ederim.

Ord. Prof. Dr. F. K. Gökay
İmar ve İskân Bakanı

Sayın Aydın Milletvekili Hilmi Aydınçer'in Germencik içme suyu durumu hakkındaki yazılı soru önergesi cevabı :

Soru : Germencik içme suyunun kökünden halli için ne düşünülmektedir?

İller Bankasınca ne miktar tahsis yapılabilecektir)

Germencik'in 12-15 kilometre kadar kuzeyindeki Dağ yeri civarında bulunan Dampınar suyunun bir miktarının içme suyu olarak getirilmesi talebedilmektedir.

Cevap : Germencik içme suyu durumu İller Bankasınca mahallen tetkik edilmiş ve tevsî projesi yapılması icabettiği sonucuna varılarak projesi 24.8.1962 tarihinde 12 505 liraya ihale edilmiştir. İhale halen devam etmektedir. Proje esaslarını ihtiva eden hidrolojik rapor 21.6.1963 tarihinde Bakanlığımızca tasdik edilmiştir. Tasdikli hidrolojik rapora göre kasaba su ihtiyacının derin kuyulardan temininde zaruret vardır. Civardaki membalardan, kifayetsiz ve uzak oluşları dolayısıyla istifade edilememektedir.

Kasabanın müstakbel ihtiyacı olan 15.82 1/sn münferiden ve müstereken hiçbir kaynak temin

edememektedir. Soruda adı geçen Dağyeri civarındaki kaynak 1,2 - 2,5 1/sn lik debide ve kasabaya 15 kilometre mesafededir. Ve aynı zamanda sulama suyu olarak da kullanılmaktadır.

Bu suyun kifayetsiz ve uzak olması dolayısıyla kasabaya isalesi düşünülmemektedir. Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğüne açılan bir kuyudan 8 1/sn. su elde edildiği göz önünde tutularak müstakbel ihtiyacın iki kuyudan temini mümkün görülmüştür.

Derin kuyuların açılması işi İller Bankasının sondaaj programında olup bu iş için, Bakanlığımız emrindeki Belediyeler fonundan evvelece proje için tahsis edilen 20 000 liraya ilâveten 30.4.1963 tarihinde 80 000 lira tahsis edilmiştir.

Proje mütaahhidi, tasdikli hidrolojik rapor esaslarına göre içme su projesini hazırlamaktadır. Projenin tekemmülünü mütaakıp işin malî portesi belli olabilecektir.

3. — *Edirne Milletvekili Fahir Giritlioğlu'nun, 1963 yılında Edirne ili dâhilinde hangi köy yollarının yapılacağına dair yazılı soru önergesi ve Bayındırlık Bakanı İlyas Seçkin'in yazılı cevabı (7/339)*

Millet Meclisi Başkanlığı
Eliyle
Bayındırlık Bakanlığına

1962 yılında Edirne ilinde yapılan köy yollarının: Milletvekili olarak bizlere verdiğiniz 1962 yılı intikal programında yazılı esaslar dâhilinde yapılmamış olduğunu maalesef müşahade ettim.

Aynı başıbozukluğun bu sene de olması ihtimali vardır. İera makamlarını kontrol lüzumunu hissetmekteyim. Diğer taraftan seçim bölgesi sakinlerinin yol konusundaki suallerini cevaplandırmak zorundayım.

Bu itibarla :

1. 1963 yılı içerisinde Edirne ili dâhilinde hangi köylerin yollarının kaç kilometre olarak ve kaç lira bedel sarfı ile yapılacağına bir cetvel halinde tarafıma bildirilmesini,

2. 1962 yılı içerisinde Meriç ilçesinin tek köyünün yolunun yapılmamış olması İpsala - Enez ve Keşan ilçeleri dahi yol faaliyetinden son derece az nasiplerini alan ilçelerimiz olması itibarıyla, bu dört ilçenin ihtiyaçlarının telâfisi bakımından bakanlıkça ne düşünüldüğünün,

3. Keşan'ın, sekiz kilometre mesafesinde bulunan küçük doğanca köyü, zengin Linyit ocaklarının bulunduğu bir mıntaka olmasına ve Trakya'nın Gelibolu yarımadası ile çevresinin mahruk ihtiyacını bu köy kömürleri sağlmasına ve Küçük Doğanca köyünü Keşan'a bağlayan güzergâh üzerindeki köprü ve menfezlerin 1 ne Dünya Harbi zamanında demiryolu inşaatı vesilesiyle tamamlanmasına göre: İstihsal edilen kömürlerin nakliyatı ile ilgili Küçük Doğanca yolunun, bu ehemmiyetine mebni yaptırılması ile ilgili olmak üzere Bakanlığın veya valiliğin bir tereih kararı mevzuubahis olabilir mi?

Bu hususların yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla rica ederim.

25 . 7 . 1963

Edirne Milletvekili
Fahir Giritlioğlu

T. C.

Bayındırlık Bakanlığı
Hususi Kalem
Sayı : 652

16.9.1963

Konu: Edirne Milletvekili Fahir Giritlioğlu'nun yazılı sorusu hakkında.

Millet Meclisi Başkanlığına
İlgi : 20.8.1963 gün ve 7 - 339/6350 - 37462 sayılı yazı :

1963 yılında Edirne ili dâhilinde hangi köy yollarının yapılacağına dair Edirne Milletvekili Fahir Giritlioğlu'nun yazılı soru önergesinin aşağıda cevaplandırıldığını saygı ile arz ederim.

Bayındırlık Bakanı
İlyas Seçkin

5 yıllık köy yolları plân tasarıları merkezde hazırlandıktan sonra, istikamet ve tatbikat sıraları için illerin mütalâaları alınmış ve daimî enümen kararına bağlanmıştır.

Senelere göre vâdelere ayrılmış olan tasarıların tatbikat programlarına intikalinde, gerek genel bütçeden ayrılan yardım ödeneği nisbeti ve gerekse özel idare bütçelerinin yatırım takatleri tasarı ve tatbikat programları arasında bir fark husule getirmektedir.

1. 1963 yılı içerisinde Edirne ili dâhilinde yapılacak köy yolları ile bu işlere sarf edilecek ödenek miktarı ilişik cetvelde gösterilmiştir.

2. Edirne ili, 1962 yılında Meriç ilçesinde hiçbir köy yolunun yapımı, onarımı veya bakımı hususunda teklifte bulunmamıştır.

1964 yılı program tasarisına göre :

a) Meriç ilçesinde :

7 kilometre köy yolunun yapımı için 140 bin liranın,

b) Keşan ilçesinde :

12 kilometre köy yolunun yapımı için 240 bin liranın,

c) Ipsala ilçesinde :

18 kilometre köy yolunun yapımı için 180 bin liranın, ayrılması düşünülmektedir.

d) Enez ilçesinde :

Valilikçe köy yolu yapımı teklif edilmemiştir.

3. 9 Km. tuldeki Keşan - Küçük Doğanca köy yolunun yapımı, valilikçe 1964 yılı köy yolları program tasarisına alınmıştır.

İli : Edirne	Yolun adı	Umumî tulü Km.	Çalışılacak Km.	Yapım ba- kım tulü Km.	Ödenek			Yekûn
					Bakanlık yardımı	Devir ödenęi	Özel idare	
Köy yolu yapımı :								
Üyükli - Tatar								
		12	0—12	12				240 000(*)
					120 000	—	—	120 000
Köy yolu bakımı :								
Arnavutköy - Çömlek								
		19	0—19	19	—	—	7 600	7 600
Karakasım - Orhaniye								
		2	0—2	2	—	—	1 600	1 600
Orhaniye - Ekili								
		10	0—10	10	—	—	8 000	8 000
Lalapaşa - Büyünlü								
		8	0—8	8	—	—	3 200	3 200
Elçili - Saçlımüsellim - Sığırcılı - Çakmak - Haniitli - Değirmenci - Uzunköprü - İstas- yon								
		21	0—21	21	—	—	16 800	16 800
Hamidiye - Kırköy - Çavuşlu								
		18	0—18	18	—	—	7 200	7 200
Hamidiye - Kurtbey - Balaban								
		17	0—17	17	—	—	6 800	6 800
Çalıkurdu - Gemici - Akçadam								
		20	0—20	20	2 260	—	5 740	8 000
		115		105	2 260	—	56 940	59 200
Genel toplam					122 260	—	56 940	179 200

(*) % 50 köylü yardımı.

4. — Edirne Milletvekili Fahir Giritlioğlu'nun, Edirne çiftçilerinin 1963 ekim dönemi suni gübre ihtiyaçlarının zamanında temin edilip edilmeyeceğine dair yazılı soru önergesi ve Tarım Bakanı Mehmet İzmen'in yazılı cevabı (7/341)

Millet Meclisi Başkanlığı eli ile
Tarım Bakanlığına

Aşağıdaki hususların yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla rica ederim.

7 . 8 . 1963

Fahir Giritlioğlu
Edirne Milletvekili

1. Edirne ilinde ihtiyaç sahibi çiftçilerimiz 1963 ekim mevsimi içerisinde gereken suni gübrenin zamanında dağıtılabilmesi için ne gibi tedbirler alınmıştır. Bakanlıkça ittihaz edilen tedbirle ilgili kararlar gübrenin lüzumlu olduğu, 1963 Eylül ayı içerisinde tahakkuk safhasına girebilecek midir?

2. Suni gübrenin lüzum ve faydasını idrak eden Edirne çiftçilerinin aynı derecede chemiyetini idrak ettikleri ve suni gübrenin tohumla birlikte kararlı nisbette tarlaya atılmasını temin kılmaya yarıyan mipzer isimli aletin zirai donatım kanalı ile ve krediye dayanan bir tevzi usulü ile Edirne'de istiyen çiftçilerimize verilmesi kabil midir?

3. Tohumu ve suni gübreyi birlikte olarak tarlaya atan mipzerlerin piyasada peşin para ile dahi bulunmamasından şikâyet eden Edirne çiftçilerimizin bu ihtiyaçları karşısında gerek Zirai Donatım müessesesi ve gerek ithal sistemi yolları ile ihtiyacı Bakanlığımızın karşılaması kabil olabilecek midir?

T. C.

Tarım Bakanlığı

6 . 9 . 1963

Özel Kalem Müd.

Sayı : 869

Konu : Edirne Milletvekili Fahir Giritlioğlu'nun yazılı sorusu Hk.

Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : 20 . 8 . 1963 gün Genel Sekreterlik Kanunlar Dairesi 7/341-6394/37877 sayılı yazı.

Edirne Milletvekili Sayın Fahir Giritlioğlu'nun, Edirne çiftçilerinin 1963 ekim dönemi kimyevi gübre ihtiyaçlarının zamanında temin edilip edilmeyeceği hakkındaki yazılı soru

önergesi tetkik edildi, buna dair cevaplarımız aşağıda arz olunmuştur.

1. Edirne ilinde ihtiyaç sahibi çiftçilere 1963 ekim mevsimi içerisinde gereken kimyevi gübrenin zamanında dağıtılması için Türkiye Zirai Donatım Kurumu tarafından alınan tedbirler meyanında; Edirne il merkez bayiliğinde 150 ton amonyumsulfat, 85 ton toz süperfosfat, 25 ton grenüle süperfosfat, Keşan bayiliğinde 200 ton amonyumsulfat, 200 ton toz süperfat ve Uzunköprü bayiliğinde 102 ton amonyumsulfat, 108 ton toz süperfosfat olmak üzere cem'an 870 ton kimyevi gübre stok edilmiş bulunmaktadır.

Ayrıca İstanbul Bölge Müdürlüğü tarafından Edirne'ye 1 000 ton toz süperfosfat, 700 ton amonyumsulfat, Uzunköprü'ye 500 ton toz süperfosfat, 300 ton amonyumsulfat olmak üzere 2 500 ton kimyevi gübrenin sevki müteahhitine ihale olunmuştur. Bunun dışında, talep vuku buldukça sevkiyat yapılmak suretiyle belirecek ihtiyaçların karşılanması içinde hazırlıklı bulunmaktadır.

İzahatımızdan anlaşılacağı üzere 1963 Sonbahar ekim mevsiminde Edirne ili dâhilinde bir kimyevi gübre sıkıntısı bahis konusu değildir.

2. Türkiye Zirai Donatım Kurumunca bu yıl 500 aded kombine mibzerin mubayaası için teklif toplanmış ise de verilen fiyatların 10 - 14 bin lira arasında olması hasebiyle; bu fiyatlarla satışlarının mümkün olamayacağı kanaati karşısında ithal edilmelerinden sarfinazar edilmiştir. Bu mibzerlerin önümüzdeki ekim yılı yerli olarak imâli için mezkûr kurumca gerekli etüt hazırlıklarına başlanmıştır. Hazırlanan prototip mibzer tarla tecrübelerine sokulmak üzeredir.

Mibzerin yerli olarak imalâtında, Zirai Donatım Kurumunca Makina Kimya, Şeker Şirketi ve Devlet Demiryolları atelyelerinden istifade edilmesi düşünülmektedir.

3. Ayrıca gübre müvezzili mibzerlerin çiftçi tarafından kolayca tedarikini temin maksadıyla Zirai Donatım Kurumundan başka ziraat makinaları ithalâtçısı firmalara, ithalâtları meyanında bu mibzerlere de yer verilmesi için Bakanlığımızca tavsiyede bulunulmuştur. Bilgi edinilmesini saygılarımla rica ederim.

Mehmet İzmen

Tarım Bakanı

5. — *Kastamonu Milletvekili Ali Özdikmenli'nin, Kastamonu ilinde inşa edilecek olan kapalı spor salonu için konulan ödeneğin gönderilip gönderilmediğine dair yazılı soru önergesi ve Devlet Bakanı Necmi Ökten'in yazılı cevabı (7/356)*

Millet Meclisi Sayın Başkanlığına

Aşağıdaki sorunun Sayın Devlet Bakanı tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ve rica ederim.

Kastamonu Milletvekili
Ali Özdikmenli

Beş yıllık plân tatbikatından olan Kastamonu için ayrılan ve Resmî Gazetede ilân dahi edilen kapalı spor salonu için konulan 500 000 lira mahalline sarf edilmek üzere gönderilmiş midir? Gönderilmişse hangi tarihte gönderilmiştir? Henüz yollanmamışsa sebebi nedir?

T. C.

Başbakanlık

13 . 9 . 1963

Beden Terbiyesi Genel
Müdürlüğü

Tesisler : 2-37-72/7204-13701

Konu : Kastamonu spor salonu Hk.

Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : Millet Meclisi Genel Sekreterliği Kanunlar Müdürlüğü 7/356 ve 6511 - 38363 sayılı yazılarına.

Kastamonu Milletvekili Sayın Ali Özdikmenli'nin Kastamonu spor salonu hakkında Başkanlığınıza tevdi ettiği yazılı soru önergesi cevabının ekli olarak sunulduğunu saygı ile arz ederim.

Necmi Ökten
Devlet Bakanı

Kastamonu Milletvekili Sayın Ali Özdikmenli'nin Kastamonu spor salonu hakkındaki yazılı soru önergesi cevabı :

Futbolda müşterek bahis gelirleri ile yapılabilmekte olan spor saha ve tesisleri için programlarda gösterilen miktarlar tahsis olmayıp ihale neticelerine bağlı değişebilen rakamlardır.

7258 sayılı Kanunun 4 ncü maddesi uyarınca Spor - Totodan alınan % 40 Genel Müdürlük hissesinin sarfına Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü yetkili olduğu cihetle tesis inşası

için mahallinde sarf edilmek üzere para gönderilmemekte ve işin ihalesi Genel Müdürlükçe yapılmaktadır.

Kastamonu spor salonunun arsa tapulama işi temmuz 1963 te bitmiş olup proje ve ihale dosyası hazırdır. Salonun ihalesi programda mevcut diğer (1 000 kişilik) salonlarla birlikte bu sene yapılacak ve 29 Ekim 1964 te hizmete açılacaktır.

6. — *Sivas Milletvekili Ahmet Kangal'ın, Kangal veterinerlerinin başka vilâyete nakli sebebine ve bu naklin durdurulup durdurulamayacağına dair yazılı soru önergesi ve Tarım Bakanı Mehmet İzmen'in yazılı cevabı (7/364)*

Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına
Ankara

Aşağıdaki soruların Sayın Ziraat Bakanı tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına delâletlerinizi saygıyla arz ederim.

Sivas Milletvekili
Ahmet Kangal

1. Kangal Veterineri Emin Süner'in âni olarak başka vilâyete naklinin sebebi,

2. Sivas Valisinin veteriner için Bakanlığınıza Y.T.P. lilere karşı haşın davrandığından bahsile Kangal'dan nakline dair yazısı olup olmadığını ve partizan hareketi varsa ne gibi ve saikle ne işlem yapıldığı,

3. Türkiye'nin sayılı hayvan yetiştiricisi olan bu kazanın bu gibi nakille Şap, Birazzo, Şarbon gibi hastalıkların devam ettiği şu sıralarda hayvan sahiplerinin mutazzar olmaması için bu naklin durdurulup durdurulmıyacağı?

T. C.

Tarım Bakanlığı
Özel Kadem Müd.
Sayı : 419/80470

17 . 9 . 1963

Konu : Sivas Milletvekili Ahmet Kangal'ın yazılı sorusu Hk.

Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : 9 . 9 . 1963 tarih Genel Sekreterlik Kanunlar Dairesi 7/364-6578/38593 sayılı yazı.

Sivas Milletvekili Sayın Ahmet Kangal'ın, Kangal ilçesi veterineri Emin Sümer'in nakline dair yazılı soru önergesi tetkik edildi :

1. Kangal ilçesi veterinerinin başka vilâyete

te nakledilmesi keyfiyetinin «âni olarak» diye vasıflandırılması yerinde değildir. Zira dosyanın tetkikinden anlaşıldığına göre 2.8.1963 tarihinde Afyon Valiliği emrine atanan bu veteriner hakkında bir Devlet memurunun hareketleriyle kabili telif olmıyan nâhoş ve kanunen memnu iştigal konuları üzerindeki şikâyetler 17 Aralık 1962 tarihinde başlamıştır. Ancak şurasını işaret edelim ki bu şikâyetler nereden gelirse gelsin resmî merci ve makamlarca Devlet hizmeti ve memur lehine tedbir almak zarureti görülünceye kadar hiçbir muameleye tabi tutulmamıştır.

2. Sonradan öğrendiğimize göre İçişleri Bakanlığına vâkı şikâyetler valiliğe intikal ettirilmiş yapılan tetkike müstenit valiliğin ili dâhilinde yaptığı bir nakil üzerine vâkı istizahımıza cevaben :

a) Kangal ilçesi veteriner hekimi Emin Sümer'in, kasaba içerisinde tafsilâtı mahfuz hareketlerine mâni olmak istiyen emniyet mümessilleri ile karşılaşarak adalete intikal eden nâhoş hallere sebebiyet verdiği,

b) Ayrı siyasi inançlara sahip vatandaş gruplarından birisine iltihak etmiş şüphesini uyandıracak hareketleri ile memuriyet, resmî Devlet hizmeti ve vazife mükellefiyeti ile bağdaşmıyan bu tutumundan ötürü de bir kısım vatandaşın itimadını kaybeder duruma düştüğü gerekçesi ile bu memurun başka bir vilâyete nakline lüzum gösterilmiştir.

Bu nakil keyfiyeti; bir taraftan Bakanlığım camiasına mensup bir memurun ileride bu gibi hafif ve gayrikanuni hâdiselere isminin karışarak istikbalinin tehlikeye düşmesinin

önlenmesi, diğer taraftan karşısında olduğu hissini uyandırdığı vatandaşlarla çekişmesiz, ve huzurlu bir memuriyet vererek memlekete, mensup bulunduğu meslek yönünden her mesai günü daha fazla yararlı olma zamanına sahip bulunması için yapılmıştır.

Sayın soru sahibinin, olayları daha yakinen bildiğine, bütün hemşerilerini ve ilçe veterinerini sevdiğine ve bunların huzur içinde bulunmalarını arzu ettiğine kaani bulunarak, bu izahlarımızdan sonra; adı geçen memurumuzun aynı ilçede, huzur içerisinde ve tam raddımanla vazifesine devamının mümkün olmayacağı, bu hal devam ederse vatandaşlar arasında arzu edilmıyen olayların vukubulabileceği, bu naklin bilhassa memurun lehine yapılmış önleyici ve uyarıcı bir tedbir olduğu ve naklin durdurulmasının bilhassa bu safhada zararlı olacağı hakikatleri muvacehesinde; Bakanlığımızca yapılan işlemde isabet bulacaklarına inanıyoruz.

3. Salgın hayvan hastalıklarının takip ve mücadelesi her vilâyette vilâyet merkezinde mevcut teşkilâtın hastalık mahallinde teksifi suretiyle gerçekleştirilmektedir.

Bu itibarla Kangal ilçesinde geçici bir zaman için veteriner hekimin bulunmamasıyla hastalık takibatının sekteye uğraması ve halkın bu bakımdan zarar görmesi bahis konusu değildir.

Bununla beraber en kısa zamanda Sivas Valiliği emrine bir veteriner hekimin tâyin edileceğini bilgilerinize arz ve rica ederim.

Mehmet İzmen
Tarım Bakanı

7. — DÜZELTİŞLER

24 . 9 . 1963 tarihli 124 ncü Birleşim tutanağı sonuna ekli 455 S. Sayılı basmayazıda aşağıdaki düzeltişler yapılacaktır :

Sayfa	Madde	Satır	Yanlış	Doğru
15	4	3	aralarında	aralarından
15	5	2	Bu amaçlar	Bu amaçla
17	7	3	sağlıyamaz	sağlıyamazlar
21	12	3	Bu ürsülerin	Bu kürsülerin
21	12	4	üyelk	üyelik
23	18	11	olup olmadığı ve	olup olmadığı, yayın ile ilgisi bulunup bulunmadığı, bu maddede yazılı şartlara uygun olup olmadığı ve
23	19	2	sız fiillerde,	siz fiillerde,
27	25	4	yayımlarla	yayımlarla
29	36	1	Kurum haber	Kurum, haber
31	38	3	işletmesinde	işletilmesinde
31	41	3	ortaklarının	ortaklıklarının
31	42	1	içinden görevleri	içinden, görevleri
37	49	2	maddesi	maddeleri

Millet Meclisi

GÜNDEMİ

YÜZ KIRKÜÇÜNCÜ BİRLEŞİM

26 . 9 . 1963 Perşembe

Saat : 15,00

I

A - BAŞKANLIK DİVANININ GENEL KURULA SUNUŞLARI

1. — İzmir Milletvekili Şinasi Osma ve Edirne Milletvekili Nazmi Özogul'un, orduda kıt'a hizmetinde çalışan kara, subay ve astsubaylarına ait kıt'a tazminatı verilmesi hakkındaki kanun teklifinin aynı mezuda Hükümetçe hazırlanmakta olan kanun tasarısı ile birlikte görüşülme üzere müzakeresinin tehir edildiğine dair Millî Savunma Komisyonu Başkanlığı tezkeresi (3/710)

B - İKİNCİ DEFA OYA KONACAK İŞLER

II

SORULAR, GENSORULAR VE GENEL GÖRÜŞME

1. — Amasya Milletvekili Nevzat Şener'in, Gümüşhacıköy ve Göynücek ceza evlerinin 13-14'ü veya yeniden inşası hakkında ne düşünüldüğüne dair Adalet Bakanından sözlü sorusu (6/589)

2. — Erzurum Milletvekili Ertuğrul Akça'nın Dinamit ve trol ile balık avlamanın önlenmesi hususunda ne düşünüldüğüne dair Tarım ve Ticaret Bakanlarından sözlü sorusu (6/601)

3. — Eskişehir Milletvekili Aziz Zeytinoglu'nun, tren ücretlerinde yapılan indirimlerin öğretmen ve öğrencilere neden tatbik edilmediğine dair Ulaştırma Bakanından sözlü sorusu (6/607)

4. — Eskişehir Milletvekili Aziz Zeytinoglu'nun, Devlet Su İşleri tarafından çiftçilerden alınan su ücretlerinin geçici veya devamlı olarak alınmaması hakkında ne düşünüldüğüne dair Bayındırlık Bakanından sözlü sorusu (6/608)

5. — Eskişehir Milletvekili Aziz Zeytinoglu'nun, ithal edilen traktör, motor ve aletlerinin çiftçilere ucuz satılması hususunda ne düşünüldüğüne dair Tarım Bakanından sözlü sorusu. (6/609)

6. — Eskişehir Milletvekili Aziz Zeytinoglu'nun, Zirai Donatım Kurumu tarafından ithal ve monte edilen traktörlerin çiftçilere geç verilmesi sebebine dair Tarım Bakanından sözlü sorusu. (6/610)

7. — Antalya Milletvekili İhsan Ataöv'ün, Antalya Devlet Hastanesinin, son beş yıl içinde, kaç defa teftiş edildiğine dair Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanından sözlü sorusu. (6/613)

8. — Edirne Milletvekili Fahir Giritlioğlu'nun, Ankara'da inşa edilecek olan Gülhane Askerî Tıp Akademisi binasının durumuna dair Millî Savunma Bakanından sözlü sorusu (6/614)

9. — Edirne Milletvekili Fahir Giritlioğlu'nun, İpsala Karpuzlu köyünde oturan Nazmi Baş'ın emniyet karakolunda dövüldüğünün doğru olup olmadığına dair Adalet ve İçişleri Bakanlarından sözlü sorusu (6/615)

10. — Edirne Milletvekili Fahir Giritlioğlu'nun, muhtelif bakanlıklar tarafından mükerrer olarak kurulan tesislere dair Sanayi Bakanından sözlü sorusu (6/616)

11. — Tekirdağ Milletvekili Turhan Kut'un, Erzurum İmam - Hatip Okulunda vukubulan boykot olayının, basında belirtilen tarzda cereyan edip etmediğine dair Millî Eğitim Bakanından sözlü sorusu (6/617)

12. — İstanbul Milletvekili Oğuz Oran'ın, Kıbrıs'ta Anayasanın Makarios Hükümeti tarafından ihlâl edilmesi konusunda ne düşünüldüğüne dair, Dışişleri Bakanından sözlü sorusu (6/618)

13. — Tokat Milletvekili Mehmet Kazova'nın, Almus ilçesine bağlı baraj gölü içerisinde kalan bir kısım arazinin istimlak bedellerinin ne zaman verileceğine dair, Bayındırlık Bakanından sözlü sorusu (6/619)

14. — İstanbul Milletvekili Saadet Evren'in, Koalisyon Hükümetinin, işe başladığı tarihten bu yana, Kıbrıs Anayasasının ve Andlaşmaların tam olarak uygulanmasını sağlamak bakımından tatbik ettiği tedbirlere dair, Dışişleri Bakanından sözlü sorusu (6/620)

15. — Çankırı Milletvekili Rahmi İnceler'in, köy kalkınması hususunda ne düşünüldüğüne dair, Başbakanından sözlü sorusu (6/621)

16. — Burdur Milletvekili Mehmet Özbey'in, şehirler üzerinde uçuşu menedici bir hüküm olup olmadığına ve Ankara üzerinde çarpışarak düşen uçak olayına dair, Millî Savunma ve Ulaştırma Bakanlarından sözlü sorusu (6/622)

17. — İzmir Milletvekili Arif Ertunga'nın, il ve ilçelerde ziraat odalarının kurulmaması sebebine dair Tarım Bakanından sözlü sorusu (6/623)

18. — Siirt Milletvekili Süreyya Öner'in, Kurtalan, Beşiri, Batman ve Sinan mıntakalarında ekilen tohumluk buğdayların ıslahı hususunda ne düşünüldüğüne dair Tarım ve Ticaret Bakanlarından sözlü sorusu (6/624)

19. — Antalya Milletvekili İhsan Ataöv'ün, memleketimizde istihsal edilen palamut miktarına ve bunun nerede istihlak edildiğine dair Tarım ve Ticaret Bakanlarından sözlü sorusu (6/625)

20. — Edirne Milletvekili Fahir Giritlioğlu'nun, Edirne İlinde kurutulan arazi miktarına ve bu arazilerin ne suretle dağıtılacağına dair İmar ve İskân Bakanından sözlü sorusu (6/626)

21. — İsparta Milletvekili Ali İhsan Balım'ın, pilot bölge olan İsparta çevresinde, 1963

ve 1964 ve 1965 yıllarında tarım ve sanayi alanlarında ne gibi tesisler yapılacağına dair Tarım ve Sanayi Bakanlarından sözlü sorusu (6/627)

22. — İsparta Milletvekili Ali İhsan Balım'ın, memleketimizde, son beş yıl içinde, ne kadar difteri ve boğmaca vakası olduğuna ve bu hastalıklardan kaç çocuk öldüğüne dair Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanından sözlü sorusu (6/628)

23. — İsparta Milletvekili Ali İhsan Balım'ın, yurdumuzda, son on yıl içinde ne kadar tifo ve paratifo vakası olduğuna ve bu hastalıklar sebebiyle kaç ölüm tesbit edildiğine dair Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanından sözlü sorusu (6/629)

24. — Ordu Milletvekili İzzettin Ağaoglu'nun, 1962 yılı fındık mahsulü için tesbit edilen ihraç fiyatının hangi esaslara istinadettiğine ve bu fiyattan aşağı satış teklifi olup olmadığına dair Ticaret Bakanından sözlü sorusu (6/630)

25. — Erzurum Milletvekili Gıyasettin Karaca'nın, Doğu ve Güney - Doğu Anadolu bölgelerinde, 1962 yılı içinde çiftçi ve muhtaç halka dağıtılan hayvan yemi ve buğday bedellerinin affının düşünülüp düşünülmediğine dair Tarım ve Ticaret Bakanlarından sözlü sorusu. (6/631)

26. — İstanbul Milletvekili Reşit Ülker'in, halk tarafından sabun yerine kullanılmakta bulunan deterjanların insan cildine ve hazım cihazına zararlı olduğunun doğru olup olmadığına dair Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanından sözlü sorusu. (6/632)

27. — Kırşehir Milletvekili Halil Özmen'in, Hirfanlı Barajı gölünün etrafında bulunan arazinin sulanması ve bu araziden bol miktarda mahsul sağlanması hususunda ne düşünüldüğüne dair Tarım ve Bayındırlık Bakanlarından sözlü sorusu. (6/633)

28. — Kırşehir Milletvekili Halil Özmen'in, Keskin - Kırıkkale ile Keskin - İğdebeli arasındaki şose yolların ne zaman asfaltlanacağına dair Bayındırlık Bakanından sözlü sorusu. (6/634)

29. — Eskişehir Milletvekili Aziz Zeytinoglu'nun, pancar fiyatlarının artırılması hususunda ne düşünüldüğüne dair Sanayi Bakanından sözlü sorusu (6/635)

30. — Eskişehir Milletvekili Aziz Zeytinoglu'nun, hububatın bugünkü satış fiyatıyla ilerde tesbit olunacak satış fiyatı arasında bir fark

olup olmayacağına dair Ticaret Bakanından sözlü sorusu (6/636)

31. — Eskişehir Milletvekili Celâlettin Uzer'in, tarımsal plânlamaya yarar bir harita veya raporun bulunup bulunmadığına dair Tarım Bakanından sözlü sorusu (6/637)

32. — Kırşehir Milletvekili Halil Özmen'in, Beş Yıllık Kalkınma Plânı ile Kırşehir'e ne gibi büyük bir yatırım yapılacağına dair Başbakanından sözlü sorusu (6/638)

33. — Muğla Milletvekili Hilmi Baydur'un, Muğla iline, 1963 yılında, turizm bakımından ne yapıldığına ve yapılması düşünülen işlere dair Basın - Yayın ve Turizm Bakanından sözlü sorusu (6/639)

34. — Giresun Milletvekili Nizamettin Erken'in, Görele Kaymakamı Babür Ünsal'in Kartal Kaymakam Vekillğine tâyini sebebine dair İçişleri Bakanından sözlü sorusu (6/640)

35. — Isparta Milletvekili Ali İhsan Balım'ın, yurdumuz ormanlarının yüzölçümüne ve bu ölçümün nasıl yapıldığına dair Tarım Bakanından sözlü sorusu (6/641)

36. — Giresun Milletvekili İbrahim Etem Kılıçoğlu'nun, kaç ilçede tek el memurluğu olmadığına dair Gümrük ve Tekel Bakanından sözlü sorusu. (6/642)

37. — Giresun Milletvekili İbrahim Etem Kılıçoğlu'nun, halen kaç ilçede askerlik şubesi olmadığına dair Millî Savunma Bakanından sözlü sorusu. (6/643)

38. — Giresun Milletvekili İbrahim Etem Kılıçoğlu'nun, ilçelerdeki fındık tarım satış kooperatifleri seçimlerinden kaçının iptal edildiğine dair Ticaret Bakanından sözlü sorusu. (6/644)

39. — Bolu Milletvekili Turgut Çulha'nın, mavi küf hastalığının başlamasından itibaren tütün ekicilerine ne yardımda bulunduğuna dair Gümrük ve Tekel Bakanından sözlü sorusu. (6/645)

40. — Giresun Milletvekili Mustafa Kemal Çilesiz'in, Tarım Bakanlığı Teşkilâtına mensup bulunan, Giresun merkezi ilçelerinde görevli kaç memurun yerinin değiştirildiğine dair Tarım Bakanından sözlü sorusu. (6/646)

41. — Bolu Milletvekili Turgut Çulha'nın, Karayolları Trafik Tüzüğü'nün 66 ncı maddesindeki evsafa uymayan ağır tonajlı vasıtalarla dair, Başbakanından sözlü sorusu (6/647)

42. — Bolu Milletvekili Turgut Çulha'nın, 5680 sayılı Basın Kanununun 143 sayılı Kanunla tadil edilen 19 ncü maddesinin yeniden tadilinin düşünülüp düşünülmediğine dair sözlü soru önergesi, Adalet Bakanlığına gönderilmiştir. (6/648)

43. — İstanbul Milletvekili Reşit Ülker'in, Soya yağının ortadan çekilmesi sebebine dair Ticaret Bakanından sözlü sorusu (6 /649)

44. — İzmir Milletvekili Mustafa Uyar'ın, Ankara'nın Varlık mahallesindeki göçmen evlerinin durumuna ve Telsizler mevkiinde yapılmakta olan evlerin göçmen evlerinde oturanlara verilmesi hususunda ne düşünüldüğüne dair İmar ve İskân Bakanından sözlü sorusu (6/650)

45. — Amasya Milletvekili Nevzat Şener'in, Amasya'da ikinci bir şeker fabrikasının kurulması hakkında ne düşünüldüğüne dair Sanayi Bakanından sözlü sorusu (6/651)

46. — Eskişehir Milletvekili Aziz Zeytinoglu'nun, Eskişehir'den geçen demiryolu üzerinde yer üstü veya yeraltı bir geçit yapılmasının düşünülüp düşünülmediğine dair Ulaştırma Bakanından sözlü sorusu (6/653)

47. — Eskişehir Milletvekili Aziz Zeytinoglu'nun, Üsküdar'dan Kabataş'a geçen kamyonlardan alınan ücretlere dair Ulaştırma Bakanından sözlü sorusu (6/654)

48. — İstanbul Milletvekili Mahmut Rıza Bertan'ın, Basın İlan Kurumuna alınan memurların ücretlerinin tesbitinde hangi esaslara istinadedildiğine dair Maliye Bakanından sözlü sorusu (6/655)

49. — Eskişehir Milletvekili Aziz Zeytinoglu'nun, bugünkü halkevlerinin eski halkevleriyle ne gibi bir ilgisi bulunduğuna dair İçişleri Bakanından sözlü sorusu (6/656)

50. — Eskişehir Milletvekili Aziz Zeytinoglu'nun, Avrupa'daki işçilerimizin gönderdikleri dövizin hangi kur üzerinden Türk parasına çevrildiğine dair Maliye Bakanından sözlü sorusu (6/657)

51. — Ağrı Milletvekili Nevzat Güngör'ün, İstanbul - Ağrı hava seferlerinin işletmeye açılmaması sebebine dair, Ulaştırma Bakanından sözlü sorusu (6/659)

52. — Hatay Milletvekili Sâki Zorlu'nun, Türk sporunun her branşında uğranan yenilginin sebeplerine ve sporcuların durumuna dair Devlet Bakanından sözlü sorusu (6/660)

53. — Kırklareli Milletvekili Abdurrahman Altuğ'un, Kırklareli ili dâhilinde, tabii âfetlerden zarar görenlere dağıtılmak üzere inşa edilen evlerin maliyetinin rayiç fiyatından fazla olup olmadığına dair Bayındırlık ve İmar ve İskân Bakanlarından sözlü sorusu (6/661)

54. — Tekirdağ Milletvekili Turhan Kut'un, Türkiye'nin bir yıllık orak ipi ihtiyacına ve bunu imal eden fabrika sayısına dair Sanayi ve Tarım Bakanlarından sözlü sorusu (6/662)

55. — Ordu Milletvekili Şadi Pehlivanoğlu'nun, Emniyet Genel Müdürü İhsan Aras'ın görevinden alınması sebebine dair İçişleri Bakanından sözlü sorusu (6/663)

56. — İstanbul Milletvekili Mahmut Rıza Bertan'ın, hazırlanmakta olan 1964 malî yılı bütçesiyle eski emekli, dul ve yetimlerin aylıklarına bir zam yapılmasının düşünüldüğüne dair Başbakan'dan sözlü sorusu (6/664)

57. — Eskişehir Milletvekili Aziz Zeytinoglu'nun, Seçim Kanunlarının kabulü münasebetiyle 18 . 7 . 1963 günü verilen kokteylin masraflarının nereden ödendiğine dair İçişleri Bakanından sözlü sorusu (6/665)

58. — Samsun Milletvekili İlyas Kılıç'ın, 4353 sayılı Kanununun 27 ilâ 31 nci maddelerinin değiştirilmesinin düşünüldüğüne dair Maliye Bakanından sözlü sorusu (6/666)

59. — Bilecik Milletvekili Şadi Binay'ın, Bilecik ili İnönü bucağının Eskişehir iline bağlanması sebebine dair İçişleri Bakanından sözlü sorusu (6/667)

60. — Edirne Milletvekili Fahir Giritlioğlu'nun, Meriç nehri üzerinde yapılmakta olan seddeler sebebiyle Yunanlılarla mübadele edilen Türk topraklarına dair Dışişleri Bakanından sözlü sorusu (6/668)

61. — Edirne Milletvekili Fahir Giritlioğlu'nun, Meriç nehri üzerinde inşası düşünülen köprü seddeleri proje işinin itmam edilip edilmediğine dair Bayındırlık Bakanından sözlü sorusu. (6/669)

62. — Edirne Milletvekili Fahir Giritlioğlu'nun, Tekirdağ İpsala hudut yolunun inşaatının ne zaman bitirileceğine dair Bayındırlık Bakanından sözlü sorusu. (6/670)

63. — Edirne Milletvekili Fahir Giritlioğlu'nun, 1963 - 1964 ekim mevsimi suni gübre ihti-

yacının ne suretle sağlanacağına dair Tarım Bakanından sözlü sorusu. (6/671)

64. — Edirne Milletvekili Fahir Giritlioğlu'nun, Edirne ilinde süt endüstrisi kurulması hususunda ne düşünüldüğüne dair Tarım Bakanından sözlü sorusu. (6/672)

65. — Kırşehir Milletvekili Halil Özmen'in, çiftçilerin sattıkları mahsullerin bedelinin acele olarak verilmesi ve mallarının daha seri alınması için ne gibi tedbirler düşünüldüğüne dair Ticaret Bakanından sözlü sorusu (6/673)

66. — Kırşehir Milletvekili Halil Özmen'in, memleketimizin bazı bölgelerinde görülen şap hastalığının önlenmesi konusunda ne gibi tedbirler alındığına dair Tarım ve Ticaret Bakanlarından sözlü sorusu. (6/674)

67. — Ankara Milletvekili İbrahim İmirzalıoğlu'nun, Tarım alet, makina ve yedek parçalarının zamanında temin edilmesi için neden vaktinde tedbir alınmadığına dair Tarım Bakanından sözlü sorusu (6/675)

68. — Edirne Milletvekili Fahir Giritlioğlu'nun, Edirne ili dâhilindeki köy muhtarlıklarının teftiş ve murakabelerinin yapılıp yapılmadığına dair İçişleri Bakanından sözlü sorusu (6/676)

69. — Niğde Milletvekili Mehmet Altınsoy'un, Devlet Demiryolları Genel Müdürlüğüne satın alınmasına karar verilen 33 dizel lokomotif için kaç firma tarafından teklif verildiğine dair Ulaştırma Bakanından sözlü sorusu (6/677)

70. — Kırşehir Milletvekili Halil Özmen'in, Çamlıdere Kaymakamının başka bir ilçeye tayini işinde bir şikâyet bulunup bulunmadığına dair, İçişleri Bakanından sözlü sorusu (6/678)

71. — Ankara Milletvekili İbrahim İmirzalıoğlu'nun, mevcut çelik siloların durumuna ve arazi üzerine alımı yapılacak veya yapılmış hububat miktarına dair Ticaret Bakanından sözlü sorusu (6/679)

72. — Ankara Milletvekili İbrahim İmirzalıoğlu'nun, Toprak Mahsulleri Ofisi alım merkezlerinin mesaisi, alım bedellerinin gününde ödemesi ve tüccara kredi sağlanması konularında alınmış veya alınacak tedbirlerin neler olduğunun bütün yurda ivedilikle duyurulmasının düşünüldüğüne dair Ticaret Bakanından sözlü sorusu (6/680)

73. — Balıkesir Milletvekili Gökhan Evliyaoglu'nun, Örfi İdarenin kısaltılmasının veya bir

daha uzatılmamasının düşünülüp düşünülmediğine dair Başbakan'dan sözlü sorusu (6/681)

74. — Aydın Milletvekili Reşat Özarda'nın, komünistlerle bâzı aşırı solcu unsurların bozucu ve bölücü faaliyetleri karşısında her hangi bir tedbir alınmasının düşünülüp düşünülmediğine dair Millî Eğitim ve İçişleri Bakanından sözlü sorusu (6/682)

75. — Edirne Milletvekili Fahir Giritlioğlu'nun, Trabzon ili Araklı ilçesi Fındık satış Kooperatifi seçim sonucu hakkında Bakanlıkça itti-haz edilen kararın mevzuata uygun bulunup bulunmadığına dair Ticaret Bakanından sözlü sorusu (6/683)

76. — Sivas Milletvekili Tahsin Türkay'ın, Devlet Demiryollarınca ihale ile satın alınan lokomotiflerin alış bedellerine ve ihaleye kaç firmanın katıldığına dair Ulaştırma Bakanından sözlü sorusu (6/684)

77. — Ordu Milletvekili Refet Aksoy'un, Ünye ilçesinde açılması düşünülen Ticaret Lisesi-nin il merkezinde açılması sebebine dair Millî Eğitim Bakanından sözlü sorusu (6/685)

78. — Balıkesir Milletvekili Cihat Turgut'un, Topraksu Genel Müdürlüğü tarafından açılan kampların sayısına ve açılış gayesine dair Tarım Bakanından sözlü sorusu (6/686)

79. — Kırşehir Milletvekili Memduh Erdemir'in, pamuk ihracatının işlenmiş olarak yapılması hususunda ne düşünüldüğüne dair Ticaret Bakanından sözlü sorusu (6/687)

80. — Kırklareli Milletvekili Hasan Tahsin Uzun'un, 1964 yılı pancar fiyatlarına zam yapılmasının düşünülüp düşünülmediğine dair Sanayi Bakanından sözlü sorusu (6/688)

81. — Kırklareli Milletvekili Hasan Tahsin Uzun'un, Orman Genel Müdürlüğünün tatbik etmekte olduğu siter usulünün tatbikatına dair Tarım Bakanından sözlü sorusu (6/689)

82. — İzmir Milletvekili Arif Ertunga'nın, tütün müstahsılına verilen zirai krediler ile Tekel avansları konusunda çiftçinin müşkülâtını önliyecek ne gibi tedbirler alındığına dair Ticaret ve Gümrük ve Tekel Bakanlarından sözlü sorusu (6/690)

83. — Bursa Milletvekili Sadrettin Çanga'nın, Gemlik İlçesinin Umurbey köyünde Ziraat Bankası'na yaptırılan evlerin köylülerin istifadesine terk edilmesi hususunda ne düşünüldüğüne dair Ticaret Bakanından sözlü sorusu (6/691)

84. — Eskişehir Milletvekili Aziz Zeytinoglu'nun, NATO borularının geçtiği arazi bedellerinin verilmeyişi sebeplerine dair Millî Savunma Bakanından sözlü sorusu (6/692)

85. — Bursa Milletvekili Sadrettin Çanga'nın, Turizm konusunda Yunanistan'ın aleyhimize yaptığı propagandayı önlemek hususunda ne gibi tedbirler alınacağına dair, Turizm ve Tanıtma Bakanından sözlü sorusu (6/693)

86. — Çorum Milletvekili Muzaffer DüNDAR'ın, çeltik mahsulü için müdahale alımı yapılması ve ihracı hususunda ne düşünüldüğüne dair Ticaret Bakanından sözlü sorusu (6/694)

87. — İzmir Milletvekili Mustafa Uyar'ın, Yüksek Adalet Divanınca müebbet hapse mahkûm edilen Kemal Serdaroglu'nun cezaevindeki durumuna dair Adalet Bakanından sözlü sorusu (6/695)

88. — Niğde Milletvekili Asım Eren'in, Niğde ilinde sel felâketi dolayısıyla yıkılan yol ve köprülerin inşası ile meyva ve bağları âfetten zarar görenlere yardım yapılması hususunda ne düşünüldüğüne dair Ticaret ve Bayındırlık Bakanlarından sözlü sorusu (6/696)

89. — Niğde Milletvekili Asım Eren'in, Niğde ilinde büyük zarara sebebiyet veren dolu ve sel âfeti dolayısıyla meydana gelen hayvan hastalıklarını önlemek ve meskenleri yıkılan halka yardım yapmak hususunda ne düşünüldüğüne dair İmar ve İskân ve Tarım Bakanlarından sözlü sorusu (6/697)

90. — Niğde Milletvekili Asım Eren'in, Niğde ilinin ana ihtiyaçlarını karşılamak için bir program yapıp yapılmadığına ve tabii âfetler dolayısıyla mağdur olan halka bir an evvel yardım yapılması hususunda ne düşünüldüğüne dair Başbakan'dan sözlü sorusu (6/698)

91. — Niğde Milletvekili Asım Eren'in, Niğde ili Merkez Devlet Hastanesi ile İl Sağlık Müdüründen vâkı şikâyetler hakkında ne düşünüldüğüne dair, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanından sözlü sorusu (6/699)

92. — Niğde Milletvekili Asım Eren'in, elma tarımının himayesi ve bir ihraç malı haline getirilmesi için ne gibi tedbirler alındığına dair, Tarım ve Ticaret Bakanlarından sözlü sorusu (6/700)

93. — Niğde Milletvekili Asım Eren'in, Beş Yıllık Plâna kabul edilmiş olan himaye ana prensibi ve millî petrolün korunması hususun-

da ne gibi tedbirler alındığına dair, Sanayi ve Ticaret Bakanlarından sözlü sorusu (6/701)

94. — Niğde Milletvekili Asım Eren'in, halkın ucuz fiyatla motopomp temini hususunda ne gibi tedbirler alınacağına dair, Sanayi ve Ticaret Bakanlarından sözlü sorusu (6/702)

95. — Niğde Milletvekili Asım Eren'in, Hirfanlı Barajı santralinden getirilecek olan elektrik enerjisinden Bor ilçesinin de istifade ettirilmesi hususunda ne düşünüldüğüne dair Sanayi Bakanından sözlü sorusu (6/703)

96. — Trabzon Milletvekili Ekrem Dikmen'in, Doğu - Karadeniz köylüsüne ucuz buğday verilmesi hususunda ne düşünüldüğüne dair Başbakanından sözlü sorusu (6/704)

97. — Trabzon Milletvekili Ekrem Dikmen'in, Karadeniz bölgesine turistik bakımdan önem verilmemesi sebebine dair Turizm ve Tanıtma Bakanından sözlü sorusu (6/705)

98. — Trabzon Milletvekili Ekrem Dikmen'in, İkizdere Hidro - Elektrik Santralinin türbinleri hakkında Sanayi ve İmar ve İskân Bakanlarından sözlü sorusu (6/706)

99. — Trabzon Milletvekili Ekrem Dikmen'in, Trabzon'un, Of kazasına İkizdere Hidro - Elektrik santralinden elektrik verilmesinin tamamlanıp tamamlanmadığına dair Sanayi ve İmar ve İskân Bakanlarından sözlü sorusu (6/707)

100. — Sivas Milletvekili Tahsin Türkay'ın, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsünün faaliyetlerine dair, Dışişleri Bakanından sözlü sorusu. (6/708)

101. — Aydın Milletvekili M. Şükrü Koç'un, Millî Eğitim Bakanlığınca çıkarılan bir dergide 1945 yılında yayınlanan bir yazıya dair, İçişleri Bakanından sözlü sorusu (6/709)

102. — İsparta Milletvekili Ali İhsan Balım'ın, bir köre sıhhi muayene kurulunun tam sağlam raporu verdiği haberinin doğru olup olmadığına dair, Sağlık ve Sosyal Yardım ve İçişleri bakanlarından sözlü sorusu (6/710)

103. — Ankara Milletvekili İbrahim İmirzahoğlu'nun, Devlet Üretme Çiftliklerince tesbit olunan fiyatlara dair, Tarım Bakanından sözlü sorusu (6/711)

104. — Trabzon Milletvekili Ekrem Dikmen'in, Trabzon ili Araklı ilçesi Fındık - Tarım Satış Kooperatifi seçim sonuçları hakkındaki Ticaret Bakanından sözlü sorusu (6/712)

105. — Erzurum Milletvekili Nihat Diler'in, Erzurum ili ve dolaylarında yapılacak yolların durumlarına dair Bayındırlık Bakanından sözlü sorusu. (6/713)

III

ÖNCELİKLE GÖRÜŞÜLMESİ KARARLAŞTIRILAN İŞLER

1. — Türkiye Radyo - Televizyon Kurumu kanunu tasarısı ve Geçici Komisyon raporu (1/483) (S. Sayısı : 455) [Dağıtma tarihi : 22 . 9 . 1963]

× 2. — Sosyal Sigortalar kanunu tasarısı ve Trabzon Milletvekili Selâhattin Güven'in, 5 . 1 . 1961 tarih ve 228 sayılı Kanuna iki ek madde eklenmesine ve bu kanunun 14 ncü maddesinin tadiline dair kanun teklifi ile Eskişehir Milletvekili Şevket Asbuzoğlu, Konya Milletvekili Fakih Özfakih ve Edirne Milletvekili İhami Ertem'in, 4 . 2 . 1957 gün ve 6900 sayılı Mâlûliyet, İhtiyarlık ve Ölüm Kanununa ek ve geçici maddeler eklenmesine dair kanun teklifi ve Geçici Komisyon raporu (1/462, 2/368, 2/413, 2/506) (S. Sayısı : 338) [Dağıtma tarihi : 15 . 7 . 1963]

3. — Danıştay kanunu tasarısı ile İstanbul Milletvekili Reşit Ülker'in, 3546 sayılı Danıştay Kanununun Anayasaya aykırı hükümlerinin kaldırılmasına dair kanun teklifi ve Geçici Komisyon raporu (1/474, 2/440) (S. Sayısı : 369) [Dağıtma tarihi : 19 . 8 . 1963]

4. — Serbest ve malî müşavirlik kanun tasarısı ile Cumhuriyet Senatosu Amasya Üyesi Macit Zeren ve Adana Üyesi Mehmet Ünal'dı'nın, Malî müşavirlik ve yeminli müşavirlik kanunu teklifi ve Geçici Komisyon raporu. (1/476, 2/529) (S. Sayısı : 368) [Dağıtma tarihi : 17 . 8 . 1963]

5. — Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası Kanununun 33 ncü maddesinin değiştirilmesine dair kanun tasarısı hakkında C. Senatosu Başkanlığı tezkeresi ve C. Senatosunca yapılan değişiklik hakkında Millet Meclisi Plân Komisyonu raporu (Millet Meclisi 1/345; C. Senatosu 1/215) (S. Sayısı : 124 ve 290) [Dağıtma tarihi : 1 . 7 . 1963]

V

A - HAKLARINDA İVEDİLİK KARARI VERİLEN İŞLER

B - TUZUK GEREĞİNCE BİR DEFA GÖRÜŞÜLECEK İŞLER

1. — İstanbul Milletvekili Reşit Ülker'in

5602 sayılı Tapulama Kanununun 13 nci maddesine bir ek fıkra eklenmesine dair kanun teklifi ve Geçici Komisyon raporu (2/495) (S. Sayısı : 291) [Dağıtma tarihi : 1 . 7 . 1963]

2. — İstanbul Milletvekili Coşkun Kırca, Erzincan Milletvekili Sadık Perinçek, Sivas Milletvekili Cevad Odyakmaz ve Aydın Milletvekili Orhan Apaydın'ın, Millet Meclisi İçtüzüğü teklifi ve Anayasa Komisyonu raporu (2/379) (S. Sayısı : 346) [Dağıtma tarihi : 20 . 8 . 1963]

3. — Cumhuriyet Senatosu Ağrı Üyesi Veysi Yardımcı ve 23 arkadaşının, Millî Eğitim Bakanlığına bağlı her çeşit orta ve yüksek dereceli okullar öğretmenleriyle öğretmenlikten gelip Millî Eğitim Bakanlığı merkez ve taşra teşkilâtında çalışmakta olanlara mebdei maaş derecelerinin düzeltilmesi hakkında kanun teklifi ve Millî Eğitim ve Plân komisyonları raporları (2/166) (S. Sayısı : 372) [Dağıtma tarihi : 2 . 9 . 1963]

4. — Malatya Milletvekili Mehmet Delikaya ve 4 arkadaşının, Hanife Kadife Fırat'a vatani hizmet tertibinden maaş tahsisine ait kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/248) (S. Sayısı : 375) [Dağıtma tarihi : 3 . 9 . 1963]

5. — C. Senatosu Ağrı Üyesi Veysi Yardımcı ve 22 arkadaşı ve Gaziantep Milletvekili Ali İhsan Göğüş ile Diyarbakır Milletvekili Vefik Pirinçcioğlu ve C. Senatosu Tunceli Üyesi Mehmet Ali Demir ve C. Senatosu İzmir Üyesi Nevzat Özerdemli ve Giresun Milletvekili Naim Tirali ve 4 arkadaşı ile Sakarya Milletvekili Yusuf Ulusoy ve 10 arkadaşının, ilkokul öğretmenleriyle ilkokul öğretmenliğinden gelip de muhtelif dereceli okullarda ve Millî Eğitim Bakanlığı, üniversite, bakanlıklar teşkilâtında ve İktisadi Devlet Kurumlarında çalışanların aylık dereceleri hakkındaki 6273 sayılı Kanuna ek kanun teklifi ve Millî Eğitim ve Plân komisyonları raporları (2/154, 2/156, 2/176, 2/188, 2/192, 2/195) (S. Sayısı : 377) [Dağıtma tarihi : 3 . 9 . 1963]

6. — Kayseri Milletvekili Mehmet Göker ve 5 arkadaşının, 4367 sayılı Kanunun 4684, 6706 ve 70 sayılı kanunlarla değişik birinci maddesinin (C) ve (D) fıkralarının değiştirilmesine dair kanun teklifi ve Millî Savunma, İç-

işleri ve Plân komisyonları raporları (2/328) (S. Sayısı : 381) [Dağıtma tarihi : 5 . 9 . 1963]

7. — Temsilciler Meclisi eski Üyesi Ekrem Tüzemen'in, Kurucu Meclis Dilekçe Komisyonunun 3 sayılı Haftalık Karar Cetvelindeki 43 sayılı Kararın Umumi Heyette görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonu raporları (M. Meclisi 4/5, C. Senatosu 4/18) (S. Sayısı : 386) [Dağıtma tarihi : 13 . 9 . 1963]

8. — Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Rifat Öztürkçine'nin, 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununa bir madde ile 32 ve 47 nci maddelerine birer fıkra ilâvesine dair kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları ve İçişleri Komisyonunun mütalâası (2/126) (S. Sayısı : 390) [Dağıtma tarihi : 14 . 9 . 1963]

9. — Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Özel Şahingiray ve 15 arkadaşının, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa geçici bir madde eklenmesine dair kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/221) (S. Sayısı : 391) [Dağıtma tarihi : 14 . 9 . 1963]

10. — Adana Milletvekili Kemal Sarıbrahimoğlu ve 15 arkadaşının, 5434 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin (e) bendinin tadiline ve bir madde eklenmesine dair kanun teklifi ve Maliye ve Plân Komisyonları raporları (2/148) (S. Sayısı : 392) [Dağıtma tarihi : 14 . 9 . 1963]

11. — Cumhuriyet Senatosu Yozgat Üyesi Sadık Artukmaç ve 2 arkadaşının, 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun bâzı maddelerinde değişiklik yapılması ve 6122, 6422 ve 7242 sayılı kanunların kaldırılması hakkında kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/147) (S. Sayısı : 393) [Dağıtma tarihi : 14 . 9 . 1963]

12. — Kayseri Milletvekili Mehmet Göker ve 4 arkadaşının, 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesi ve bu kanuna bir muvakkat madde eklenmesine dair kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/268) (S. Sayısı : 394) [Dağıtma tarihi : 14 . 9 . 1963]

13. — Cumhuriyet Senatosu Tunceli Üyesi Mehmet Ali Demir ve Kırklareli Üyesi Ahmet Naci Arı'nın, 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununun 32 nci maddesine bir fıkra eklenmesi hakkında kanun teklifi ve Maliye Komisyonu

tezkeresi ve Millî Eğitim ve Plân komisyonları raporları (2/262) (S. Sayısı : 395) [Dağıtma tarihi : 14 . 9 . 1963]

14. — Samsun Milletvekili İlyas Kılıç ve Sakarya Milletvekili Yusuf Ulusoy'un, 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun geçici 14 nci maddesine (ç) fıkrası eklenmesine dair kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları ve Millî Eğitim Komisyonunun mütalâası (2/335) (S. Sayısı : 396) [Dağıtma tarihi : 14 . 9 . 1963]

15. — Cumhuriyet Senatosu İzmir Üyesi Ömer Lûtfi Bozçalı'nın, 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanununa ek kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/327) (S. Sayısı : 397) [Dağıtma tarihi : 14 . 9 . 1963]

16. — Bursa Milletvekili Sadrettin Çanga'nın, 1076 ve 1111 sayılı kanunlar gereğince ihtiyata ayrılmış yedek subay ve erlerden yoklamasını yaptırmamış olanların para cezalarının affına dair kanun teklifi ve Millî Savunma, Adalet ve Plân komisyonları raporları (2/366) (S. Sayısı : 398) [Dağıtma tarihi : 17 . 9 . 1963]

17. — Maliye Bakanı Ferid Melen ve İstanbul Milletvekili Coşkun Kırca'nın, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 31 . 5 . 1963 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 260 sayılı Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonu raporları (M. Meclisi : 5/40, C. Senatosu 4/34) (S. Sayısı : 402) [Dağıtma tarihi : 17 . 9 . 1963]

18. — Maliye Bakanı Ferid Melen ve İstanbul Milletvekili Coşkun Kırca'nın, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 31 . 5 . 1963 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 265 sayılı Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonu raporları (M. Meclisi 5/29, C. Senatosu 4/39) (M. Meclisi S. Sayısı : 404, C. Senatosu S. Sayısı : 261) [Dağıtma tarihi : 17 . 9 . 1963]

19. — Ordu Milletvekili Ata Bodur'un, Dilekçe Karma Komisyonu genel kurulunun 31 . 5 . 1963 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 279 sayılı kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonu raporları (M. Meclisi 5/41; C. Senatosu 4/57) (S. Sayısı : 403) [Dağıtma tarihi 18 . 9 . 1963]

20. — Maliye Bakanı Ferid Melen, Gazi antep Milletvekili Ali İhsan Göğüş ve Balıkesir

Milletvekili Mithat Şükrü Çavdaroğlu'nun, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 31 . 5 . 1963 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 297 sayılı kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonu raporları (M. Meclisi 5/28; C. Senatosu 4/24) (S. Sayısı : 405) [Dağıtma tarihi : 18 . 9 . 1963]

21. — Maliye Bakanı Ferid Melen ve İstanbul Milletvekili Coşkun Kırca'nın, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 31 . 5 . 1963 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 267 sayılı kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonu raporları (M. Meclisi 5/45; C. Senatosu 4/41) (S. Sayısı : 406) [Dağıtma tarihi : 18 . 9 . 1963]

22. — Maliye Bakanı Ferid Melen ve Gazi antep Milletvekili Ali İhsan Göğüş'ün, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 31 . 5 . 1963 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 268 sayılı kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonu raporları (M. Meclisi 5/65; C. Senatosu 4/42) (S. Sayısı : 407) [Dağıtma tarihi : 18 . 9 . 1963]

23. — Maliye Bakanı Ferid Melen ve İstanbul Milletvekili Coşkun Kırca'nın, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 31 . 5 . 1963 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 269 sayılı kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonu raporları (M. Meclisi 5/64; C. Senatosu 4/43) (S. Sayısı : 408) [Dağıtma tarihi : 18 . 9 . 1963]

24. — Maliye Bakanı Ferid Melen ve Gazi antep Milletvekili Ali İhsan Göğüş'ün, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 31 . 5 . 1963 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 270 sayılı kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonu raporları (M. Meclisi 5/63; C. Senatosu 4/44) (S. Sayısı : 409) [Dağıtma tarihi : 18 . 9 . 1963]

25. — Maliye Bakanı Ferid Melen ve İstanbul Milletvekili Coşkun Kırca'nın, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 31 . 5 . 1963 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 280 sayılı Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonu raporları (M. Meclisi 5/62; C. Senatosu 4/45) (S. Sayısı : 410) [Dağıtma tarihi : 18 . 9 . 1963]

26. — Maliye Bakanı Ferid Melen ve İstanbul Milletvekili Coşkun Kırca'nın, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 31.5.1963 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 281 sayılı Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonu raporları (M. Meclisi 5/61; C. Senatosu 4/46) (S. Sayısı : 411) [Dağıtma tarihi : 18.9.1963]

27. — Maliye Bakanı Ferid Melen ve Gaziantep Milletvekili Ali İhsan Göğüş'ün, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 31.5.1963 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 282 sayılı Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonu raporları (M. Meclisi 5/60; C. Senatosu 4/47) (S. Sayısı : 412) [Dağıtma tarihi : 18.9.1963]

28. — Maliye Bakanı Ferid Melen ve İstanbul Milletvekili Coşkun Kırca'nın, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 31.5.1963 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 283 sayılı Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonu raporları (M. Meclisi 5/59; C. Senatosu 4/48) (S. Sayısı : 413) [Dağıtma tarihi : 18.9.1963]

29. — Maliye Bakanı Ferid Melen ve Gaziantep Milletvekili Ali İhsan Göğüş'ün, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 31.5.1963 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 284 sayılı Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonu raporları (M. Meclisi 5/58; C. Senatosu 4/49) (S. Sayısı : 414) [Dağıtma tarihi : 18.9.1963]

30. — Maliye Bakanı Ferid Melen ve İstanbul Milletvekili Coşkun Kırca'nın, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 31.5.1963 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 285 sayılı Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonu raporları (M. Meclisi 5/57; C. Senatosu 4/50) (S. Sayısı : 415) [Dağıtma tarihi : 18.9.1963]

31. — Maliye Bakanı Ferid Melen ve İstanbul Milletvekili Coşkun Kırca'nın, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 31.5.1963 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 252 sayılı Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonu raporları (M. Meclisi 5/54; C. Senatosu 4/30) (S. Sayısı : 419) [Dağıtma tarihi : 18.9.1963]

32. — Maliye Bakanı Merid Melen ve İstanbul Milletvekili Coşkun Kırca'nın, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 31.5.1963 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 255 sayılı Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonu raporları (M. Meclisi 5/56; C. Senatosu 4/28) (S. Sayısı : 416) [Dağıtma tarihi : 19.9.1963]

33. — Maliye Bakanı Ferid Melen ve İstanbul Milletvekili Coşkun Kırca'nın, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 31.5.1963 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 254 sayılı Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonu raporları (M. Meclisi 5/44; C. Senatosu 4/27) (S. Sayısı : 417) [Dağıtma tarihi : 19.9.1963]

34. — Maliye Bakanı Ferid Melen ve İstanbul Milletvekili Coşkun Kırca'nın, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 31.5.1963 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 256 sayılı Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonu raporları (M. Meclisi 5/55; C. Senatosu 4/29) (S. Sayısı : 418) [Dağıtma tarihi : 19.9.1963]

35. — Maliye Bakanı Ferid Melen ve İstanbul Milletvekili Coşkun Kırca'nın, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 31.5.1963 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 257 sayılı Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonu raporları (M. Meclisi 5/53; C. Senatosu 4/31) (S. Sayısı : 420) [Dağıtma tarihi : 19.9.1963]

36. — Maliye Bakanı Ferid Melen ve İstanbul Milletvekili Coşkun Kırca'nın, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 31.5.1963 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 258 sayılı Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonu raporları (M. Meclisi 5/52; C. Senatosu 4/32) (S. Sayısı : 421) [Dağıtma tarihi : 19.9.1963]

37. — Maliye Bakanı Ferid Melen ve İstanbul Milletvekili Coşkun Kırca'nın, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 31.5.1963 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 259 sayılı Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonu raporları (M. Meclisi 5/51; C. Senatosu 4/33) (S. Sayısı : 422) [Dağıtma tarihi : 20.9.1963]

38. — Maliye Bakanı Ferid Melen ve İstanbul Milletvekili Coşkun Kırca'nın, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 31.5. 1963 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 261 sayılı Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonu raporları (M. Meclisi 5/50; C. Senatosu 4/35) (S. Sayısı : 423) [Dağıtma tarihi: 20.9.1963]

39. — Maliye Bakanı Ferid Melen ve İstanbul Milletvekili Coşkun Kırca'nın, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 31.5. 1963 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 262 sayılı Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonu raporları (M. Meclisi 5/49; C. Senatosu 4/36) (S. Sayısı : 424) [Dağıtma tarihi: 21.9.1963]

40. — Maliye Bakanı Ferid Melen ve İstanbul Milletvekili Coşkun Kırca'nın, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 31.5. 1963 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 263 sayılı Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonu raporları (M. Meclisi 5/48; C. Senatosu 4/37) (S. Sayısı : 425) [Dağıtma tarihi: 20.9.1963]

41. — Maliye Bakanı Ferid Melen ve İstanbul Milletvekili Coşkun Kırca'nın, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 31.5. 1963 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 264 sayılı Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonu raporu (M. Meclisi 5/47; C. Senatosu 4/38) (S. Sayısı : 426) [Dağıtma tarihi: 21.9.1963]

42. — Maliye Bakanı Ferid Melen ve İstanbul Milletvekili Coşkun Kırca'nın, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 31.5. 1963 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 265 sayılı Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonu raporları (M. Meclisi 5/46; C. Senatosu 4/40) (S. Sayısı : 427) [Dağıtma tarihi: 20.9.1963]

43. — Maliye Bakanı Ferid Melen ve Gaziantep Milletvekili Ali İhsan Göğüş'ün, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 31.5. 1963 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 294 sayılı Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonu raporları (M. Meclisi 5/30; C. Senatosu 4/23) (S. Sayısı : 428) [Dağıtma tarihi: 20.9.1963]

44. — Maliye Bakanı Ferid Melen ve Gaziantep Milletvekili Ali İhsan Göğüş'ün, Dilekçe

Karma Komisyonu Genel Kurulunun 31.5. 1963 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 295 sayılı Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonu raporları (M. Meclisi 5/31; C. Senatosu 4/22) (S. Sayısı : 429) [Dağıtma tarihi: 20.9.1963]

45. — Maliye Bakanı Ferid Melen, Gaziantep Milletvekili Ali İhsan Göğüş ve Balıkesir Milletvekili Mithat Şükrü Çavdaroglu'nun, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 31.5. 1963 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 294 sayılı Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonu raporları (M. Meclisi 5/32; C. Senatosu 4/21) (S. Sayısı : 430) [Dağıtma tarihi: 21.9.1963]

46. — Maliye Bakanı Ferid Melen ve İstanbul Milletvekili Coşkun Kırca'nın, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 31.5. 1963 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 292 sayılı Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonu raporları (M. Meclisi 5/33; C. Senatosu 4/20) (S. Sayısı : 431) [Dağıtma tarihi: 23.9.1963]

47. — Maliye Bakanı Ferid Melen ve Gaziantep Milletvekili Ali İhsan Göğüş'ün, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 31.5. 1963 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 291 sayılı Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonu raporları (M. Meclisi 5/34; C. Senatosu 4/56) (S. Sayısı : 432) [Dağıtma tarihi: 20.9.1963]

48. — Maliye Bakanı Ferid Melen ve İstanbul Milletvekili Coşkun Kırca'nın, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 31.5. 1963 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 289 sayılı Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonu raporları (M. Meclisi 5/35; C. Senatosu 4/55) (S. Sayısı : 433) [Dağıtma tarihi: 23.9.1963]

49. — Maliye Bakanı Ferid Melen ve Gaziantep Milletvekili Ali İhsan Göğüş'ün, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 31.5. 1963 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 290 sayılı Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonu raporları (M. Meclisi 5/36; C. Senatosu 4/54) (S. Sayısı : 434) [Dağıtma tarihi: 23.9.1963]

50. — Maliye Bakanı Ferid Melen ve İstanbul Milletvekili Coşkun Kırca'nın, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 31.5. 1963

tarhli Haftalık Karar Cetvelindeki 287 sayılı Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonu raporları (M. Meclisi 5/33; C. Senatosı 4/52) (S. Sayısı : 436) [Dağıtma tarihi : 23 . 9 . 1963]

51. — Maliye Bakanı Ferid Melen ve İstanbul Milletvekili Coşkun Kırca'nın, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 31 . 5 . 1963 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 286 sayılı Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonu raporları (M. Meclisi 5/39; C. Senatosu 4/51) (S. Sayısı : 437) [Dağıtma tarihi : 23 . 9 . 1963]

52. — Maliye Bakanı Ferid Melen ve Gaziantep Milletvekili Ali İhsan Göğüş ve Siirt Milletvekili Süreyya Öner'in, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 31 . 5 . 1963 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 293 sayılı Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergeleri ve Dilekçe Karma Komisyonu raporları (M. Meclisi 5/42; C. Senatosu 4/25) (S. Sayısı : 438) [Dağıtma tarihi : 20 . 9 . 1963]

53. — Maliye Bakanı Ferid Melen ve İstanbul Milletvekili Coşkun Kırca'nın, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 31 . 5 . 1963 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 253 sayılı Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonu raporları (M. Meclisi 5/43; C. Senatosu 4/26) (S. Sayısı : 439) [Dağıtma tarihi : 21 . 9 . 1963]

54. — Cumhuriyet Senatosu Artvin Üyesi Fehmi Alpaslan'ın, 237 sayılı Taşıt Kanununun 4 ncü maddesine göre makam hizmetlerine tahsis edilen taşıtları gösteren (2) sayılı cetvelde değişiklik yapılması ve 7 nci maddesine bir fıkra eklenmesi hakkında kanun teklifi ve Plân Komisyon raporu (2/78) (S. Sayısı : 440) [Dağıtma tarihi : 20 . 9 . 1963]

55. — Cumhuriyet Senatosu Kastamonu Üyesi Ahmet Nusret Tuna'nın, 1108 sayılı Maaş Kanununun 1559 sayılı Kanunla muaddel 2 nci ve 3041 sayılı Kanunla muaddel 13 ncü maddelelerinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi ile Cumhuriyet Senatosu Tunceli Üyesi Mehmet Ali Demir'in 1108 sayılı Maaş Kanununun bazı maddelerini değiştiren kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/95, 2/96) (S. Sayısı : 441) [Dağıtma tarihi : 19 . 9 . 1963]

56. — Cumhuriyet Senatosu Aydın Üyesi Fikret Turhangil ve 3 arkadaşının, Arazi ve Bi-

na vergilerinin matrahlarına uygulanacak müssiller hakkındaki 206 sayılı Kanunun 3 ncü maddesine bir fıkra ve Kanuna geçici bir madde eklenmesi hakkında kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/257) (S. Sayısı : 443) [Dağıtma tarihi : 19 . 9 . 1963]

57. — Cumhuriyet Senatosu Niğde Üyesi Kudret Bayhan ve üç arkadaşının, 1111 sayılı Kanuna bir madde eklenmesi hakkında kanun teklifi, Konya Milletvekili Ahmet Gürkan ve Ankara Milletvekili Ferhat Nuri Yıldırım'ın, 5585 sayılı Kanuna geçici bir madde eklenmesine dair kanun teklifi, Tokat Milletvekili Ali Dizman'ın, Askerlik hizmetinin emeklilik ve terfiden sayılması hakkında kanun teklifi ile Cumhuriyet Senatosu İzmir Üyesi Hilmi Onat ve Aydın Milletvekili Mehmet Yavaş'ın, Maaş Kanununa ek 4379 sayılı Kanunla bu kanunu tadil eden 5585 ve 6724 sayılı kanunlara bazı maddeler ilâvesi hakkında kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/62, 2/145, 2/204, 2/360) (S. Sayısı : 445) [Dağıtma tarihi : 19 . 9 . 1963]

58. — Balıkesir Milletvekili Cihat Bilgehan ve 5 arkadaşının, 6245 sayılı Harcırah Kanununun 33 ncü maddesinin (b) işaretli fıkrasının değiştirilmesi hakkında kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/383) (S. Sayısı : 446) [Dağıtma tarihi : 20 . 9 . 1963]

59. — Konya Milletvekili İhsan Kabadayı ve altı arkadaşının, Kaçakçılığın men'i ve takibi hakkındaki 1918 sayılı Kanunun 6846 sayılı Kanunla muaddel 60 ncü maddesinde değişiklik yapılması hakkında kanun teklifi ve Gümrük ve Tekel, İçişleri ve Plân komisyonları raporları (2/118) (S. Sayısı : 447) [Dağıtma tarihi : 20 . 9 . 1963]

60. — Giresun Milletvekili Ali Cüceoğlu'nun, Maaş Kanununa ek 4379 sayılı Kanunun birinci ve ikinci maddelerinin değiştirilmesine ve bu kanuna bazı geçici maddeler eklenmesine dair 5585 sayılı Kanuna muvakkat madde eklenmesi hakkında kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/124) (S. Sayısı : 448) [Dağıtma tarihi : 20 . 9 . 1963]

61. — Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Rifat Öztürkçine ve 12 arkadaşının, 3656 sayılı Devlet memurları aylıklarının tevhit ve teadülüne dair Kanuna ek kanun teklifi ve Sağlık ve

Sosyal Yardım ve Plân komisyonları raporları (2/392) (S. Sayısı : 449) [Dağıtma tarihi : 20 . 9 . 1963]

62. — Kastamonu Milletvekili İsmail Hakkı Yılanlıoğlu'nun, Devlet memurları ayıklarının tevhit ve teadülüne dair olan 3656 sayılı Kanunun bâzı maddelerinin değiştirilmesi ve bu kanuna bâzı maddeler eklenmesi hakkındaki 4598 sayılı Kanunun muaddel ve 6 ncı maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi ve Plân Komisyonu raporu (2/371) (S. Sayısı : 450) [Dağıtma tarihi : 20 . 9 . 1963]

63. Bolu Milletvekili Fuat Ümit ve 4 arkadaşı ile Artvin Milletvekili Saffet Eminagaoglu ve Yozgat Milletvekili Celâl Sungur'un, Devlet hizmetinde iken lise veya lise muadili meslekî bir okuldan sonra bir yüksek okul veya fakülteden mezun olanlar ile yine memuriyetleri sırasında akademik derece alanlara yahut ikinci bir yüksek tahsili ikmal edenlere bir derece kıdem verilmesi hakkında kanun teklifleri ve Amasya milletvekilleri Nevzat Şener ve İsmail Sarıgöz'ün, memurların tahsil müessesesinde talebe olmayacaklarına dair 4007 sayılı Kanun ile bu kanunun birinci maddesinin değiştirilmesi hakkındaki 4214 sayılı Kanunun yürürlükten kaldırılmasına dair 183 sayılı Kanuna ek kanun teklifi ile Bolu Milletvekili Kâmil Ünal'ın, 3656 ve 3659 sayılı kanunların şümülü dâhilinde vazife görmekte iken müktesep barem derecesini değiştirecek bir üst tahsil yapanların terfi ve kıdemleri hakkında kanun teklifi ve Maliye, Millî Eğitim ve Plân komisyonları raporları (2/91, 2/93, 2/104, 2/464) (S. Sayısı : 451) [Dağıtma tarihi : 20 . 9 . 1963]

64. — Maliye Bakanı Ferid Melen ve Gaziantep Milletvekili Ali İhsan Göğüş'ün, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 31.5.1963 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 288 sayılı Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonu raporları (M. Meclisi 5/37, C. Senatosu 4/53) (S. Sayısı : 435) [Dağıtma tarihi : 24 . 9 . 1963]

V

İKİ DEFA GÖRÜŞÜLECEK İŞLER

A - İKİNCİ GÖRÜŞMESİ YAPILACAK İŞLER

× 1. — Milletlerarası Atom Enerjisi Ajansı Statüsünün VI ncı maddesinin (A) fıkrasının 3 ncü bendinde yapılacak değişikliğin onaylanmasının uygun bulunduğu hakkında kanun

tasarısı ve Dışişleri Komisyonu raporu (1/261) (S. Sayısı : 109) [Birinci görüşme tarihi : 27 . 6 . 1963]

× 2. — Milletlerarası Adalet Divanı Statüsünün 36 ncı maddesinin 2 ncı fıkrasında derpiş olunan ve hukuki uyumsuzlukların çözümlenmesi hususunda Divanın yargı hakkını önceden tanımayı gerektiren ihtiyari kaydı katılmamız hakkındaki 5047 sayılı Kanunun yeniden uzatılmasına dair kanun tasarısı ve Dışişleri ve Adalet komisyonları raporları (1/293) (S. Sayısı : 226) [Birinci görüşme tarihi : 27.6.1963]

× 3. — Evlilik dışı çocukların tanınmalarını kabule yetkili makamların yetkilerinin genişletilmesi hakkındaki sözleşmenin onaylanmasının uygun bulunduğu dair kanun tasarısı ve Dışişleri, İçişleri ve Adalet komisyonları raporları (1/233) (S. Sayısı : 227) [Birinci görüşme tarihi : 27 . 6 . 1963]

4. — Hınıs kazası Karaçoban nahiyesi Hırt köyü, hane 19, cilt 11, sayfa 107 de kayıtlı Bekiroğlu Belkısadan doğma 1939 doğumlu Bedih Kılıç'ın ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu (3/205) (S. Sayısı : 233) [Birinci görüşme tarihi : 27 . 6 . 1963]

5. — Karamürsel ilçesinin Mahmudiye köyü hane 32, cilt 6 ve sayfa 31 sayısında nüfusa kayıtlı Receboglu, Hanife'den doğma 18 Mart 1941 doğumlu Hasan Şeker'in ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu (3/542) (S. Sayısı : 234) [Birinci görüşme tarihi : 27 . 6 . 1963]

6. — Fethiye ilçesi Girdev köyü nüfusunun hane 1, cilt 21/2 ve sayfa 31 sayısında kayıtlı Naimoğlu Döndü'den doğma Mart 1933 doğumlu Süleyman Ağırbaş'ın ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu (3/304) (S. Sayısı : 235) [Birinci görüşme tarihi : 27 . 6 . 1963]

7. — Havza ilçesinin, Çakıralan köyü hane 8, cilt 19 ve sayfa 241 sayısında nüfusa kayıtlı Mehmetoğlu Mevlûde'den doğma, 1 . 1 . 1939 doğumlu Bayram Kalpaklı'nın ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu. (3/560) (S. Sayısı : 242) [Birinci görüşme tarihi : 27 . 6 . 1963]

8. — Sarıgöl ilçesinin Çöp köyü hane 32, cilt 3 ve sayfa 49 sayısında nüfusa kayıtlı Ahmetoğlu Hatice'den doğma 10 . 1 . 1933 Ala-

şehir doğumlu Süleyman Bozkurt'un ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu. (3/569) (S. Sayısı : 243) [Birinci görüşme tarihi : 27 . 6 . 1963]

9. — Köyceğiz ilçesinin Beyobası köyü hane No. 60 nüfusunda kayıtlı Osmanoğlu, Nazife'den doğma 1332 doğumlu Ali Karahan'ın ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu (3/582) (S. Sayısı : 245) [Birinci görüşme tarihi : 27 . 6 . 1963]

× 10. — Gümrük giriş tarife cetvelinin 28.02 pozisyonunun sonundaki ihtar hükmünün değiştirilmesine dair olan Bakanlar Kurulu kararnamelelerinin onaylanması hakkında kanun tasarısı ve Gümrük ve Tekel, Maliye ve Plân komisyonları raporları (1/225) (S. Sayısı : 120) [Birinci görüşme tarihi : 5 . 9 . 1963]

× 11. — Kan gruplarının tayinine yarıyan reaktiflerin mübadelesi hakkında Avrupa Andlaşması ve ek Protokolün onaylanmasının uygun bulunduğu dair kanun tasarısı ve Sağlık ve Sosyal Yardım ve Dışişleri komisyonları raporları (1/349) (S. Sayısı : 161) [Birinci görüşme tarihi : 5 . 9 . 1963]

× 12. — Özel tıbbi tedavi ve termo - iklimatik kaynaklar, alanında karşılıklı yardımlaşmaya dair Avrupa Andlaşmasının onaylanmasının uygun bulunduğu hakkında kanun tasarısı ve Sağlık ve Sosyal Yardım ve Dışişleri komisyonları raporları (1/351) (S. Sayısı : 162) [Birinci görüşme tarihi : 5 . 9 . 1963]

× 13. — 1938 - 1939 yıllarında İngiltere ve Fransa hükümetlerinden temin edilen Teslihat kredilerinin mahsup şekli hakkında kanun tasarısı ve Millî Savunma, Dışişleri ve Plân komisyonları raporları (1/214) (S. Sayısı : 216) [Birinci görüşme tarihi : 5 . 9 . 1963]

14. — Millî Savunma Bakanlığı orta sanat okulları hakkında kanun tasarısı ve Millî Savunma ve Plân komisyonları raporları (1/263) (S. Sayısı : 219) [Birinci görüşme tarihi : 5 . 9 . 1963]

× 15. — Başbakanlık Basımevi döner sermaye işletmesi kuruluşu hakkında kanun tasarısı ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (1/316) (S. Sayısı : 255) [Birinci görüşme tarihi : 5 . 9 . 1963]

B - BİRİNCİ GÖRÜŞÜLMESİ YAPILACAK İŞLER

1. — Toprak Mahsulleri Ofisi Kanununun ikinci maddesinin (A) bendinin ikinci fıkrasının değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı ve Ticaret, Tarım ve Plân komisyonları raporları (1/297) (S. Sayısı : 123) [Dağıtma tarihi : 1 . 4 . 1963]

2. — İstanbul Milletvekili Resit Ülker'in, Beden Terbiyesi Kanununun 4 ncü ve 13 ncü maddesinin kaldırılmasına dair kanun teklifi ve İçişleri Komisyonu raporu (2/386) (S. Sayısı : 128) [Dağıtma tarihi : 4 . 4 . 1963]

× 3. — Milletlerarası Çalışma Teşkilâtının statüsünde yapılan değişikliğin onaylanmasının uygun bulunduğu dair kanun tasarısı ve Dışişleri ve Çalışma komisyonları raporları. (1/304) (S. Sayısı : 222) [Dağıtma tarihi : 30 . 5 . 1963]

4. — 2000 sayılı Kanunun 3 ncü maddesinin ikinci fıkrasının kaldırılmasına dair kanun tasarısı ve Adalet, Sağlık ve Sosyal Yardım ve Plân komisyonları raporları (1/374) (S. Sayısı : 240) [Dağıtma tarihi : 8 . 6 . 1963]

5. — İzmir Milletvekili Mustafa Uyar ve dört arkadaşının, Türk Ceza Kanununun 455 ve 459 ncü maddelerine birer fıkra eklenmesi hakkında kanun teklifi ve Adalet Komisyonu raporu (2/323) (S. Sayısı : 252) [Dağıtma tarihi : 12 . 6 . 1963]

6. — Karacabey İlçesi Sarıbey İslâm köyü hane 8, cilt 32 ve sayfa 187 nüfusuna kayıtlı Ahmetoğlu, Sabriye'den doğma 19 . 10 . 1931 doğumlu Kerim Özkan ile Karacabey ilçesi Yenisarıbey köyü nüfusunun hane 5, cilt 25 ve sayfa 1961 sayısında kayıtlı Şevketoğlu Nazmiye'den doğma 1926 doğumlu Hasan Güney'in ve Millî Eğitim komisyonları raporları (1/456) (S. Sayısı : 264) [Dağıtma tarihi : 18 . 6 . 1963]

7. — Erzurum Milletvekili Tahsin Telli ve 11 arkadaşının, Cumhuriyet Senatosu Tunceli Üyesi Mehmet Ali Demir ve Aydın Üyesi Fikret Turhangil, Erzurum Milletvekili Gıyasettin Karaca ve İzmir Milletvekili Mustafa Uyar'ın, Tescil edilmeyen birleşmeler ile bunlardan doğan çocukların cezasız tescili hakkında kanun teklifleri ve İçişleri, Adalet ve Plân komisyonları raporları (2/219, 2/237, 2/238, 2/263) (S. Sayısı : 259) [Dağıtma tarihi : 15 . 6 . 1963]

8. — Kulp ilçesinin Macanan köyü hane 34, cilt 7 ve sayfa 98 sayısında nüfusa kayıtlı Saitoğlu, Sultan'dan doğma 1928 doğumlu Recep Oruç'un ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu (3/593) (S. Sayısı : 263) [Dağıtma tarihi : 18.6.1963]

9. — İlköğretim ve Eğitim Kanununun 56 nci maddesinin (a) bendinin son paragrafının kaldırılması hakkında kanun tasarısı ve Adalet ması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu (3/304) (S. Sayısı : 235) [Birinci görüşme tarihi : 27.6.1963]

10. — Polis Vazife ve Salâhiyet Kanununun 2 nci maddesinin değiştirilmesine dair kanun tasarısı ve İçişleri Komisyonu raporu. (1/458) (S. Sayısı : 265) [Dağıtma tarihi : 19.6.1963]

11. — Ziraat Odaları ve Ziraat Odaları Birliği Kanununun 34 ncü maddesinin değiştirilmesine dair kanun tasarısı ve Adalet ve Tarım komisyonları raporları (1/463) (S. Sayısı : 268) [Dağıtma tarihi : 20.6.1963]

12. — İslahı Hayvanat Kanununun 5883 sayılı Kanunla değişik 35 nci maddesine bazı hükümler eklenmesine dair 7454 sayılı Kanunun 1 nci maddesinin son fıkrasının kaldırılması hakkında kanun tasarısı ve Adalet ve Tarım komisyonları raporları (1/435) (S. Sayısı : 269) [Dağıtma tarihi : 20.6.1963]

13. — Devlet memurları aylıklarının tevhit ve teadülüne dair 3656 sayılı Kanuna bağlı (1) sayılı cetvelin Millî Savunma Bakanlığı kısmında değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı ve Millî Savunma ve Plân komisyonları raporları (1/311) (S. Sayısı : 273) [Dağıtma tarihi : 25.6.1963]

14. — Menkul kıymetler ve Kambiyo Borsaları kanunu tasarısı ve Maliye ve Ticaret komisyonları raporları (1/320) (S. Sayısı : 271) [Dağıtma tarihi : 26.6.1963]

15. — Millî Eğitim Bakanlığı Mesleki ve Teknik Öğretim Müsteşarlığı Mesleki ve Teknik Öğretim Yüksek Danışma Kurulu kanunu tasarısı ve Millî Eğitim ve Plân komisyonları raporları (1/262) (S. Sayısı : 274) [Dağıtma tarihi : 26.6.1963]

16. — İstanbul Milletvekili Zeki Zeren'in, 6023 sayılı Türk Tabipleri Birliği Kanununun 28 nci maddesine bir fıkra eklenmesine dair kanun teklifi ve Anayasa ve Adalet komisyonları

mütalâaları ile Sağlık ve Sosyal Yardım Komisyonu raporu (2/497) (S. Sayısı : 276) [Dağıtma tarihi : 26.6.1963]

17. — Ticaret Bakanlığı teşkilât ve vazifelerine dair kanuna bir madde eklenmesi hakkında kanun tasarısı ve Ticaret Komisyonu raporu (1/371) (S. Sayısı : 281) [Dağıtma tarihi : 27.6.1963]

× 18. — Harclar kanunu tasarısı ile Balikesir Milletvekili Ahmet Aydın Bolak ve iki arkadaşının, 5887 sayılı Harclar Kanununun 125 nci maddesini değiştiren 6765 sayılı Kanuna bir fıkra eklenmesine dair ve Artvin Milletvekili Saffet Eminağaoglu'nun, 5887 sayılı Harclar Kanununun 1 nci maddesini değiştiren 6765 sayılı Kanunun değiştirilmesine dair kanun teklifleri ve Geçici Komisyon raporu (1/395, 2/305, 2/321) (S. Sayısı : 282) [Dağıtma tarihi : 29.6.1963]

× 19. — Damga Vergisi kanunu tasarısı ve Geçici Komisyon raporu (1/394) (S. Sayısı : 288) [Dağıtma tarihi : 29.6.1963]

20. — Cumhuriyet Senatosu Urfa Üyesi Vasfi Gerger'in, kesin idari kararlar hakkında Danıştaya baş vurulacağına dair kanun teklifi ve İçişleri ve Maliye komisyonları raporları (2/33) (S. Sayısı : 294) [Dağıtma tarihi : 2.7.1963]

21. — Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 6122 ve 6422 sayılı kanunlarla değiştirilen 39 ncu maddesinin (b) fıkrasının son bendinin kaldırılması hakkında kanun tasarısı ve İstanbul Milletvekili İlhami Sancar ve iki arkadaşının, 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununun 39 ncu maddesinin 6122 ve 6422 sayılı kanunlarla değiştirilen ve eklenen (b) fıkrasının kaldırılmasına dair kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (1/268, 2/10) (S. Sayısı : 292) [Dağıtma tarihi : 1.7.1963]

22. — Baraj inşaatı dolayısıyla sular altında kalacak kasaba, köy ve arazi hakkındaki Kanunun yürürlükten kaldırılmasına dair kanun tasarısı ve Bayındırlık, İçişleri, Adalet, Maliye ve Plân komisyonları raporları (1/402) (S. Sayısı : 293) [Dağıtma tarihi : 1.7.1963]

23. — Uzman Jandarma kanun tasarısı ve Geçici Komisyon raporu (1/479) (S. Sayısı : 296) [Dağıtma tarihi : 2.7.1963]

× 24. — La Haye'de 14 Mayıs 1954 tarihinde imzalanan «Silâhlı bir çatışma halinde

kültür mallarının korunmasına dair sözleşme ile bu sözleşmenin tatbikatına ait tüzük, protokol ve kararlara katılmamızın uygun bulunduğu hakkında kanun tasarısı ve Dışişleri, Millî Savunma ve Millî Eğitim komisyonları raporları (1/306) (S. Sayısı : 289) [Dağıtma tarihi : 3 . 7 . 1963]

× 25. — 7026 sayılı Kanununun 1 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı ve Millî Eğitim, Bayındırlık ve Plân komisyonları raporları (1/370) (S. Sayısı : 298) [Dağıtma tarihi : 3 . 7 . 1963]

26. — Kaçakçılığın men ve takibine dair 1918 sayılı Kanununun 6829 sayılı Kanunla değişik 53 ncü maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı ile Mardin Milletvekili Talât Oğuz ve Ağrı Milletvekili Kerem Özcan'ın, Kaçakçılığın men ve takibine dair olan 1918 sayılı Kanununun 6829 sayılı Kanunla değişik 53 ncü maddesinin tadiline dair kanun teklifi ve İçişleri ve Adalet komisyonları raporları (1/295, 2/169) (S. Sayısı : 23 e 1 nci ek) [Dağıtma tarihi : 4 . 7 . 1963]

27. — İstanbul Milletvekili Reşit Ülker'in, Hâkimler Kanununun Anayasaya aykırı hükümler taşıyan 122 ve 123 ncü maddelerinin değiştirilmesine dair kanun teklifi ve Adalet Komisyonu raporu (2/439) (S. Sayısı : 299) [Dağıtma tarihi : 4 . 7 . 1963]

28. — Tekirdağ Milletvekili Hayri Mumcuoğlu'nun 4 . 4 . 1929 tarih ve 1412 sayılı Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 4 . 6 . 1936 tarih ve 3006 sayılı Kanunla değişen 305 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi ve Adalet Komisyonu raporu (2/416) (S. Sayısı : 301) [Dağıtma tarihi : 4 . 7 . 1963]

× 29. — Bursa Milletvekili Sadrettin Çanga ve 106 arkadaşının, Bölge tiyatroları kanun teklifi ve Geçici Komisyon raporu (2/437) (S. Sayısı : 305) [Dağıtma tarihi : 6 . 7 . 1963]

× 30. — Tunus'un Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşmasına geçici kabulüne mütaallik Beyannamenin onaylanmasının uygun bulunmasına dair kanun tasarısı ve Dışişleri, Gümrük ve Tekel, Ticaret ve Plân komisyonları raporları (1/96) (S. Sayısı : 332) [Dağıtma tarihi : 9 . 7 . 1963]

× 31. — Arjantin'in Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşmasına geçici kabulüne mütaallik beyannamenin onaylanmasının uygun

bulunmasına dair kanun tasarısı ve Dışişleri, Gümrük ve Tekel, Ticaret ve Plân komisyonları raporları (1/97) (S. Sayısı : 333) [Dağıtma tarihi : 9 . 7 . 1963]

× 32. — Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşması Akd Tarafları ile Polonya Halk Cumhuriyeti Hükümeti arasındaki münasebetlerle ilgili beyannamenin onaylanmasının uygun bulunmasına dair kanun tasarısı ve Dışişleri, Gümrük ve Tekel, Ticaret ve Plân komisyonları raporları (1/98) (S. Sayısı : 334) [Dağıtma tarihi : 9 . 7 . 1963]

× 33. — Teşhis ve tedavi maksadiyle sağlık kurumlarına ariyeten ve meccanen tahsis edilecek tıbbi - cerrahi ve lâboratuvar malzemesinin Gümrük Resminden muafien muvakkat ithaline dair Andlaşmanın uygun bulunduğu hakkında kanun tasarısı ve Dışişleri, Sağlık ve Sosyal Yardım, Gümrük ve Tekel ve Plân komisyonları raporları (1/279) (S. Sayısı : 335) [Dağıtma tarihi : 9 . 7 . 1963]

× 34. — «Barış Gönüllüleri» adlı Amerikan Teşekkülünden faydalanma hususunda Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti arasında yapılan Andlaşmaya ait teati olunan mektupların onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısı ve Dışişleri ve Plân komisyonları raporları (1/428) (S. Sayısı : 336) [Dağıtma tarihi : 9 . 7 . 1963]

× 35. — Ambalajların muvakkat ithaline mütaallik Gümrük Sözleşmesinin onaylanmasının uygun bulunmasına dair kanun tasarısı ve Dışişleri, Gümrük ve Tekel ve Plân komisyonları raporları (1/95) (S. Sayısı : 337) [Dağıtma tarihi : 10 . 7 . 1963]

36. — Balıkesir Milletvekili Ahmet Aydın Bolak ve 15 arkadaşının, 1389 sayılı Kanunun belediyeler hukuk işlerinde çalışanlara tatbiki hakkında kanun teklifi ve İçişleri Komisyonu raporu (2/507) (S. Sayısı : 341) [Dağıtma tarihi : 11 . 7 . 1963]

37. — İmar ve İskân Bakanlığı kuruluş ve vazifeleri hakkındaki Kanunun 12 nci maddesinin değiştirilmesine ve bu kanuna iki madde eklenmesine dair kanun tasarısı ve İçişleri, İmar ve İskân ve Plân komisyonları raporları (1/375) (S. Sayısı : 343) [Dağıtma tarihi : 11.7.1963]

38. — Sitmanın imhası hakkındaki Kanununun 1 nci maddesine bir fıkra eklenmesine dair kanun tasarısı ve İçişleri, Adalet, Sağlık ve Sos-

yal Yardım ve Plân komisyonları raporları (1/419) (S. Sayısı : 344) [Dağıtma tarihi : 11.7.1963]

39. — 4933 sayılı Kanuna ek kanun tasarısı ve Millî Eğitim, İçişleri ve Plân komisyonları raporları (1/453) (S. Sayısı : 345) [Dağıtma tarihi : 11.7.1963]

40. — İstanbul Milletvekili Reşit Ülker'in, düğünlerde men'i israfata dair 55 sayılı Kanunun kaldırılmasına dair kanun teklifi ve Adalet ve İçişleri Komisyonları raporları (2/387) (S. Sayısı : 349) [Dağıtma tarihi 12 . 7 . 1963]

41. — Eskişehir Milletvekili Seyfi Öztürk ile Cumhuriyet Senatosu Tabii Üyesi Selâhattin Özgür'ün, 4273 sayılı Subaylar Heyetine mahsus terfi Kanununun 16 nci maddesinin 2 nci fıkrasına bir bend ve bu kanuna geçici bir madde eklenmesine dair kanun teklifi ve Millî Savunma Komisyonu raporu (2/315) (S. Sayısı : 350) [Dağıtma tarihi : 12 . 7 . 1963]

42. — Akcaabat'ın, Ağaçalı köyü 12 hane numarasında nüfusa kayıtlı İsmailoğlu Fatime (Fatma) den doğma 26.8.1936 doğumlu Hasan Şentürk'ün ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu (3/641) (S. Sayısı : 351) [Dağıtma tarihi : 12 . 7 . 1963]

× 43. — Aydın Milletvekili İsmet Sezgin ve 33 arkadaşının, 5237 sayılı Kanunun 27 nci maddesinin (c) bendinin değiştirilmesine dair kanun teklifi ve Geçici Komisyon raporu (2/522) (S. Sayısı : 353) [Dağıtma tarihi : 15 . 7 . 1963]

44. — Askerî memnu mıntakalar Kanununun birinci maddesinin (A) fıkrasının değiştirilmesine dair kanun tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu raporu (1/473) (S. Sayısı : 364) [Dağıtma tarihi : 19 . 7 . 1963]

45. — Kocaeli iline bağlı Kaynarca ilçesinin Sakarya iline bağlanması hakkında kanun tasarısı ve İçişleri ve Plân komisyonları raporları. (1/457) (S. Sayısı : 365) [Dağıtma tarihi : 16 . 8 . 1963]

46. — Türk Farmakopesi hakkında kanun tasarısı ve Sağlık ve Sosyal Yardım, Adalet ve Plân komisyonları raporları. (1/271) (S. Sayısı : 366) [Dağıtma tarihi : 16 . 8 . 1963]

× 47. — Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Rifat Öztürkçine'nin ve Trabzon Milletvekili Ahmet Şener ve Çorum Milletvekili Hilmi İncesulu'nun Su Ürünleri kanunu teklifi ile

Cumhuriyet Senatosu Zonguldak Üyesi Tevfik İnci ve 28 arkadaşının, balıkçılığın teşvik ve himayesine mahsus kanun teklifi (2/377, 2/505, 2/252) (S. Sayısı : 370) [Dağıtma tarihi : 20.8.1963]

× 48. — Cumhuriyet Senatosu Tunceli Üyesi Mehmet Ali Demir'in, Millî Eğitim Bakanlığına bağlı Ertik okulları mütedavil sermayesi hakkındaki 3423 sayılı Kanunun 8 nci maddesinin değiştirilmesine dair kanun teklifi ve Millî Eğitim, Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/197) (S. Sayısı : 374) [Dağıtma tarihi : 2.9.1963]

× 49. — Cumhuriyet Senatosu Tunceli Üyesi Mehmet Ali Demir ile Kırklareli Üyesi Ahmet Naci Arı'nın, 3 . 4 . 1926 gün ve 789 sayılı Maarif Teşkilâtına dair olan Kanunun 19 ncu maddesinin değiştirilmesine dair kanun teklifi ve Millî Eğitim ve Plân Komisyonları raporları (2/310) (S. Sayısı : 376) [Dağıtma tarihi : 3 . 9 . 1963]

50. — Cumhuriyet Senatosu Tunceli Üyesi Mehmet Ali Demir ve 2 arkadaşının, 3704 sayılı Kanunun ikinci maddesinin değiştirilmesi ve üçüncü maddesine ek bir fıkra eklenmesi hakkında kanun teklifi ve Millî Eğitim ve Plân komisyonları raporları (2/185) (S. Sayısı : 373) [Dağıtma tarihi : 4 . 9 . 1963]

51. — 237 sayılı Taşıt Kanununa bağlı 2 sayılı cetvelde değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı ve Plân Komisyonu raporu (1/492) (S. Sayısı : 380) [Dağıtma tarihi : 5 . 9 . 1963]

52. — Nakdi Tazminat Kanununun 6535 sayılı Kanunla değişik 1 ve 2 nci maddelerinin değiştirilmesine ve bu kanuna bir madde eklenmesine dair kanun tasarısı ve Gümrük ve Tekel, İçişleri ve Plân komisyonları raporları (1/440) (S. Sayısı : 382) [Dağıtma tarihi : 5 . 9 . 1963]

53. — İstanbul Milletvekili Vahyi Özarar ve iki arkadaşının, 6188 sayılı Bina yapımını teşvik ve izinsiz yapılan binalar hakkındaki Kanuna geçici madde eklenmesine dair kanun teklifi ve İmar ve İskân, İçişleri, Maliye ve Plân komisyonları raporları ve Anayasa Komisyonu mütalâaları (2/177) (S. Sayısı : 384) [Dağıtma tarihi : 9 . 9 . 1963]

54. — Zonguldak Milletvekili Kenan Esengin'in, 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa muvakkat bir madde eklenmesine dair kanun teklifi ve Maliye ve Plân

Komisyonları raporları (2/477) (S. Sayısı : 385) [Dağıtma tarihi : 9 . 9 . 1963]

55. — Nüfus plânlaması hakkında kanun tasarısı ve Adalet, Sağlık ve Sosyal Yardım ve Plân komisyonları raporları (1/480) (S. Sayısı : 388) [Dağıtma tarihi : 13 . 9 . 1963]

56. — Niğde Milletvekili Asım Eren'in, 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununun 7350 sayılı Kanunla muaddel 100 ncü maddesine bir fıkra eklenmesine ait kanun teklifi ile Cumhuriyet Senatosu Antalya Üyesi Mustafa Özer'in, 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 89 ncü maddesine bir fıkra ve geçici madde eklenmesi hakkında kanun teklifi ve Maliye ve Bütçe komisyonları raporları (2/120, 2/206) (S. Sayısı : 400) [Dağıtma tarihi : 14 . 9 . 1963]

57. — Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Rifat Öztürkçine ve 5 arkadaşının, Devlet memurları aylıklarının tevhit ve teadülüne dair olan 3656 sayılı Kanuna bağlı (1) sayılı cetvelin Emniyet Genel Müdürlüğü kısmında değişiklik yapılması hakkında kanun teklifi ve İçişleri ve Plân komisyonları raporları (2/266) (S. Sayısı : 399) [Dağıtma tarihi : 17 . 9 . 1963]

58. — Kurumlar Vergisi Kanununun 40 ncü maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı ve Geçici Komisyon raporu (1/521) (S. Sayısı : 401) [Dağıtma tarihi : 17 . 9 . 1963]

× 59. — Takip ve tahsiline mahal ve imkân görülemeyen bir kısım Hazine alacaklarının silinmesi hakkındaki kanun tasarısına dair Anayasa Komisyonunun mütalâası (1/433) (S. Sayısı : 266 ya 1 nci ek) [Dağıtma tarihi : 20 . 9 . 1963]

× 60. — 16 Ağustos 1960 tarihinde Lefkoşa'da, Türkiye Cumhuriyeti, Yunanistan Kırallığı, Büyük Britanya ve Şimali İrlanda Birleşik Kırallığı ve Kıbrıs Cumhuriyeti arasında imzalanan Kıbrıs Cumhuriyetinin teessüsüne mütaallik Anlaşma ile A, B, C, D, E, F eklerinin, Türkiye Cumhuriyeti, Kıbrıs Cumhuriyeti, Yunanistan Kırallığı ve Büyük Britanya ve Şimali İrlanda Birleşik Kırallığı arasında imzalanan, Garanti Andlaşması ve bu Andlaşmanın II ncü maddesinde atıfta bulunulan Kıbrıs Cumhuriyeti Anayasasının temel maddelerinin, Türkiye Cumhuriyeti, Kıbrıs Cumhuriyeti ve Yunanis-

tan Kırallığı arasında imzalanan, İttifak Andlaşması ile I ve II sayılı ek protokollerin Türkiye Cumhuriyeti, Kıbrıs Cumhuriyeti ve Yunanistan Kırallığı arasında imzalanan İttifak Andlaşmasının uygulanması için imza edilen Andlaşmanın, en ziyade müsaadeye mazhar millet şartı hakkında, Türkiye Cumhuriyeti ile Kıbrıs Cumhuriyeti arasında nota teatisi suretiyle yapılan Anlaşmanın, onaylanması hakkında kanun tasarısı ve Anayasa, Dışişleri ve Millî Savunma komisyonları raporları (1/24) (S. Sayısı : 387) [Dağıtma tarihi : 19 . 9 . 1963]

61. — 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununun 32 ncü maddesine bir fıkra eklenmesine dair kanun tasarısı ve Kars Milletvekili Necmettin Akan'ın, T. C. Emekli Sandığı Kanununun 32 ncü maddesine bir fıkra eklenmesine dair kanun teklifi ve Maliye, Gümrük ve Tekel ve Plân komisyonları raporları (1/423, 2/424) (S. Sayısı : 442) [Dağıtma tarihi : 19 . 9 . 1963]

62. — Kütahya Milletvekili Sadrettin Tosbi ve 21 arkadaşının, 7334 sayılı Kanunun bâzı maddelerinin değiştirilmesine dair kanun teklifi ile Eskişehir Milletvekilleri İbrahim Cemalılar ve Şevket Asbuzoğlu'nun, 7334 sayılı Kanunun bâzı maddelerinin değiştirilmesine dair kanun teklifi ve Millî Eğitim ve Plân komisyonları raporları (2/307, 2/322) (S. Sayısı : 444) [Dağıtma tarihi : 20 . 9 . 1963]

× 63. — Cumhurbaşkanlığı tarafından geri gönderilen X ve XI ncü dönem T. B. M. Meclisi üyelerinin ödeneklerinden mütevellit T. C. Ziraat Bankası ve Maliye Bakanlığına olan borçlarının on yıl faizsiz taksite bağlanmasına ve tahakkuk etmiş faizlerinin kaldırılmasına ait kanun ve (C. Senatosu Adana Üyesi Mehmet Ünalı'nın, 159 sayılı Kanunun 8 ncü maddesine ek kanun teklifi ile Anayasa Komisyonu raporu) ve Ticaret, Maliye ve Plân komisyonları raporları ile Anayasa Komisyonu mütalâası (2/97, 2/251, 2/426) (S. Sayısı : 453) [Dağıtma tarihi : 23 . 9 . 1963]

× 64. — Gelir Vergisi Kanununun bâzı maddede ve fıkralarının değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı ve Geçici Komisyon raporu (1/530) (S. Sayısı : 454) [Dağıtma tarihi : 23 . 9 . 1963]